

PROPI

INFORME

**Aproximació a la televisió a
Europa central i oriental
(1989-1996)**

Marta Civil i Serra

Fundació Jaume Bofill
Convocatòria d'Ajuts a Treballs de Recerca, 1994

Sabadell, març de 1998

Sumari

L'especificitat de la televisió a Europa central i oriental

1. Els espais de comunicació a Europa central i oriental

- La necessitat d'una identitat pròpia
- El paper de les regions, en el context de la política de comunicació dels estats
- La relació interestatal dels estats d'Europa central i oriental en el sector audiovisual

2. Legislació i normatives de regulació del sector audiovisual

- El marc europeu: influència de les polítiques de comunicació de la Unió Europea i el Consell d'Europa
- La Directiva de la Televisió sense Fronteres: model a seguir, pels estats interessats a formar part de la UE en un futur
- Del monopoli dels estats a la liberalització televisiva

3. Panorama general sobre l'origen i l'evolució dels mitjans de comunicació a Europa central i oriental.

Marc legal, estructura de la televisió, programació televisiva, finançament, noves modalitats i canals estrangers.

Notes sobre la televisió a:

- Albània
- Alemanya
- Bulgària
- Hongria
- Antiga Iugoslàvia
(Bòsnia-Hercegovina, Croàcia, Eslovènia, Macedònia, Sèrbia-Montenegro)
- Polònia
- Antiga Txecoslovàquia (Eslovàquia, República de Txèquia)
- Romania
- Antiga URSS
(Bielorrússia, Estònia, Letònia, Lituània, Moldàvia, Rússia, Ucraïna)

4. Perspectives de futur

- Espais propis i cooperació audiovisual transfronterera
- Negociacions per integrar-se a la Unió Europea: inici del 1998
- El panorama audiovisual dins una Europa unida

5. Conclusions

Bibliografia

Annexos:

- Annex 1: Directori
- Annex 2: Breu cronologia

L'especificitat de la televisió a Europa central i oriental

La recerca sobre "La transició de la televisió a Europa central i oriental (1989-1996)" pretén ser una aproximació a l'accelerada transformació d'aquest mitjà de comunicació en els estats europeus de l'antic "bloc comunista", a partir de l'anàlisi del procés de desregulació i privatització televisiva, des de la caiguda del Mur de Berlín, el mes de novembre de 1989, fins a l'actualitat.

L'estudi descriu les estratègies de les polítiques de comunicació a aquests estats, mancats d'una tradició legislativa democràtica i planteja els principals problemes i perspectives de futur, per poder competir dins el mercat internacional del segle XXI.

Com veurem més endavant, aquests estats presenten unes característiques molt concretes que reflexen la diversitat de sistemes audiovisuals que s'estan consolidant des de 1989 i, tot i que cada estat ha protagonitzat una evolució pròpia, és en el context de la resta d'estats des d'on es poden interpretar les seves semblances i diferències.

L'objecte d'estudi

Aquest estudi, bàsicament descriptiu, pretén presentar els casos concrets de la situació audiovisual a Albània, Alemanya (a partir de la fusió entre la RDA i la RFA)¹, Bulgària, Hongria, Antiga Iugoslàvia (Bòsnia-Hercegovina, Croàcia, Eslovènia, Macedònia i Sèrbia-Montenegro), Polònia, Romania, Antiga Txecoslovàquia (República d'Eslovàquia i República de Txèquia) i Antiga URSS (Bielorrússia, Estònia, Letònia, Lituània, Moldàvia, Rússia i Ucraïna).

Les dificultats per accedir a les fonts, des d'aquí, i la complexitat lingüística no són raons suficients per deixar d'apropar-nos i intentar analitzar què ha passat a una part d'Europa tant propera geogràficament i culturalment a nosaltres.

¹ El nom oficial de l'Estat alemany, a partir de la Unificació entre la República Democràtica d'Alemanya i la República Federal d'Alemanya, el 3 d'octubre de 1990, és RFA, però internacionalment s'utilitza el terme abreujat d'Alemanya (Deutschland, Germany, Allemagne).

Metodologia de treball

Per al desenvolupament de la investigació hem seguit una metodologia basada, en un primer estadi, en la consulta bibliogràfica dels estudis realitzats fins a l'actualitat. Encara que al sector occidental, abans de 1989 les investigacions en aquest camp foren escasses, cal destacar la tasca dels francesos Georges Mond i Anne-Marie Autissier, els alemanys Elisabeth Nölle-Neumann i Jörg Becker (amb Tomás Szesckö), els centres d'investigació The European Institute for the Media², Hans-Bredow-Institut de Hamburg i la Facultat de Ciències Socials de la Universitat de Salzburg, a Austria, i el Conseil Supérieur de l'Audiovisuel francès.

Per una altra banda, el contacte directe amb les fonts, periodístiques i dels propis organismes de televisió, tant públics com privats, ha estat i és la part més difícil d'aquest treball de recerca que presentem a continuació.

Interès de la recerca

L'interès de la recerca, doncs, recau en estudiar com pot afectar, en el sector de les polítiques de comunicació, la futura ampliació de la Unió Europea cap a Europa central i oriental. Com pot modificar la política d'intercanvi i de coproduccions i de quina manera el mercat únic podrà beneficiar o encallar el flux de produccions audiovisuals europees a nivell intercontinental, respecte la difusió extracontinental.

Aquest estudi pot ser d'interès per les pròpies corporacions i ens de radiotelevisió d'Europa central i oriental i també pel sector audiovisual de la Unió Europea que, tot i haver-se aproximat a través de la difusió via satèl·lit i cable, disposa de pocs estudis comparatius.

Paral·lelament a aquest interès general de la recerca, voldríem destacar que l'interès particular per a dur a terme aquest treball neix entre la primavera i estiu del 1994, a partir d'una estada acadèmica de tres mesos, a la Hochschule der Künste de Berlín, gràcies a una beca d'estudis Erasmus. Va ser allà on se'ns despertà la motivació per a conèixer, de més a prop, i també més específicament, la transformació del sector audiovisual a l'anomenada "Europa de l'Est", que havia passat des del 1989 i com es perfilava el seu futur més immediat.

²<http://www.eim.org/>

La identitat d'Europa, més enllà dels quinze

Fins a l'actualitat, la Unió Europea ha rebut la sol·licitud formal de deu estats d'Europa central i oriental per entrar a formar-hi part en un futur proper³.

En conseqüència, el Consell Europeu⁴ ha fet públic que les primeres negociacions per fer realitat l'ampliació de la Unió Europea comencen la primavera de 1998, encara que des del 1996 ja s'estiguin impulsant estudis per preveure què suposarà l'ingrés d'aquests estats a la Unió Europea i quin serà el preu que caldrà pagar a l'hora de la veritat.

Però era i és adequat parlar d'"Europa de l'Est"?

La frontera divisòria entre Europa occidental i Europa oriental és difícil de delimitar. No hi ha un acord unànime en l'ús d'aquesta terminologia i s'han anat utilitzant en funció de la necessitat de cada acadèmic o professional del sector.

La Conferència de Desarmament celebrada a Viena el 1973 va definir "Europa central" com al territori que comprèn Bèlgica, Holanda, Luxemburg, República Federal d'Alemanya, República Democràtica d'Alemanya, Polònia i Txecoslovàquia (Osmańczyk, 1993).

Per Ricardo M. Martín de la Guardia i Guillermo A. Pérez Sánchez, la definició del terme "Europa de l'Est" va aparèixer amb la fi de la II Guerra Mundial i la repartició de poders per part de les dues potències mundials: EUA i la URSS.

"Fue durante los cuarenta años de "Guerra Fría" cuando el término "Europa del Este" tuvo pleno sentido y vigencia: no significaba otra cosa que un conjunto de países -Polonia, Alemania Oriental, Checoslovaquia, Hungría, Rumanía y Bulgaria- alineados en bloque en torno a la URSS y organizados según el modelo socialista de tipo soviético. Por ello mismo, Yugoslavia o Albania no deben ser considerados como parte integrante de dicha realidad geopolítica."

(Martín de la Guardia i Pérez Sánchez, 1995:13)

L'anuari estadístic l'"État du Monde" distingeix, en els seves publicacions regulars, sis territoris europeus diversos. Per una banda, Europa Occidental (que coincideix amb l'Europa dels 15) i, per l'altra, la zona dels Balcans (Albània, Bulgària i Antiga Iugoslàvia: Bòsnia-Herzegovina, Croàcia, Eslovènia, Macedònia i Sèrbia-Montenegro); Europa Central (República de Txèquia, República d'Eslovàquia, Hongria i Polònia); els

³Es tracta, per ordre de petició, d'Hongria i Polònia (que sol·licitaren l'ingrés el 1994), Romania, Eslovàquia, Estònia, Letònia, Lituània i Bulgària (el 1995) i la República de Txèquia i Eslovènia (el 1996), segons dades actualitzades a 31 de desembre de 1997.

⁴Comissió de les Comunitats Europees (1992:11) i Ambrós i Baquero (1995:6).

Països Bàltics (Estònia, Letònia i Lituània); Europa Oriental (Bielorrússia, Rússia, Ucraïna i Moldova); i Europa Transcaucàsica (Armènia, Azerbaidjan i Geòrgia).

En el treball no tindrem en compte els estats de l'Europa Transcaucàsica, perquè per les seves característiques econòmiques, polítiques, socials i culturals s'aproximen més a Àsia que a Europa.

De totes maneres, durant els darrers anys, amb la possibilitat que la Unió Europea creixi, s'ha tendit a parlar d'Europa central al referir-se de la RFA, Polònia, La República de Txèquia, la d'Eslovàquia, Àustria, Hongria i l'antiga Iugoslàvia. I, com a conseqüència, s'ha parlat de l'antiga URSS, Romania, Bulgària, Albània, Turquia, Malta i Xipre com a Europa oriental o de l'Est.

El coneixement de les polítiques de comunicació d'aquests estats té, doncs, un valor general per al conjunt de les polítiques europees de comunicació, i un valor específic per a cada cas concret. A més, aquesta necessitat de coneixement té també les seves raons públiques, tal com descriu Geremek:

"(...) El problema de la existencia de Europa central [y oriental] no atañe sólo a las realidades geográficas y políticas, y hasta a las geopolíticas, sino también a la cultura, a la memoria colectiva, a la conciencia social. Y ello es importante porque cada vez parece más claro que el provenir de la integración europea depende de la cultura, del contenido espiritual de la idea europea."

(Geremek, 1995:3)

Del totalitarisme a la democratització

La imposició de la ideologia socialista i el control absolut dels mitjans, centrat en el monopoli estatal i "de partit" a la premsa, la ràdio, la televisió i la cinematografia foren la base de la política de comunicació que desenvoluparen els governs comunistes, des de finals de la II Guerra Mundial. Durant més de quarant anys, la censura estigué acompanyada per l'ús propagandístic dels mitjans i la prohibició de la llibertat d'expressió. El lideratge polític i econòmic - i també mediàtic - de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (URSS) s'imposà sobre els sistemes totalitaris, implantant l'ús dels mitjans com a arma ideològica i el model estalinista de la informació.

Però el que no pogueren evitar els governs comunistes foren que les ones hertzianes dels canals televisius occidentals penetressin en territoris fronterers.

D'aquesta manera, els canals públics de l'Alemanya occidental (**ARD**, **ZDF**, **Deutsche Welle**), els austríacs (**ORTF1** i **ORTF2**) i els italians (**RAI1** i **RAI2**) es podien rebre a la major part de la RDA, Polònia, Iugoslàvia, Hongria, Txecoslovàquia, de la mateixa manera que la població bàltica, especialment l'estona, podia rebre la televisió pública finesa (Markotic, 1995:37-38; Mattelart, 1993:151.)

A partir de la segona meitat de la dècada dels vuitant, i especialment des de 1988, els moviments populars dels estats d'Europa central i oriental s'alcen contra els governs totalitaris (Splichal, 1995:4). La societat, encapçalada per grups obrers i líders intel·lectuals, s'enfrontà als règims comunistes per reclamar més llibertat, defensar els seus drets i els mitjans estrangers es convertiren en el punt de referència per a desenvolupar els seus posteriors sistemes de radiotelevisió pública i plantejar-se la possibilitat de crear un sector privat (Autissier i Mattelart, 1993).

La premsa clandestina, editada per moviments opositors als règim comunista, pugnà per debilitar el poder real dels governs totalitaris, amb l'ajuda dels mitjans audiovisuals que encara avui lluiten per assolir un estat democràtic en una nova societat que encara no ha pogut assumir tots els canvis i on els grups empresarials més forts es barallen per dominar l'opinió pública, l'exercici de la professió periodística i el contingut de la programació, tant de la ràdio com també de la televisió.

Capítol 1

Els espais de comunicació a Europa central i oriental

La necessitat d'una identitat pròpia

Des del punt de vista conceptual, la societat de l'antiga Europa central i oriental ha de canviar la interpretació de la televisió que havia establert durant el règim comunista.

Si des de mitjans de la dècada dels cinquanta fins a finals dels vuitanta, la televisió havia tingut un paper educatiu i propagandístic del règim, dels béns comunitaris i de les excel·lències de la societat comunista en contra de la capitalista, ara els valors s'inverteixen i el consum es converteix en la principal arma d'atracció i de mesura del nivell social de la societat.

Les multinacionals entren al mercat d'Europa central i oriental amb una facilitat fins aleshores inusual, motivada sobretot per:

- 1- L'absència d'una tradició legislativa en el camp de la publicitat audiovisual.
- 2- Feblesa del sector industrial autòcton per invertir grans quantitats de capital en publicitat i campanyes de patrocini o esponsorització.
- 3- Desconeixement de les possibilitats reals d'autoritzar canals de televisió privats i les diferències de concedir llicències d'àmbit estatal, regional i local.
- 4- Precarietat en la infraestructura tecnològica per a la producció i difusió de continguts televisius. Els aparells utilitzats fins aleshores provenien de subministradors de l'antiga URSS i es pot considerar que la quasi totalitat s'havien quedat obsolets.

Capítol 2

Legislació i normatives del sector audiovisual

Amb l'inici de la dècada dels noranta, els estats d'Europa central i oriental desperten nous sentits d'orientació social i cultural. Els referents vàlids fins aleshores es trenquen i volen trobar nous recursos per a sostenir la base de la nova societat.

En la majoria dels casos es consulten normatives d'estats d'Europa occidental, com Regne Unit o França i es creen consells assessors, reguladors i de control supervisor, que les normatives es compleixin, com és el cas de la televisió pública rumanesa, nascuda a partir d'un intercanvi de col·laboracions entre França i Romania en el tema de l'ensenyament i formació de periodistes i professionals dels mitjans de comunicació.

El marc europeu: influència de les polítiques de comunicació de la Unió Europea i el Consell d'Europa

Amb la integració dels futurs estats d'Europa central i oriental, també hauran d'adaptar les seves normatives a les de la comunitat.

El Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals defineix a l'article 10 que "Tota persona té dret a la llibertat d'expressió. Aquest dret comprèn la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o de comunicar informacions o idees sense que pugui haver-hi ingerències d'autoritats públiques i sense consideració de fronteres (...)”⁵.

Aquestes declaracions, fetes a Roma el 4 de novembre del 1950, són la base i el principal punt de partida del desenvolupament de la política de comunicació europeu que, després de la Segona Guerra Mundial, es va establir entre els estats que formarien la Comunitat Europea i més tard l'actual Unió Europea.

L'intent de fer una política de comunicació comuna en uns estats que ja disposaven de democràcia política, a excepció d'Espanya, va fer que fos necessària la defensa de la llibertat d'expressió. Però alhora, l'article 10 afegeix que els Estats poden

⁵ Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals, Article 10 (punt 1).

sotmetre les empreses de radiodifusió, de cinematografia o televisió a un règim d'autorització prèvia i restringir-los o sancionar-los, en cas que violin el dret a informacions confidencials o a la protecció de la moral i la seguretat pública⁶.

El Consell d'Europa, format per 36 estats, és una de les principals institucions que s'ha encarregat de dictar les lleis i normatives a nivell europeu. Convenis i recomanacions. El 1984 va aprovar el "Llibre Verd sobre el mercat comú de la radiodifusió per satèl·lit i cable", amb la intenció d'aconseguir una posició comuna de cara al futur, tenint en compte els mercats interiors i les noves tendències de les tecnologies (Gifreu, 1993:197).

El 5 de maig de 1989, el Consell d'Europa va aprovar a Estrasburg, el "Conveni Europeu sobre la televisió transfronterera", a través del qual s'establiren les primeres recomanacions a nivell televisiu. L'objectiu és "aconseguir una unió més estreta entre els seus membres amb la finalitat de preservar i impulsar els ideals i els principis que constitueixen el seu patrimoni comú (Preàmbul)(Npp.). Encara que no és tant estricte com la futura Directriu, té un àmbit de difusió més gran, perquè arriba als 34 estats que configuren el Consell d'Europa.

El 3 d'octubre del 1989, el Consell de Ministres del Parlament europeu va aprovar la "Directriu 89/552/CEE sobre la Televisió sense Fronteres" (Documents Europeus 6/1992:5), per obrir el mercat i liberalitzar la circulació de programes de radiodifusió televisiva al marc de la Comunitat. La Directriu té en compte les quotes de producció europea, prohibeix la publicitat de tabac, reduceix al 15% el temps d'emissió dedicat a la publicitat i recomana que una pel·lícula només es pugui interrompre amb publicitat, com a màxim cada 45 minuts.

L'aplicació de la Directiu de la Televisió sense Fronteres, precisament al tractar-se d'una directriu, cal que s'apliqui a cada un dels estats de la Unió Europea a partir de les lleis d'adaptació que els governs centrals de cada estat han de crear i aprovar.

The European Film Distribution Office (EFDO) és una associació de més de 100 membres dels estats europeus, i que forma part del programa MEDIA i que fa referència a la producció i distribució de films. El projecte MEDIA és una iniciativa de la Unió Europea

Aquest projecte de suport a les estructures audiovisuals dels estats de la Unió

⁶ Article 10 (punt 2).

Europea i d'alguns que no en formen part, però que ja han mantingut contactes de cooperació ha permès que Polònia, Hongria i les Repúbliques de Txèquia i Eslovàquia rebin suport.

Del monopoli dels estats a la liberalització televisiva

El cable i el satèl·lit estan proporcionant, cada vegada més, les condicions necessàries per a l'existència d'un mercat pan-europeu dels mitjans de comunicació"

És fonamental establir una distinció entre mercats locals, regionals, nacionals i internacionals, per identificar els nivells de concentració, sembla que les regulacions europees i nacionals estan molt endarrerides en relació amb els importants desenvolupaments en la indústria de la comunicació

El sorgiment d'aquestes empreses internacionals de comunicació financerament fortes constitueix un motiu especial de preocupació per als petits països i regions d'Europa que procuren preservar la seva pròpia identitat cultural

S'estudien possibles aliances i acords de cooperació.

"Hi ha el perill que les empreses nacionals no siguin capaces de resistir en la seva lluita competitiva amb les poderoses empreses estrangeres i que siguin denominades per ells mitjançant acords de cooperació i holdings. Un exemple de l'Europa central el constitueix la compra de molts diaris hongaresos, que ha mostrat exactament el grau de depredació a què poden arribar les empreses d'Europa occidental quan es tracta de treure profit d'un mercat amb noves possibilitats". (pàg.37) "ZOLTÁN JAKAB i MIHÁLI GÁLIK, "Survival, Efficiency and Independence: The presence of Foreign Capital in the Hungarian Media Market", Manchester, The European Institute for the Media, 1991. (pàg.38, de S-Taberner)

Causes del desenvolupament de la concentració:

- a) La desregulació de la ràdio i la televisió.
- b) Introducció de canal privat als mitjans audiovisuals
- c) Manca de regulació paneuropea sobre la concentració audiovisual. Hi ha grans multinacionals que ja han adquirit mitjans de comunicació a diversos estats d'Europa central i oriental.

3. Panorama general sobre l'origen i l'evolució dels mitjans de comunicació a Europa central i oriental.

Marc legal, estructura de la televisió, programació televisiva, finançament, noves modalitats i canals estrangers

A nivell cronològic, l'evolució de la televisió als estats d'Europa central i oriental es desenvolupa de forma irregular, però podem distingir tres etapes principals:

a) 1989-1991: Democratització i descentralització televisiva

Els règims dictatorials i totalitaris són abolits i s'inicia el procés de democratització. La necessitat de trencar amb l'antic sistema socialista impulsa als nous governs democràtics a convertir la televisió governamental (fins aleshores "de partit"), en televisió pública, amb la finalitat d'assegurar la pluralitat i diversitat d'opinions, respectant el sentiment nacionalista i el resorgir de les minories ètniques i lingüístiques dins de cada estat.

b) 1992-1993: Noves normatives en el sector audiovisual

La consolidació de les estructures parlamentàries i els primers governs democràtics afavoreixen la reforma de la legislació dels mitjans. Rússia, Polònia, Romania, Bulgària, República de Txèquia, Eslovàquia i Albània estableixen les seves pròpies lleis dins del sector de l'audiovisual i els seus organismes segueixen, moltes vegades, l'estructura de legislacions de regulació d'Europa occidental, com per exemple el Consell Nacional de l'Audiovisual francès (Tomé, 1995:14), degut a la influència francesa en la modernització del nou disseny acadèmic de formació periodística romana.

La falta de tradició democràtica en legislació audiovisual, i l'interès dels estats d'Europa central i oriental en entrar a formar part de la Unió Europea potencia que el Conveni Europeu sobre la televisió transfronterera i la Directiva 89/552/CEE sobre la Televisió sense Fronteres es converteixin en punt de partida per establir les noves polítiques de comunicació i començar a complir les pautes comunitàries en el sector audiovisual. A més, per cobrir el buit provocat per la falta de formació de personal especialitzat en televisió s'iniciaren programes de cooperació o col.laboració entre els professionals dels diferents estats (per exemple, Eureka Audiovisual, Eurimages, Tempus, Phare, Efd).

c) 1994-1996: Liberalització i crisi de mercat

Amb l'aparició generalitzada d'operadors privats, la majoria amb una part important de capital estranger, es consolida la liberalització de la televisió i es normalitzen les emissions via cable i satèl.lit.

La introducció de grups internacionals multimèdia, com l'alemany Central European Media Enterprises (CME), Canal Plus France o FilmNet s'introdueixen en el mercat audiovisual d'Europa central i oriental amb la finalitat d'aconseguir implantar-se a un espai a nivell comercial encara per explotar (López i Civil, 1996:91). Les inversions estrangeres provenen especialment d'Europa occidental i Estats Units i la presència de capital asiàtic es considera quasi inexistent.

L'accelerada transformació dels canals públics, juntament amb l'oferta privada i canals via satèl.lit, cable i l'inici -encara tímid- del sistema digital, fa pronosticar, als mateixos professionals del sector, que no existeixi mercat suficient per albergar tants canals a la vegada, en un nou sistema polític i econòmic, a on la democràcia segueix fràgil, especialment en el que respecta als mitjans.

Taula 1.
Dades socio-econòmiques dels estats d'Europa central i oriental (1996)

Estats	Superfície (Km ²)	Capital	Població (M/hab.) 1995	PNB/ càpita (\$)1993	Receptors TV /% hab.) 1993
ALBÀNIA	28.748	Tirana	3,4	340	8,9
ALEMANYA	356.854	Bonn/Berlín	81,6	23.980	n.d.
BULGÀRIA	110.912	Sofia	8,9	1.170	26,0
HONGRIA	93.030	Budapest	10,4	3.520	42,7
ANTIGA IUGOSLÀVIA					
Bòsnia-Hercegovina	51.129	Sarajevo	4,4	700 (2)	n.d.
Croàcia	56.538	Zagreb	4,7	2.450 (2)	33,8
Eslovènia	20.251	Liubljana	1,9	6.680	29,7
Macedònia	25.713	Skopje	2,1	820	16,2
Sèrbia-Montenegro	102.200	Belgrad	10,7	1.000 (2)	17,9
POLÒNIA	312.677	Varsòvia	38,6	2.250	29,8
ROMANIA	237.500	Bucarest	22,8	1.150	20,0
ANTIGA TXECOSLOVÀQUIA					
Eslovàquia	49.035	Bratislava	5,3	1.970	47,4
República Txèquia	78.864	Praga	10,4	2.710	47,6
ANTIGA URSS					
Bielorrússia	207.595	Minsk	10,3	2.850	n.d.
Estònia	45.100	Tallin	1,5	2.720	n.d.
Letònia	64.500	Riga	2,5	2.310	n.d.
Lituània	65.200	Vilnius	3,7	1.340	n.d.
Moldàvia	33.700	Chisinau	4,4	1.160	n.d.
Rússia	17.075.400	Moscou	1.487,8	3.000	n.d.
Ucraïna	603.700	Kiev	51,6	2.210	n.d.

(1) Últim cens utilitzable: Albània 1989; Bulgària 1992; Hongria, 1990; Polònia, 1988; Romania, 1992; Txecoslovàquia, 1991; República de Txèquia, 1991; Eslovàquia, 1991; Bielorrússia, Estònia, Letònia, Lituània, Moldàvia i Ucraïna, 1989.

(2) Estimació Atlaseco.

Font: Anuario El País, 1997; El Estado del Mundo, 1997.

Taula 2. Dades socio-culturals dels estats d'Europa central i oriental (1996)

Estat	Llengües	Índex alfabetisme adults (1993)	Divisions ètniques	Religions
ALBÀNIA	Albanès (*) Tosc (dialecte) Grec	75%	90,0% abanès 8,0% grec 2,0% altres	70% musulmana 20% alban. ort. 10% catòlica
ALEMANYA	Alemanys (*) Turc	99%	alemany turc musulmans altres (grecs)	cristiana protestants jueus musulmans
BULGÀRIA	Búlgar (*)	95%	86,5 % búlgar 8,5% turc 5,0% altres (gitana,...)	30% ortodoxa 5% musulmana 1% catòlica
HONGRIA	Hongarès (*) Zíngar	99%	magiar alemany gitano	68% catòlica 20% calvinista 5% luterana
ANTIGA IUGOSLÀVIA Bòsnia- Hercegovina	serbi	n.d.	n.d.	50% ortodoxa 30% catòlica 10% islàmica
Croàcia	Croata (*) Serbi Italià	n.d.	75,0% croata 11,5% serbi 13,5% altres	cristians catòlics ortodoxos
Eslovènia	Eslovè (*) Hongarès Italià Serbo-Croata	n.d.	90,0% eslovè 6,0% serbis i corates 4,0% altres	catòlica musulmana jueva
Macedònia	Macedoni (*) Albanès Serbo-Croata	n.d.	67,0% maced. 19,8% albanes. 4,5% turc 8,7% altres	cristiana ort. musulmana
Sèrbia- Montenegro	Serbi (*) Albanès Hongarès Zíngar	97% homes 88% dones		65% rus-ortodox 19% islàmica 4% catòlica 12% altres
POLÒNIA	Polonès (*) Alemany Rus	98% homes 82% dones	polonès ucraïna bielorrús alemany	catòlica
ROMANIA	Romanès (*) Hongarès Alemany Zíngar	99% homes 95% dones	romanès 9% hongaresos 2% alemany	70% ort.-roman. 10% ort.-grec 6% catòlic 14% altres

.../...

.../...

Estat	Llengües	Índex alfabetisme adults (1993)	Divisions ètniques	Religions
ANTIGA TXECOSLOVÀQ. Eslovàquia	Eslovac (*) Hongarès Ucraïno-rutè Zíngar	99%	85,0% eslovac 10,0% hongarès 5,0% altres	55% catòlica 10% protestant
República de Txèquia	Txec (*) Eslovac Alemany Zíngar	99%	94,4% txecs 3,1% eslovacs 2,5% altres	55% catòlica 10% protestant 35% altres
ANTIGA URSS Bielorrússia	Bielorrús (*) Rus Polonès	99% homes 97% dones	77,9% bielorrús 13,2% rus 3,1% ucraïna	cristi. ort. catòl. roman.
Estònia	Estoni (*) Rus	99%	61,5% estonia 30,3% rus 3,1% ucraïna 5,1% altres	luterana ortodoxa baptista
Letònia	Letó(*) Rus Polonès	99% homes 98% dones	52,0% letó 34,0% rus 14,0% polonès	protestant catòlica
Lituània	Lituà (*) Rus	99% homes 98% dones	80,0% lituà 9,0% rus 8,0% polonès 3,0% altres	catòlica minoria evan.
Moldàvia	Moldau (*) Rus Ucarinès	99% homes 94% dones	63,9% moldau 14,2% rus 12,8% ucraïna 9,1% altres	ortodoxa
Rússia	Rus (*)	99% homes 98% dones	82,6% rus 3,5% tàtar 3,0% ucraïna 10,9% altres	crist. ort. islàmica
Ucraïna	Ucraïnès (*) Rus	95%	72,7% ucarina 22,1% rus 0,9% bielorrús 4,3% altres	crist. ort.

(*) Llengua oficial de l'estat.

n.d.= Dades no disponibles.

Font: L'État du Monde, 1997, Guía del Mundo 1996-1997.

Notes sobre la televisió a ALBANIA

La república d'Albània (*Republika e Shqipërisë*) fou l'últim estat d'Europa central i oriental en abolir el règim comunista, l'any 1991, com a conseqüència de la pressió exercida per la societat, amb manifestacions reivindicatives al carrer. Però la decisió del govern de posar fi al sistema de república socialista unitària seria més teòrica que pràctica i els membres de l'antic partit comunista continuen exercint la seva influència als mitjans de comunicació, especialment a la televisió.

Albània limita al nord amb les repúbliques de Sèrbia Montenegro, a l'est amb Macedònia i el sud amb Grècia, i la seva capital és Tirana (*Tiranë*). Aquesta república parlamentària està dividida administrativament en 26 districtes (*rrethe*) i té una població majoritàriament agrària.

Des dels anys cinquanta fins a finals de la dècada dels vuitanta, Albània s'havia convertit en una barrera -fictícia- que separava Grècia de la resta d'Europa occidental (Stanley, 1993:932). Era un dels estats d'Europa central i oriental més pobres, però en canvi, un dels més rics en recursos naturals (petroli, gas natural, carbó, coure, ferro, níquel i fusta) i s'havia convertit en el tercer productor mundial de crom.

Al seu interior es poden distingir tres grans regions: la planura del litoral, la zona muntanyosa i la planura de l'interior, amb una superfície boscosa del 40% del territori albanès.

El salari mig a Albània és de 650 lekë (93 US\$), però no hi ha impost sobre la renda, els costos dels habitatges de lloguer només representen un 10% del sou i tots els serveis primaris estan subvencionats per l'estat. Hi ha una forta escassetat de béns de consum, productes làctics i carn, però en canvi, Albània compta amb una gran diversitat de recursos naturals i amb l'absència de deute exterior, factors que auguren un futur pròsper.

Entre 1967 i 1990, Albània era l'únic estat oficialment ateu. Els serveis religiosos públics estaven prohibits i moltes esglésies es van convertir en teatres i cinemes (Stanley, 1993:935) i, fins i tot, en sales per veure la televisió en comunitat.

A partir de 1990 es recupera el dret a exercir activitats religioses i fonts oficials estimen que el 70% de la població és musulmana, el 20% ortodoxa albanesa, el 10% catòlica i el restant 3% d'altres religions.

L'índex d'alfabetisme, entre la població albanesa, és dels més baixos d'Europa i se situa, l'any 1996, en un 75% de la població. La llengua oficial és l'albanès, tot i que també es parla grec i el dialecte tosc.

La població està formada en un 80% per albanesos, un 8% per grecs i el 2% resant per altres col·lectius ètnics.

Tanmateix, Albània no ha aconseguit desenvolupar en els darrers anys una indústria audiovisual pròpia com a sector independitzat de la política i la major part es produeix a la capital, Tirana.

Amb la caiguda del règim comunista, l'any 1991 neix el diari "Republika", editat pel Partit Republicà (PR), el "Rilindja Demokrattike", creat el 1990, gràcies a ua iniciativa de Partit Democràtic (PD) i el diari "Zëri i Popullit", fundat el 1942 i publicat pel Partit Socialista d'Albània (PSS), amb una tirada de 105.000 exemplars, l'any 1991. Els tres tenen seu a Tirana, la capital de l'Estat.

Però de totes maneres, a darrera dels principals mitjans de comunicació de l'estat hi ha els propis partits polítics que impulsen les iniciatives de premsa, radiofòniques, televisives i també cinematogràfiques, perquè en realitat, els polítics són qui tenen el major poder econòmic.

Marc legal

El Parlament albanès no ha elaborat cap legislació específica sobre la radiotelevisió privada i Albània s'ha convertit en el darrer estat d'Europa central i oriental on s'ha introduït la televisió privada. L'any 1996 s'han creat tres canals privats, coincidint amb les eleccions locals albaneses, a fora de la capital, entre els quals destaca TV Shijak, amb emissions a la regió entre Tirana i Durres.

Albània té pendent l'elaboració d'una nova llei de radiodifusió, reglamentació dels mitjans i drets d'autor, que substitueixi l'actual.

Albània es regeix per la Constitució del 1976 que contempla que "els ciutadans disposen de la llibertat de parla i de premsa. L'Estat garanteix l'exercici efectiu d'aquestes llibertats, ell crearà amb aquest finalitat les condicions adequades i posarà a la disposició dels ciutadans els mitjans materials necessaris".

El 31 de desembre de 1990, el partit del treball albanès (posterior Partit Socialista, el juny de 1991) va anunciar el projecte d'una nova constitució abolint el monopoli del partit comunista amb la via política, reconeixent el multipartidisme el principi de l'economia mixta i la llibertat de la premsa (Autissier, 1992:143).

Estructura de la televisió

La radiodifusió albanesa es va crear l'any 1967, convertint-se en l'últim estat on s'introduïa aquest mitjà. Amb seu a la capital, Tirana, *Radiotelevisione Shqiptar* (Radiotelevisió albanesa), va començar les emissions regulars l'any 1971. Està regida per un Consell directiu que depèn directament del Parlament albanès, format per representants de cada un dels partits del govern (socialista, democràtic, social-democràtic, agrari i republicà).

El 10 de desembre de 1991, la Radiotelevisió d'Estat va anunciar el final del monopoli comunista en aquest organisme, enmig d'una crisi estudiantil molt forta, a Tirana. *Antenna Jug* emet des de Gjirokaster, de contingut especialment cultural.

Programació televisiva

La televisió albanesa (*televisione Shqiptar*) emet una programació de cinc hores al dia, l'any 1992 (Autissier, 1992). Segons Autissier, la descoberta del món occidental a través dels prismes flotants als mitjans de comunicació van provocar un rol revelador brutal i van contribuir a la neixença perillosa de l'opinió pública totalment "xocant" de descobrir els missatges del règim, i profundament desmoralitzats pel patent desfasament pel seu nivell de vida i estàndard europeu (Autissier, 1992:144).

Finançament

La televisió pública albanesa es finança, des de la seva creació, a través de subvencions estatals. Tanmateix, a partir de la introducció del primer operador privat, es planteja la possibilitat d'introduir publicitat i altres formes de finançament paral·leles, com el patrocini o sistemes de telecompra.

En canvi, les primeres iniciatives privades de televisió ja estan introduint la publicitat com a únic sistema de finançament i de subsistència.

Noves modalitats i canals estrangers

El primer llargmetratge albanès data de 1957. A partir del 1988, els estudis d'Estat "Albània nova" produeixen de 12 a 14 pel·lícules per any, basant-se especialment en documentals, llargmetratges de ficció i films d'animació. Durant el període de dictadura, el Comitè d'estat va exercir una forta censura.

Entre el període de 1953 a 1959, Albània va coproduir amb l'URSS, però les relacions es van aturar. Actualment, Albània ha iniciat col·laboracions (que també contemplen coproduccions), amb canals d'Europa occidental com el canal italià RAI 3, amb qui, des del 1992, coprodueix sèries i pel·lícules de ficció.

A més, degut a l'alt índex d'immigrants albanesos a Estats Units, alguns distribuïdors nord-americans independents han començat, a partir del 1988, a incloure pel·lícules albaneses dins el seu catàleg de distribució. A partir del període postcomunista, la cinematografia albanesa passa a ser competència del Ministeri de Cultura. Aquest organisme serà el que s'encarregarà de la seva regulació, les quotes que hauran de complir els distribuïdors, els exhibidors, el suport vídeo, la normativa i la regulació.

L'Agència de notícies oficial albanesa (*Agjensi Telegrafike Shqiptar*), més coneguda com a ATA, va tenir durant els quaranta anys de comunisme, el monopoli de les notícies i de la seva difusió a l'estranger. (CIRCA, 1991). Actualment continua funcionant, com a agència nacional d'informació, amb serveis especialment de premsa escrita.

L'Associació de Periodistes Professionals es va fundar l'any 1994, com a alternativa a la Lliga de Periodistes (una agrupació que representava els interessos de l'Estat, entre els professionals de la premsa, la ràdio i la televisió). L'estat controlava el sistema de distribució només el 50% de la població, des que molts albanesos viuen a àrees muntanyoses inaccessibles. "L'accés públic a la informació està estretament limitat al monopoli estatal de la ràdiodifusió. No hi ha una llei que reguli els mitjans privats de ràdio i televisió i tots els mitjans emeten sota un control rigorós del govern. Fins a finals del 1995 hi ha hagut dues iniciatives de ràdios privades que han començat a emetre sense estar regulades, però les autoritats locals les han fet tancar" (Sullivan, 1995:39-41).

Apareixen les primeres sentències que condemnen periodistes pel contingut dels seus articles o emissions radiofòniques i televisives (Sullivan, 1995:41).

D'aquesta manera, Albània es converteix en l'únic estat d'Europa central i oriental que a finals de l'any 1996 tot just han començat a haver-hi les primeres iniciatives d'operadors privats de ràdio i de televisió, però encara són projectes en estat embrionari, que veuen el seu propi futur amb cert pessimisme, pel fort control que manté el govern sobre els mitjans de comunicació.

La crisi albanesa s'agreuja amb el desfalc del Banc Central, a principis de 1997, fet que arrossega els estalvis d'un elevat nombre de ciutadans i, en conseqüència, es tornen a viure manifestacions al carrer que recorden les mobilitzacions del període previ a la caiguda del comunisme al país, entre 1990 i 1991.

En el moment de tancar aquests Informe, la regió Kosovo és ocupada per militars serbis que s'oposen al reconeixement de la minoria albanesa a aquest territori que al llarg de la història del segle XX ha passat de les mans albaneses a les sèrbies en diverses ocasions.

Notes sobre la televisió a ALEMANYA

Marc legal

L'actual sistema jurídic de la radiodifusió alemanya està marcat per la forma (regida) pels Aliats una vegada finalitzada la II Guerra Mundial, a través de la qual es van establir tres clares zones d'influència per part d'Estats Units, França i Gran Bretanya, a cada una de les zones d'ocupació occidentals. En aquells moments, la situació a l'anomenada República Federal d'Alemanya estava sotmesa al poder de l'URSS. (Hessischer Rundfunk, 1980:10).

"El principi jurídic corporatiu de dret públic garanteix als instituts de radiodifusió no només l'autonomia jurídica, sinó també la independència econòmica (gràcies a l'autonomia administrativa) i la llibertat dins l'elaboració dels programes que no és limitada per la reglamentació jurídica general i (per cada institut), per les lleis en vigor del tractat de radiodifusió als Länder.

Amb la finalitat de protegir l'independència dels instituts de radiodifusió de possibles influències governamentals dins el domini tècnic, les autoritats ocupants institueixen els instituts de radiodifusió pròpies de l'administració pública de la Post.

Avui en dia, totes les instal·lacions que emeten programes radiodifusos dels nou instituts de radiodifusió i "ceux" del primer canal de televisió alemanya (ARD) són propietat dels instituts de radiodifusió alhora de les instal·lacions tècniques del segon canal de la televisió alemanya (ZDF).

Els dos instituts de radiodifusió de dret federal, la Deutsche Welle i la Deutschlandfunk, estan sotmeses al control federal.

Estructura de la televisió

Canals públics

-**BAYERISCHE RUNDFUNK (BR)** "Radiodifusió Bavaresa", amb seu a Munic. Creada amb la llei de 10 d'agost de 1948 al Land de Baviera (sud-oest d'Alemanya) com a emissora pública, és l'establiment de televisió públic més antic de la República Federal d'Alemanya. El 25 de febrer de 1994 es va actualitzar la llei amb una nova versió, actualitzada Cobreix la regió de Baviera. Actualment emet a través del satèl·lit DFS 1-Kopernikus. El contingut és generalista i va començar les seves emissions per satèl·lit el 6 de novembre de 1985. Té un servei de teletext anomenat Bayern-Text.

-**HESSISCHER RUNDFUNK (HR)**, hessen 3. "Radiodifusió hessiana", amb seu a Frankfurt am Main. Es va crear amb la Llei del 2 d'octubre de 1948, al Land de Hesse, com a servei públic que cobreix Hesse (centre-oest alemany, al límit amb l'antiga RDA).

-**MITTELDEUTSCHER RUNDFUNK (MDR)**, mdr-fernsehen. "Radiodifusió d'Alemanya central". És un dels darrers establiments que s'han creat, amb el Contracte d'Estat del 30 de maig de 1991, entre els tres Länder de Saxe, Saxe-Anhalt i Turíngia. Té la seu a Leipzig i es difon per tota la seva regió.

-**NORDDUETSCHLAND RUNDFUNK (NDR)**, N3 (amb RB). "Radiodifusió d'Alemanya del Nord". Creada el 1955, per excisió de la NWDR, en la NDR i la WDR.

A partir del mes de desembre de 1991, la NDR cobreix quatre Länder: Baixa Saxònia, Hamburg, Mecklenburg-Cispomerània i Schleswig-Holstein.

El text entra en vigor amb el Contracte d'Estat 17/18 de desembre de 1991. La seu està a Hamburg i cada un dels quatre Länder disposa d'una "casa de difusió", que és la veritable entitat autònoma que realitza les emissions radiofòniques i televisives, que són destinades al propi Land en qüestió.

-OSTDEUTSCHER RUNDFUNK BRANDENBURG (ORB), participació matinal a N3. "Radiodifusió de Brandenburg d'Alemanya de l'est". És el darrer establiment que s'ha creat. Amb seu a Potsdam, ocupa unes instal·lacions del costat del recinte del... de cinema Babelsberg, conegut entre altres coses per les seves produccions cinematogràfiques. L'ORB es crea oficialment el 20 de desembre de 1992. Actualment coopera amb la SFB, a través del Contracte d'Estat de la Cooperació entre Berlín i Brandenburg, dins el domini de la ràdiodifusió del 29 de febrer de 1992.

-RADIO BREMEN (RB), N3 (amb NDR). "Ràdio Bremen", fundada el 1948 en l'enclavament nord-americà de Bremen i Brremenhaven, dins la zona d'ocupació britànica. Està regida per la Llei del 18 de juny del 1979, amb una nova versió del 15 de desembre del 1987. Té a seu a Bremen i cobreix la ciutat-Land de Bremen.

-SAARLÄNDISCHES RUNDFUNK (SR), Südwest 3 (amb SDR i SWF). "Ràdiodifusió del Sarre". Creada el gener de 1957, actualment està regida per la Llei de l'11 d'agost del 1987, amb la revisió del 27 de novembre del 1991. La seva seu està situada a Sarrebrück i la zona de difusió és el Land del Sarre.

-SENDER FREIES BERLIN (SFB), B1. "Emissor de Berlín Lliure". Creada el 12 de novembre de 1953 a Berlín, és un establiment de ràdiodifusió de dret públic del Land Berlín Oest (durant el temps de la divisió d'Alemanya). Després de la unificació d'Alemanya és l'establiment del Land de Berlín (tant de la zona antigament RDA com RFA). El Contracte d'Estat per a la Cooperació entre Berlín i Brandenburg dins el domini de la radiodifusió del 29 de febrer del 1992 s'aplica tant a la SFB com a l'ORB.

-SÜDDEUTSCHER RUNDFUNK (SDR), Südwest 3 (amb SR i SWF). "Radiodifusió del Sud d'Alemanya". La seu, a Stuttgart, es va crear per cobrir el Land de Baden-Württemberg, el 21 de novembre del 1950, amb la revisió de la Llei del 2 d'agost del 1951. Al sud-oest del Land hi ha la SWF i és l'únic cas d'aquest tipus a l'audiovisual alemany.

-SÜDWESTFUNK (SWF), Südwest 3 (amb SR i SDR). "Radiodifusió del Sud-Oest". Fundada el 1950 a partir de la ràdio militar francesa Ràdio Coblentz. Té la seu a Baden-Baden i cobreix l'antiga ocupació francesa. Avui li correspon la totalitat del Land de Renània-Palatinat i la meitat del sud-oest del Land de Baden-Württemberg.

-WESTDEUTSCHER RUNDFUNK (WDR), West 3. "Radiodifusió de l'Oest

d'Alemanya". Té la seu a Colònia i es va crear el 1955. És l'organisme central de la zona d'ocupació britànica, la NWDR es va convertir en NDR i WDR. La Llei de WDR és del 19 de març de 1985 i la seva nova versió del 8 d'octubre del 1991. Cobreix la totalitat del Land de Renània-Palatinat.

-**ARTE**. Cadena francesa-alemanya, amb seu a Strasburg i una delegació a Baden-Baden. Emet en francès i alemany, per la freqüència que La-Cinq francesa va deixar lliure al tancar les seves emissions, l'any 1992. Emet des del 1992 i és una corporació entre La Sept francesa i Arte Deutschland GmbH (formada per les públiques ARD i ZDF). El seu contingut, especialment cultural, no ha fet rendible les emissions i des de l'abril del 1994 ha modificat el seu contingut, per intentar transformar-la en un canal més comercial, sense deixar de banda la cultura com a tema principal.

-**3 SAT**. Cadena pública alemanya, que emet per satèl·lit i cable. Comença les seves emissions l'1 de desembre de 1984 i té la seu a Mainz. Té una programació formada per notícies, documentals, esports i cultura.

-**DEUTSCHE WELLE (DW)**. "Ones alemanyes". És un establiment de dret federal públic alemany, amb seu a Colònia, amb difusió internacional. Es crea amb la Llei Federal del 29 de novembre del 1960, i actualment hi ha una nova versió del 30 d'abril de 1990, que contempla tot el territori de l'Alemanya unificada.

A partir de l'1 de juliol del 1995, Deutsche Welle augmenta la seu horari de programació i passa a emetre 24 hores al dia, ininterrompudament. Segons paraules del seu director.

"El servei públic alemany compte també amb un altre establiment particular: la Deutsche Welle (DW), "Ones alemanyes", la ràdio internacional alemanya, instal·lada a Colònia, sota la comptència exclusiva de la Federació (Bund). Està regida per la llei federal (Llei del 29 de novembre de 1960 i revisada el 30 d'abril de 1990). El seus recursos i impostos s'aproven anualment al Bundestag." (Bourgeois, 1993:62).

A partir de l'1 d'abril de 1992, Deutsche Welle crea un canal de televisió, també de difusió internacional, a partir de les instal·lacions i personal de RIAS TV (Radio im Amerikanischen Sektor), a Berlín, com a símbol de la unificació i com a viabilitat de la reconversió laboral a la República Federal d'Alemanya, en els mitjans públics.

A partir de l'1 de juliol de 1995 ("40 Jahre Deutsche Welle, radio & TVworldwide, Colònia, 1995), Deutsche Welle emet 24 hores diàries de programació. Els seus continguts estan destinats a un públic ampli, però especialment als estrangers que viuen a Alemanya i als alemanys que viuen a l'estranger. Emet a través de satèl·lit i arriba als cinc continents, a través de diferents satèl·lits.

La seva programació es caracteritza per espais de curta duració i de diversitat de temes. No hi ha cap programa que sobrepassi els quaranta-cinc minuts de duració.

Emet en tres idiomes diferents: en alemany 5.580 hores a la setmana (que representa un 55,35% del total); en anglès, 3.660 hores (un 36,30%); i en castellà 14 hores setmanals (8,34% hores). El programa "Sprachkurs" (Curs d'idioma), ofereix la possibilitat d'aprendre una llengua des de casa estant.

La redacció de l'organisme està dividit en tres grans subapartats (les produccions en alemany, les que es fan en anglès i la redacció en espanyol, amb periodistes provinents de la nacionalitat de la llengua amb la qual es treballa, per permetre un major contacte i perfecció, tant en la locució com en el contingut (que segueixi l'interès de l'espectador que vol aprendre i conèixer què se li explica del propi país o del país determinat del qual es parli.

Canals privats de televisió

-CNN International/ Deutschland. Emissora monogràfica, dedicada a la informació internacional. Amb seu a Berlín, la seva zona de difusió és Berlín, Munic, Hamburg (per cable) i hotels.

-DEUTSCHES SPORT FERNSEHEN (DFS). Emissor que va començar a emetre l'1 de gener del 1993. Amb seu a Unterföhring/Munic, està dirigida a un públic ampli, amb l'esport com a centre d'interès.

-EURONEWS. Cadena amb seu a Ecully (França), formada per canals públics de Bulgària (BTN), República de Txèquia (CT), Xipre (CyBC), França (France 2, France 3), Grècia (ERT), Egipte (ERTV), Itàlia (RAI), Bèlgica (RTBF), Suïssa (SSR-SRG), Algèria (ENTV), Tunísia (ERTT), Eslovènia (RTVSL), Portugal (RTP), Espanya (RTVE), Mònaco (TMC), Alemanya (ARD, ZDF).

Arriba a 36 estats. Cable, satèl.lit i terrestre., 1 de gener de 1993, amb emissions entre les 6h del matí i les 2h de la matinada.

-EUROSPORT. Cadena amb seu central a París (França). Té una delegació a Unterföhring/Munic. La programació és monogràfica i està dedicada especialment a la retransmissió de partits esportius i temes relacionats amb l'esport. Emet per cable i també per satèl.lit.

-FAB. Cadena amb seu a Berlín. Comença les seves emissions l'1 de febrer del 1991. Emet a la zona de Berlín a través del cable i a Halle-Magdeburg, a través d'antena. Té un format de programació rotatiu. Des de l'1 de juny del 1994, emet a través d'ones hertzianes sober Berlín i Brandenburg, i és d'àmbit local.

-IA BRANDENBURG. Emissora que funciona des del febrer del 1993, amb seu a Berlín i que emet programació de contingut local i regional. Segons Kleinsteuber i Thomass, "aquest fet ha obert una nova situació que és la de les televisions locals i regionals i que, a continuació, altres ciutats com Munic, Nürenberg, Stuttgart o Halle han desenvolupat també projectes de televisió local i regional".

-KABELKANAL. Emissora amb seu a Munic. Va començar les seves emissions el 29 de febrer del 1992. Emet una programació especialment d'entreteniment.

-MTV Europe. Emissora amb seu a Munic. Va començar a emetre l'1 d'agost del 1987, a través del cable i el satèl.lit. És una cadena monogràfica, de contingut musical, dirigida a un públic especialment juvenil.

-NACHRICHTEN SENDER (n-tv). Cadena de televisió amb seu a Berlín, que comença les seves emissions el 30 de novembre del 1992 i es difon a través del cable i el satèl.lit. Actualment Time Warner té el 27,5% del capital de la cadena.

-NICKELODEON. Neix el 1995. Emet una programació especialitzada per a un públic infantil, durant les 24 hores del dia. La seva llengua d'emissió és l'alemany. Emet a través de cable i satèl.lit (DFS 3 Kopernikus ^C1), a través de l'estàndard PAL/clear.

-ONYX TV. Creada el mes d'octubre de 1995, les seves emissions són en alemany amb una programació especialitzada en música. Inicialment les seves emissions eren especialment per una sola regió alemanya, però des del gener del 1996 emet també via satèl.lit i cable. Emet 6 hores diàries, a través de satèl.lit Eutelsat II-F1^22B i utilitza el sistema PAL/clear.

El seu objectiu és aconseguir l'audiència "d'aquelles persones que no només volen escoltar música sinó també veure-la". El seu públic és adult, persones que saben quin tipus de música els agrada i que tenen integrada la seva música dins la seva forma de vida quotidiana. El seu objectiu és tractar tot tipus de gèneres, sense oblidar la qualitat: últims èxits, pop alemany, country, rythm & blues, pop internacional, jazz, musicals, clàssics populars i vells èxits. Un total de nou gèneres, per cobrir un buit que no estava del tot cobert per cap dels altres canals musicls com MTV International o VIVA i VIVII. Des del mes de gener del 1996 emet des de les 7h del matí a la 1h de la matinada.

-PRIMIÈRE. Emissora amb seu a Hamburg. Forma part del grup Canal Plus France i Bertelsmann. Va començar les seves emissions el 28 de febrer del 1991. La seva àrea de difusió és Alemanya i Àustria. És una televisió de pagament dedicada especialment a l'emissió de pel.lícules i també a l'esport, la cultura i notícies d'actualitat,

-PRO 7. Cadena amb seu a Unterfohöring. Inicia les seves emissions l'1 de gener del 1989. Té cobertura a Alemanya, Àustria i Suïssa, a través de cable, satèl.lit i terrestre. La seva programació és especialment cinematogràfica, destinada a fomentar el segon mercat de les pel.lícules produïdes pel seu propietari, Leo Kirch. Està destinada a un públic majoritàriament juvenil.

-RTL. Cadena amb seu a Colònia, que va començar a emetre el 21 de gener del 1984. La seva àrea de difusió és Alemanya, per via terrestre, cable i satèl.lit. Des de la meitat del 1993 és líder d'audiència total, i l'única en beneficis positius.

-RTL2. Igual com la cadena RTL, té la seu a Colònia, però en un altre edifici. Comença les seves emissions el 6 de març del 1993 i està dirigida a punts geogràfics d'Alemanya on és difícil la transmissió per vies hertzianes, i també per Àustria i Suïssa, a través de cable i satèl.lit. La progrmació, amb moltes sèries i pel.lícules de la categoria B i està dirigida a un públic restringit i generalment juvenil.

-**SAT.1.** Cadena amb seu a Mainz. Comença les emissions l'1 de gener del 1984 i cobreix Alemanya, Suïssa i Àustria, per via terrestre, cable i satèl.lit. Al seu darrera té el suport de l'empresari Leo Kirch, i encara que durant els anys vuitanta dominà l'audiència, des de principis dels noranta, la RTL (luxemburgesa d'origen) li passa al capdavant i per la primera posició en audència.

-**SUPERCHANNEL.** Emissora amb seu a Munic. Comença les emissions el 30 de gener del 1987. Emet a Europa a través de cable i satèl.lit i realitza una programació generalista, destinada a tota la família.

-**VOX.** Cadena amb seu a Colònia. Emet a través de cable, satèl.lit i terrestre. Emet a través del satèl.lit DSF Kopernikus i TV-SAT 2. Des de l'abril del 1994 està en suspensió de pagaments.

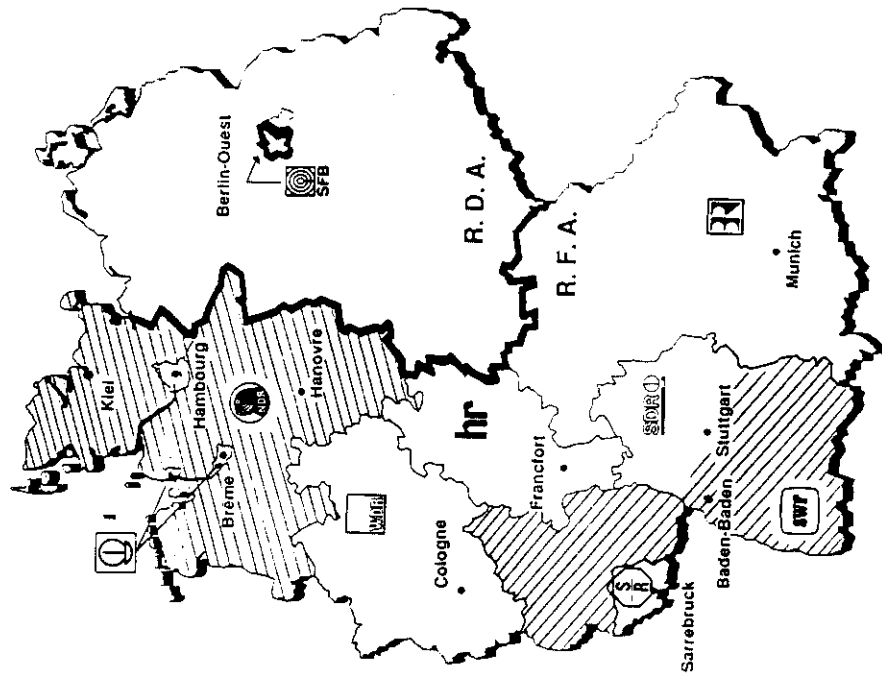
-**HOT (Home Order Television):** Creada el 1995, té la seu central a Alemanya i emet en alemany. És una cadena especialitzada en telecompra i emet a través del satèl.lit Astra 1D⁶⁰, a través de PAL/clear.

-**TM3:** Es crea el 1995. És un canal dirigit a un públic especialment femení, encara que no exclusivament. Emet a través de cable i satèl.lit. La llengua d'emissió és en alemany i utilitza el satèl.lit Hot Bird 1⁷, amb PAL/clear.

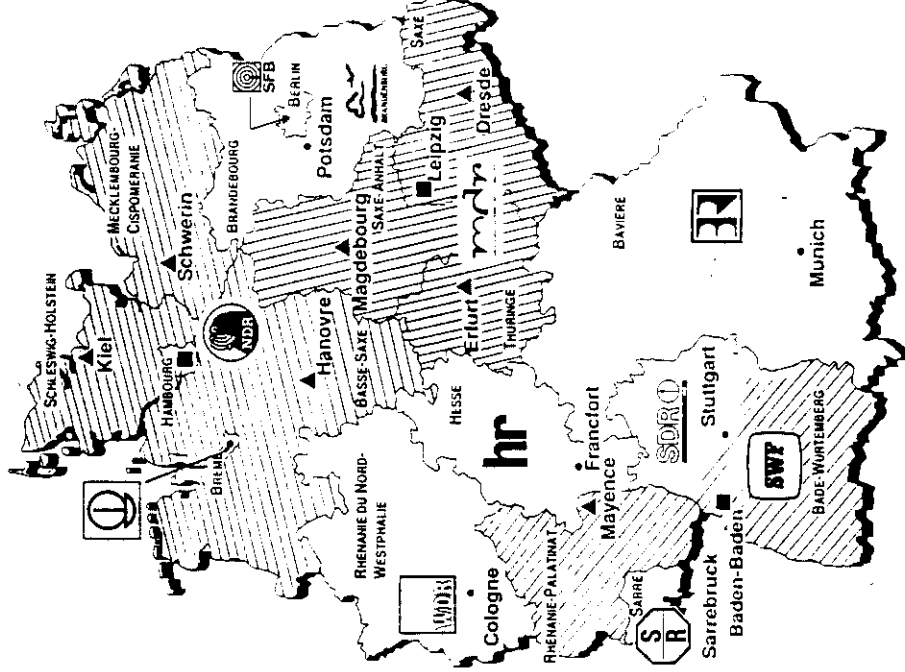
-**VH 1 Germany:** Es funda l'any 1995, amb l'objectiu d'oferir una programació de 24 hores diàries, especialitzada en música (i vídeo-clips). La llengua d'emissió és l'alemany. Generalista, emet per cable i satèl.lit (a través de Hot Bird 1² i Orion 1¹⁴, amb PAL/Videocrypt i PAL/clear, respectivament). L'empresa "mare" és VH 1, creada l'any 1993 al Regne Unit, especialitzada en música, amb una emissió de 24 hores diàries, però en comptes d'alemany, en anglès. Generalista, emet també pe cable i satèl.lit, en aquest cas Astra 1 B²², PAL/Viedocrypt.

n-tv: emet 18 hores diàries sense ininterrompudament, des de les 6.00h de la matinada fins a les 00.00h de la mitjanit. Va començar les seves emissions el 30 -11-1992.

Establiments membres de l'ARD el 1989

Establiments membres de l'ARD el 1994

- Siège des établissements couvrant un seul Land
- Siège des établissements couvrant plusieurs Länder
- ▲ Maisons de la radiodiffusion de ces établissements

Notes sobre la televisió a BULGÀRIA

Bulgària està estructurat en cinc regions diferenciades: els Balcans, la Costa de la Mar Negra, l'Altiplà Septentrional, la regió de Sofia i Tràcia, on s'hi adscriuen un total de 27 *okragi* (districtes) de l'administració de l'estat (Recolons, 1987:59).

Marc legal

Bulgària no disposa de llei de l'audiovisual. El Parlament està discutint el projecte de llei, que preveu el compliment dels principis de protecció de la producció audiovisual europea de la Directiva de la Televisió sense Fronteres (UE) i la Convensió de la televisió transfronterera (Consell d'Europa).

Tot i que el projecte de llei encara està en discussió, la TV nacional búlgara s'esforça en difondre les obres europees en un alt percentatge.

El Comitè de Correus i Telecomunicacions és l'organisme competent en matèria de difusió televisiva (hertziana i per cable).

Llei de la ràdio i la televisió

Des de 1990, l'Assemblea nacional crea una comissió parlamentària especial, responsable de redactar la llei de la teledifusió.

L'organisme suprem de reglamentació i supervisió dels programes radiofònics i televisius serà el Consell Nacional de la Ràdio i la Televisió, compost per 19 persones (7 representats del Parlament, 4 de la majoria i 3 de l'oposició; 2 membres nomenats pel Consell de ministres i 2 membres nomenats pel President de la república,

Entre les principals competències destaca la capacitat de:

- Nomenar el Director General de la Televisió Nacional Búlgara (TNB) i el Consell d'administració (5 membres)
- Controlar les activitats del director general i el consell de la programació (21 membres)
- Elaboració de la política de programes
- Que es respecti les disposicions legals. Podrà aplicar suspensions a les cadenes per un període màxim de 6 mesos.

Ni les persones físiques ni morals estrangeres i les societats de participació estrangeres no poden tenir més del 49% de les accions d'una societat de difusió búlgara.

La llei limita, igualment les possibilitats de concentració de mitjans: una mateixa persona només podrà difondre un sol programa de ràdio o de televisió dins la mateixa regió. S'aplica a tots els canals i emissores.

Estructura de la televisió

La televisió búlgara es va inaugurar l'any 1959. L'abril de 1990, la Comissió de la ràdio i la televisió (estatal) fou dissolta i substituïda per dues "institucions" autònomes d'informació i de cultura: la ràdio búlgara i la televisió búlgara, lliures de tota intervenció ideològica, respectar el pluralisme d'opinió i punts de vista diversos. Actualment disposa de dos canals (BTV 1 i BTV 2).

Des del juliol de 1991, la televisió pública de Bulgària és membre de l'UER.

"L'évolution de la politique audiovisuelle en Bulgarie suscite de nombreuses inquiétudes. Le retour au pouvoir des ex-communistes, en décembre 1994, s'est en effet traduit, en mai 1995, par la nomination de nouveaux directeurs à la radio, à la télévision, à l'agence de presse nationaux et par une mise à l'index de l'opposition anticommuniste dans les médias officiels".

(Cluzel, 1996:140)

El Comité ha atribuït 51 llicències de difusió radiofònica, 17 llicències de difusió televisiva per via hertziana i 94 llicències d'operadors per cable, amb una durada màxima de 5 anys per a les llicències de ràdio i de 10 anys per a les llicències de televisió.

La Comissió parlamentària per l'audiovisual és l'encarregada de regular les decisions del Comitè de Correus i Telecomunicacions.

Un decret de 18-6-92 posa fi al monopoli d'estat dins el sector audiovisual de Bulgària, i permet la creació de canals privats de ràdio i de televisió.

New Television és la primera cadena privada que s'ha fet un lloc no negligent/-ble dins el paisatge audiovisual de Bulgària.

7 Dni (7 Dies), privada, emet a la regió de Sofia.

Amb ràdio, les principals estacions privades són: Radio FM +, Signal + i Viva.

Bulgària és un estat francòfon i francòfil, on el francès és parlat per 300.000 persones.

Programació televisiva

BTV 1 i BTV 2 emeten una programació de 80 i 35 hores a la setmana, respectivament (Cluzel, 1996). El primer canal és de continguts generalista i el segon emet continguts culturals i pedagògics. La programació està formada per un 61% de programes nacionals i un 39% de programes importats (Autissier 1992:149).

Finançament

Amb la llibertat d'expressió, el cinema bulgarès ha entrat en una forta crisi econòmica, perquè l'Estat ha reduït considerablement l'ajut a través de subvencions (l'any 1988 havia aprofitat 14 milions de \$, i el 1991, 1,4 milions de \$). "Entre el 1989 i el 1991, els costos de producció de pel·lícules cinematogràfiques es van multiplicar per tres" (Autissier 1992:150).

Entre els estudis més grans destaquen: Boyana, Vreme (especialitzat en realització de films de divulgació científica), Sofia (de pel·lícules d'animació), Ekran (que funciona al costat dels dos canals de televisió, BTV 1 i BTV 2).

L'impost per la televisió és simbòlic, de 12 léva (aproximadament 25 pessetes, per any i per aparell).

Nova TV, únic canal de TV privat, és finançat per l'empresa Miltinex, pertanyent a la societat Mulogroup, una de les primeres potències financeres del país petroli, transports, electricitat, matèries primes).

Noves modalitats i canals estrangers

Els programes de l'antiga Gostelradio són emesos per satèl·lit i difosos per via hertziana sobre Sofia. TV5 va signar un acord amb les PTT búlgareses per poder emetre a través

d'ones hertzianes a Sofia, Plodoviv i Varna. La BBC i la MTV són igualment rebudes. A més a més, hi ha accés de rebre les televisions hertzianes dels estats fronterers a Bulgària: a l'oest de Bulgària es rep RTV Belgrad, i al sud la ERT grega.

Estimació: 350.000 llars cablejades a Bulgària, 100.000 de les quals, a Sofia. +90% xarxa actual és il.legal (Cluzel,1996: 143).

"Dans le domaine audiovisuel, les autorités bulgares déclarent volotiers vouloir appliquer les orientations et directives européennes et respecter le principe de la liberté de réception des émissions de télévision en provenance d'États européens tiers."

Cluzel,1996: 143-144

A la pràctica, el Comitè de Correus i Telecomunicacions té la voluntat de reservar les xarxes hertzianes a operadors nacionals públics i privats.

TV5 es difon a Sofia i a les grans ciutats del país, a excepció de Varna, entre les 17h i les 22.30h.

M6 és presentada per difernets xarxes de cable, igual com Eurosport, Ostankino 1 es difon de les 5 a les 15h

CNN, mateix canal que TV5 (Canal 41), de 23 a 17h.

Màxim de 15% de la programació destinada a la publicitat.

Octubre 1995, l'Assemblea nacional adopta una llei sobre les concessions que porvoa crítiques per part de la premsa i de mitjans jurídics.

Els patrocinadors i anunciants búlgars provenen sobnretot del sector financer (bancs) i companyies d'assegurances, en canvi, les companyies estrangeres provenen del sector industrial (tabac, begudes no lcohòliques).

Principals anuncianrts de la TV el 1995, en milions de \$:

Bulgar:

1. TS Bank (1.145 \$)
2. Bulbank (670)
3. Comp. Publ. d'Ass. (568)
4. First Private Bank (522)
5. Loto sportif (398)

Estranger:

1. Coca-cola (1.619)
2. Unilever (1.133)
3. Philip Morris (984)
4. P & G (964)
5. BAT (742)

La publicitat pel tabac representq la principal font d'ingressos publicitaris. Philip Morris (3a posició) i Rothmans de Pall Mall (7è)

Programació

TNB, 1995 programa un total de 8.032 h (4.795 ptov'reds fde prod. intrena; 2.281 estrangera i 124 retransmissions).

Augemtn de la programació original, en els darrers anys.

Programació destacada: progrmació matinakl, sèries,TV i films, informaciñó i actualitat,.

Migdia/Sobretaula: retransmissió de telenovel.les i films (Efir 2)

Des de 1996: 1r canal TNB emet 24h diàries, a excepció del dilluns, que la programaió começa a les 15h,

Emissions modernes, llargues i falta de dinamisme.

Efir 2: Culturals i d'entretaniment. Emissions de 18h a 24h.

Objectiu: emetre 50% de prod. europea i 50% americana, en la proporció de 50 films americans, 30 europeus i 20 búlgars.

Nova Televizia

Agost 94 obté llicència per 5 anys. Societat Multimex Ltd, que pertany al serbi Danko Tanondgic, el qual posseeix 14 empreses de Bulgària.

185 persones: 50% persiodistes, 50% treballadors de serveis.

Acords de cocoperació amb ABC, Yorkshire TV, RTV Serbie, canals italians de

Berlusconi i Polygram International.

(:35) Agències de publicitat: Krez, Media Market, Saatchi & Saatchi, Tchapp Media, Ogilvy & Mather, Gallup i Sova 5.

7 Dni

Maig 1995, per 5 anys. 50 pesones (29 realitzadors, presentadors i periodistes i 21 tècnics i administratius). 600.00 écus ingressos publicitaris

Agències publicitàries: Tchapp Media, Saatchi & Saatchi, Gray Interpartners, MAG i Universum.

70% programació estrangera, 30% produccions nacionals
60% film , 20% coproduccions.

Desembre 1995: Creació de l'Associació de teledistribuidors privats de Bulgària, formada per 7 Dni, Mizia (Pleven), Alexandra TV (Dobritch), Rent TV (Burgas), Plovdiv, Shoumen TV, Kanzaslak TV, Sopot TV, Rodopi TV (Kardjali) i Velingrad TV. "L'associació no ha invitat Nova TV a formar-hi part, degut a que bona part del seu capital és estranger.. Tos els canals de televisió locals ofereixen, amb petites excepcions, la mateixa programació, film i sèries americanes (de segona fila, tant d'Amèrica del Nord, com Llatinoamèrica), que tenen un preu més baix que els drets d'emissió de produccions europees o búlgares.

La indústria del cable a Bulgària es caracteritza per dues tendències: cabledistribuidors que són llançats dins la producció de programes originals (actualitats, emissions de diàleg); d'una altra part, els més petits d'entre ells que es reuneixen en forma d'empreses en benefici d'una independència relativa.

El març de 1996, s'estableix una primera associació amb 28 cabledistribuidors, amb el principal operador a Sofia: CABLE EVROTUR. Els cableoperadors són controlats, per decret, pel Consell de ministres del Parlament de Bulgària, a partir de l'Inspecció governamental de comunicacions, creada el 1993..

Cinematographie Bulgara (CTB). L'any 1991, l'antiga CTB es divideix en dues unitats de producció i distribució

Bulgària disposa igualment de distribuïdors privats, entre les quals destquen : Duga Film Ltd (exclusiva de 20th Century Fox a Bulgària), Sunny Films Entertainment Ltd (Disney, Paramount i Universal i alguns films europeus de qualitat), Alexandra Films (Paramount Pictures, Universal Pictures i, després de 1994, un contracte exclusiu de video amb Cinema International Corporation i Warner Home Video, així com contractes exclusius de Warner Bros i Columbia Tristar), Alfa Film.

"De mitjana, un búlgar es passa 4h i 20' davant l'aparell de televisió (dades de gener de 1996), més de 3 hores dedicat al primer canal i menys d'una hora a Efir 2 (176 minuts primer canal, 53 minuts Efir 2 i 31 minuts canals privats (Cluzel, 1996:45)

Audiència dels canals de televisió a Bulgària (febrer de 1996)

1r canal:	54,8%
7 Dni:	24,5%
Efir 2:	21,3%
Nova TV:	19,5%
Canals cables:	13,5%
Canals per sat:	4,6%

Característiques: El sistema polític i l'estructura del país no han deixat completament el socialisme: Economia centralista, tot i al democràcia parlamentària i l'obertura de l'economia de mercat.

La nova Constitució ha proclamat l'abolició total de la censura i reafirma el principi de llibertat d'expressió. L'article 42 de la Constitució preveu que "Tota persona té el dret d'investigar, d'obtenir i de difondre les informacions" (:47-48).

La publicitat d'alcohol i de tabac és permesa després de les 22h. En els últims anys hi ha hagut una absència de legislació al sector audiovisual i els anunciants han aprofitat aquest buit, per ocupar -sobretot la televisió- com a mitjà de suport publicitari.

Notes sobre la televisió a Hongria

La república d'Hongria (*Magyar Köszarsasag*) està formada per una àrea de 93.030 quilòmetres quadrats i té una població de 10,4 milions i mig

Hongria està estructurada en quatre regions: el Danubi-Tisza, Pest, Transdanúbia i Transtítza.

Marc legal

"Le Constitution hongoroise du 23 octobre 1989 est le premier texte de l'ancienne Europe communiste à avoir proclamé la liberté d'expression et stipulé dans son article 61 que ""la liberté de la presse este reconnue et protégée par la République de Hongrie"".

(Tomé, 1995:19)

La presidència d'MTV és una persona nomenada pel President de la república, a partir d'una proposició del primer ministre

La llei audiovisual necessita una aprovació de dos terços del Parlament per ser aprovada.

La Comissió d'atribució de les freqüències del Ministeri de la Cultura és format per un representant dels ministeris de la Cultura, Interior, Telecomunicacions, Justícia i Defensa. Davant l'absència d'una llei de l'audiovisual, aquesta comissió desenvolupa un veritable rol de regulació, comiès d'ètica per a la ràdio i la televisió públiques i estableix la funció d'"autoregulació".

Es preveu la constitució del Consell de la Ràdio i de la Televisió dotat de poder de control sobre els canals privats. Les condicions de designació dels membres del Consell nacional de a ràdio i de la televisió van a càrrec del Primer ministredesprés d'una audició de la comissió cultural del Parlament i l'elecció per dos terços del Parlament de la proposta del Primer minstre.

De la mateixa manera que no existeix una llei de l'audiovisual, tampoc existeix una llei específica que protegeixi els drets dels infants i els adolescents en els mitjans

audiovisuals, tot i que el projecte de llei de 1994 preveu que no es puguin emetre programes que puguin atemptar els drets dels infants i els adolescents entre les 5h i les 23h.

Estructura de la televisió

L'any 1928 es crea a Budapest l'organisme estatal de radiodifusió, amb **Magyar Radio (MR)**. El 1953, 25 anys més tard, es crea la **Magyar Télivision (MTV)**, dins el mateix ens anomenat "Radiotelevisió hongaresa". Però a partir del 1974 es trenca aquesta estructura única i Magyar Radio i Magyar Télivision es converteixen en dos organismes diferents.

El 1987 Hongria posa fi al monopoli televisiu d'MTV i autoritza la difusió de canals estrangers per satèl·lit, com Sky Channel (Tomé, 1995:21).

Actualment MTV té dos canals de televisió: MTV1 i MTV2, ambdós emesos per via hertziana.

MTV1. De tendència generalista, aquest canal es dirigeix a un públic majoritari, amb programes infantils, informatius, esport i sèries.

MTV2. En comparació amb el primer canal públic hongarès, MTV2 és de tendència més cultural, emet obres de teatre, magazins científics, concerts i documentals i, a partir del mes de febrer de 1993, ofereix un espai específic per a programació regional.

Tot i que el Parlament hongarès s'ha plantejat la possibilitat de crear un tercer canal, basada en la forma de propietat mixta integrant MTV i inversors estrangers, ha desestimat el projecte per motius financers.

Canals privats nacionals

El 3 de juliol de 1993, el darrer govern comunista estableix un decret de moratòria per a la liberalització de la ràdio i de la televisió, motivats per la ràpida presa de control dels grans diaris nacionals hongaresos per part d'inversors estrangers.

El mes d'octubre de 1991, 74 projectes de creació de canals privats de televisió es presenten per a la concessió de llicències. Entre els candidats destaquen l'italià

Fininvest, el britànic Maxwell, l'alemany Alex Springer i l'holandesa CLT.

NAP-TV

NAP-TV es converteix en el primer canal privat de televisió a emetre dins un estat d'Europa central. Les seves emissions comencen el mes de maig de 1989 i ocupa, de 7h a 9h del matí, el canal MTV1. Està format en un 50% per Rupert Murdoch, un 15% per inversors japonesos i el 35% restant és capital hongarès. Un any més tard, el maig de 1994, sol·licita una llicència per emetre a través AM a Budapest i dos dels seus accionistes sol·liciten la llicència del canal de televisió local **A3 TV**, per emetre a través de cable i satèl·lit.

El mes de juliol de 1993, un decret autoritza la liberalització de 104 llicències locals per "l'ensemble du pays, dont quatre àBudapest pour la télévision".

Hongria no disposa de dades oficials de cablejat del país i no existeix una llei específica. "Les bouquets de programmes sont composés en majorité par les chaînes allemandes, ainsi aussi anglaises et américaines". (Tomé, 1995:23). Tanmateix, a la capital, Budapest, existeixen unes quaranta societats de cable-distribució, la majoria societats municipals finançades en part per la ciutat.

GLOBAL TV

GLOBAL TV és una cadena creada el 1987 a Budapest, amb 23 programes i 30.000 abonats.

KABLEKOM

KABLEKOM està constituïda per 9 xarxes a Hongria i cobreix entre el 40 i el 90% de la població, a excepció de Budapest, amb 215.000 abonats i una oferta de 20 programes. El capital prové, en parts iguals, de Time Warner (50%) i United Communication International (50%) (Tomé, 1995:23).

Entre altres canals de cable es poden destacar **TV11**, **TV4**, **HBO Hongrie**, **Sziv TV**, **TV5**. El preu d'abonar-se a aquests canals oscil·la entre els 200 i els 1.000 florins per mes (equivalen a 50FF), segons el paquet de programes que es contracti.

Pel que fa a la penetració dels canals via satèl·lit, no es disposa tampoc de dades oficials, però més de 600.000 llars disposen de parabòliques.

L'any 1987 el règim comunista hongarès havia autoritzat la difusió de canals estrangers

cia satèl.lit i aquesta decisió impulsà la penetració d'antenes parabòliques al país.

Els tres satèl.lits que cobreixen el país són Astra, Eutelsat i Telecom.

DUNA TV

DUNA TV és un canal hongarès creat a principis de 1993, finançat a través de subvencions de l'Estat i de Ference Köhalmi (Fundació per la cinematografia hongaresa), per ser emès a través de satèl.lit (Eutelsat 2F3) i també per cable.

Programació televisiva

MTV1. Tal com hem assenyalat anteriorment, MTV1 es basa en una programació de contingut generalista i entre els programes de màxima audiència destaquen les sèries nordamericanes "Dallas", "Magnum" i la versió hongaresa del programa "La roda de la fortuna". Cada mes, MTV1 emet 12 hores de programació del canal franco-alemany Arte.

MTV2. En els darrers anys s'ha especialitzat sobretot en emissions de contingut polític i cultural, la majoria de producció pròpia, tot i que, per exemple, cada setmana emet "Geópolis", una producció feta per France 2.

El 50% dels programes dels dos canals MTV1 i MTV2 són de procedència estrangera, especialment produïts per canals alemanys, russos i ucraïnesos), sense oblidar els cacoïrds establerts amb Columbia Tristar i Walt Disney per a drets d'emissió de programació nordamericana produïda per aquestes empreses.

El mes de feber de 1993, el 51% dels programes de MTV són d'origen hongarès, mentre que el 20% ho són d'origen europeu.

El projecte de llei d'agost de 1994 preveu una quota mínima de 51% de programació d'origen nacional i un 70% mínim de producció europea per als canals públics, i que un 20% dels temps d'antena de la televisió pública ha d'està destinat a programes de producció alineada (Tomé, 1995:27). Malgrat el dinamisme del cinema hongarès i les sèries i pel.lícules de dibuixos animats, la venda de programes hongaresos a l'estranger és escassa.

Finançament

Preu de la quota de "redavance" és de 500 florins per mes (equivalen a 25FF), però segons un estudi del Conseil Supérieur de l'Audiovisuel francès (Tomé, 1995:21), només entre un 60 i un 70% de les llars paga aquesta quota.

La quota suposa un 40% dels ingressos de la televisió pública hongaresa

La Publicitat

Davant el fet de no disposar d'una llei de l'audiovisual, la televisió hongaresa es remet, pel que fa la publicitat, a la Directiva de la Televisió sense Fronteres de la Unió Europea, per tenir en compte que la publicitat s'ha de poder identificar de la resta de programació a través de mitjans òptics o acústics.

La publicitat no pot excedir, en cap cas, de 6 minuts per hora ni del 10% dels temps d'antena per hora.

A MTV només es poden interrompre amb publicitat els programes de gènere "talk-show" o els anomenats d'entreteniment.

No poden ser interromputs per missatges publicitaris els programes informatius, polítics, religiosos, les emissions de festes nacionals, els programes dirigits a un públic menor de 14 anys ni les emissions polítiques de menys de 30 minuts (Tomé, 1995:36).

Els sectors que no es poden anunciar són la publicitat de caràcter religiós o polític, begudes alcohòliques, tabac i medicaments.

La publicitat clandestina i subliminal està prohibida dins el projecte de llei de 1994.

Cal destacar que el grup Havas, a través d'IP, comercialitza el 50% dels espais publicitaris de les dues cadenes públiques hongareses MTV1 i MTV2.

El patrocini

Tot i que no existeix cap llei de l'audiovisual, el patrocini és present a la televisió hongaresa des de l'any 1987. La presència en pantalla del patrocinador pot oscil·lar entre els 5 i els 10 segons. Els programes de contingut informatiu, polític o religiós no poden ser patrocinats i estan exclosos de poder ser patrocinadors les empreses de

begudes alcohòliques, de tabac i de medicaments que necessitin recepta mèdica.

Noves modalitats i canals estrangers

La nova llei de la informació autoritza la publicitat com a font d'ingressos i aprova la concessió de llicències privades. TV-S (Sun Television) i NAP TV es converteix en el primer canal privat de televisió a un estat d'Europa central.

TV-S comença a emetre el juliol del 1989, de la mà de Film premier Corp et Slofolk city council, i s'adreça en alemany i hongarès als estiuvejants de la regió de Balaton, amb emissions de sis hores per dia, sobre informacions del trànsit, publicitat i vídeoclips.

NAP TV, per la seva banda, emet a la regió de Budapest i ocupa el 1990 les freqüències de MTV, amb programes locals, quatre dies a la setmana.

El 1990, el govern rep més de 40 propostes per la creació d'un canal privat comercial. Aquestes iniciatives han estat encapçalades, entre altres, per R.Murdoch, S.Berlusconi, A.Springer i R.Maxwell.

El president de la MTV és elegit pel president de la República, a partir d'una proposta feta pel Primer ministre, després d'una audició feta al Parlament (Tomé:21)

La introducció de la publicitat ha modificat l'estructura que tenia la programació fins al 1987. Un 85% dels programes que emeten són produccions pròpies i realitzen coproduccions regulars amb l'operador públic de televisió austríac ORF (Truffart, 1991:41-42).

El monopoli de la televisió hongaresa es va trencar l'any 1987, amb l'autorització sobre la difusió de canals estrangers per satèl.lit (Tomé 1995:21).

Entre els primers canals a emetre destaquen 2Sky Channel i Super Channel i TV5. Amb el cablejat de moltes poblacions hongareses, a partir de finals de la dècada dels vuitanta es multiplica el ventall d'ofertes televisives que poden veure els hongaresos (de del canal musical MTV Europe, Superhannel, Eurosport, TV5, 3 Sat, CT1 (el primer canal soviètic, i també canals iugoslaus (Truffart, 1991).

Notes sobre la televisió a l'ANTIGA IUGOSLÀVIA

(Bòsnia-Hercegovina, Croàcia, Eslovènia, Macedònia i Sèrbia-Montenegro)

"Regresé al hotel [de Pristina] y puse las noticias de la BBC. Era el 8 de noviembre de 1989. Yugoslavia todavía no existía en la consciencia del mundo. Las autoridades de la Alemania Oriental acababan de anunciar que a medianoche Berlín iba a ser declarada ciudad abierta, ya que se iba a hechar abajo el muro que dividía las dos zonas. Estaba a punto de producirse una nueva división de Europa, con mayor rigor histórico, lo sabía. En vez de una Europa occidental democrática y una Europa oriental comunista, ahora habría Europa y los Balcanes. Pero ¿A quién le improtaba? Desde luego yo no me encontraba donde estaba la Historia. Me sorprendió comprobar lo lejos de la Historia, en el espacio y el tiempo, que estaban los Balcanes."

(Robert D. Kaplan, 1994:44)
-Periodista-

L'antiga Iugoslàvia estava formada per cinc grans territoris administratius: Bòsnia-Hercegovina, Croàcia, Eslovènia, Macedònia, Montenegro, Sèrbia (amb territoris autònoms), Kosovo, Sèrbia (sense territoris autònoms) i Vojvodina.

Notes sobre la televisió a BÒSNIA-HERCEGOVINA

Marc legal

Estructura de la televisió

Programació de la televisió

Finançament

Noves modalitats i canals estrangers

Notes sobre la televisió a CROÀCIA

La República de Croàcia (Republika Hrvatska) es va proclamar com a república independent de Iugoslàvia el 25 de juny del 1991 (el mateix dia que de la proclamació d'independència d'Eslovènia) de l'antiga Iugoslàvia l'any 1991 Formada administrativament per 102 districtes, la geografia de Croàcia es caracteritza tres ciutats principals: Zagreb (la capital), Rijeka i Split, i cinc poblacions secundàries: Osijek, Pula, Karlovac, Zadar i Dubrovnik, on també hi ha representativitat dels mitjans de comunicació..., amb una complexa zona costanera del mar adriàtic, amb més de ... (cent) illetes.

Amb quatre milions i mig d'habitans, Croàcia està formada per un 75% de croats, un 11,5% de serbis i 13,5% per habitants procedents d'altres grups ètnics, especialment romanesos, musulmans, hongaresos, italians i albanesos. La llengua oficial és el croata, tot i que també es parla el serbi, l'hongarès i l'italià i l'alemany s'està implantant, degut a la forta entrada de turisme procedent d'Alemanya. La moneda oficial és la kuna

El capital estranger, especialment l'alemany (per la "devaluació de la kuna) i l'italià (per la proximitat geogràfica) estabn impulsnat projectes privats.

Limita al nord amb Eslovènia,, al nord-est amb Hongria, a l'est amb la república de Iugoslàvia (Serbia i Montenegro), a l'est i sud est amb Bòsnia-Hercegovina i a l'oest limita amb el Mar Adriàtic.

"La reconquesta relámpago (4-8-95) por el ejército de Croacia de la Krajina (que durante la guerra había pasado a manos de los serbios), consolidada en septiembre de 1995 por la conquista de Bosnia occidental arrebatada a la "república de serbia" autoproclamada (deBosnia), constituyó una victoria para el poder croata. Un hecho determinante para la firma del tratado del Eliseo (París, 14 de diciembre de 1995) por el que se formalizaron los acuerdos de Dayton (Ohio) mediante los cuales Croacia ha obtenido la restauración de su soberanía en el conjunto de su territorio reivindicado, incluyendo, en el plazo de dos años, la Eslvonia Oriental."

"Las elecciones legislativas y municipales de finales de octubre de 1995 permitieron al partido presidencial, el HDZ (Comunidad Democrática Croata, nacionalista, en el

poder desde abril de 1990) alzarse con la victoria (el 45% de los sufragios, y 75 escaños de los 127 en la Cámara de Diputados), ante una oposición muy desunida (...)" Joseph Krulic, 1996:549, dins El Estado del Mundo, 1997:549-552).

"La negativa de F. Tudjman a aceptar su derrota en las elecciones locales de Zagreb (...) y su imposibilidad de lograr que se reformase la Constitución, al no disponer de la mayoría de los dos tercios en el Parlamento, ha demostrado que el poder no estaba satisfecho con estos resultados." (:551).

"La Ley de prensa de 15 de marzo de 1996 ha restablecido el delito de opinión. A pesar de ello, la Asamblea del Consejo de Europa ha admitido a Croacia el 24 de abril de 1995, decisión ratificada el 4 de julio por el Comité ministerial, a reserva de que se respete veiniuna condiciones en materia de derechos humanos." (:552)

La història de la radiodifusió a Croàcia comença l'any 1926. El 15 de maig d'aquest any s'inicien les emissions de la primera emissora de ràdio dels Balcans, Radio Zagreb, a Zagreb, quatre anys després de la primera emissora mundial (??).

La iniciativa de Radio Zagreb va ser de la mà d'un grup amateur que dos anys abans havien creat Radio Club Zagreb amb uns 300 socis. L'any 1945 altres centres disposen de la seva emissora (Radio Dubrovnik, Osijek, Rijeka).

"Hinzu kamen regionale und lokale Hörfunkangebote, die als komplementäre Medien vor allem die informativ-kommunikativen regionalen Bedürfnisse bedienen."

(Plenkovic, Kucis, 1996: C1-133)

Primer programa (de partit)

Segon programa (entreteniment, cultural)

Tercer Programa (intel.lectual, economia internacional, etc.)-

"30 anys després de la primera emissió radiofònica de ràdio a Croàcia neix, el 15 de maig de 1956, la primera emissora, TV Zagreb, amb algunes produccions pròpies, cultura i esport i algunes contribucions estrangeres. La televisió segueix el mateix camí que la ràdio.

Al principi només hi havia un canal i el contingut de la seva programació seguia la ideologia comunista.

A Cràcia, com a altres estats d'Europa central i oriental, el número de ràdiooients i telespectadors clandestins és molt elevat.

"In Kroatien wie auch in anderen osteuropäischen Ländern is die Zahl der Schwarzhörner/-seher sehr gross" (Pejíc, 1994...(b??):B2-130) Nnenad Pejíc, col.lanorador del Balkan Service dse Radio Free Europe, a Munic.

L'any 1991, Llei de la privatització, s'aprova la Llei de

l'Establiment de la Ràdiotelevisió craota es constitueix amb la Llei del 7 d'agost de 1992.roganisme públic de radiotelevisió craota. El Consell està format per 35 membres, 15 dels quals han d'estar elegits pel Landtag (dieta regional), 10 membrs de grups rellevants de la societat (cultura, religió i altres institucions) i 10 membres de l'rorganisme de la radioi televisió. El director de la radiotelevisió ha d'estar elegit pel Parlament (Landtag).

"El finançament de la radiotelevisió croata està regulada" (Pejíc, 1994:C2-131).
Impostos per aparell

Televisió croata:

Primer programa (94% cobertura), 2n progràma (94%) i 3r porograma (40% del territori= 4 juny 1990, inicia les emissions per sdatlel.lit a través del satel.lit EURTELSAT i la frqu, 12/14 GHz.

Els tres canasl de la televisió croata:

-1r canal: emet 17 hoes deiàries de programació, principalment informatius, documentals, educatius i emissions de jocs.

-2n canal: emet set hoes diàries de programació d'entreteniment de producció estrangera..

-3r canal: emet sis hores de progamació diària. Va començar el 1990, amb programews de serveis, de caàcter local. que cobreix la capital, Zagreb, .

-El programa satlèl.lit emet sis hores diàries, perioduccions diverses.,.

Canal 1, amb 8000 h/anuals programació, canal 3 amb 6000 i canal 2, amb 4.500..

Producció pròpia 70%, producció estrangera 30%.

"Die technischen Kapazitäten sind trotz der Zerstörung viele Geräte durch den Krieg immer noch auf einem hohen Niveau." (Pejíc, 1994:B2-133).

L'organisme de televisió crata té estudis regionals a Dubrovnik, Osijek, Split i Rbeka.

"In den 45 Jahren, in denen Kroatine Teil der Gemeinschaft SFR Jugoslawien war, wurden in der Republik viele regionale Radiostationen gegründet, dinter der Kontrolle der Regionalabhörden standen. Einige dieser Radios sind auch heute noch Teil des neues kroatischem Rundfunksystems." (Pejíc, 1994:B2-133).

-Obertura dels mitjans de Cràcia cap al món...-

El cap del partit del goverbn (HDZ), president Franjo Tudjman promet a les eleccions de 1990 i 1992 democràcia, llibertat dles mitjans, independència i finançament independent del govern de Belgrad

Uns 3 milions de croats viuen actualment emigrats a Alemanya, Canadà, Amèrica i Austràlia.

Avui hi ha a Croàcia prop de 70 emissores de ràdio, l'organisme públic de Ràdio-Televisió croat (HRT), dues agències de notícies (HINA i IKA) i aproximadament 500 cpaçaleres de premsa, diaris, revistes i magazines.

Dels mitjans estatals: la Ràdio croata, amb 3 programes i l'emissora Sljeme; la televisió croata amb 3 programes.

El programa de més audiència és el telenotícies "Dnevik" i l'informatiu "Slikomna sliku" (Imatge a imatge), amb tres periodistes joves que donen un aire de modernitat al programa de gènere informatiu. "TV-Parlament" és un programa crític que recull els problemes interns.

En els últims anys, el govern croat ha aprovat noves lleis que afecten el sector audiovisual a aquest estat balcànic: la llei de la'agència de notícies HINA (1991), la llei de la'organisme de ràdiotelevisió croat HRT (1991), la llei sobre informació pública (1992) i la llei de les telecomunicacions (1994).

La privatització dels mitjans comença l'1 de juliol de 1995. El problema principal en el procés de privatització és el finançament. Només hi ha tres emissores que es poden finançar: OTV a Zagreb, TV Marijan, a Split i Slavonska Televizija a Osijek.

OTV emet una programació aproximada de vuit hores diàries, en horari de tarda -nit

(des de les 16.00h fins a les 24.00, tot i que algun dia pot emetre menys temps. aproximadament)

Les altres dues cadenes privades eslovenes també emeten en horari de tarda-nit.

Slavonska TV emet de les 16.00 a les 24.00h, tot i que el dissabte comença la seva programació tres hores abans .

TV Marijan té una programació més reduïda, de les 17h a les 22h, tot i que el dissabte emet des de les 14.30 a les 23h.

(Globus. Nacionalni Tjednik, 5-8-97, nº 349, secció TV Best, graelles de programació, pàg.41-54).

Regles de mercat.

"Der Staat garantiert weiterhin ein nationales Radio- und Fernsehnetz, das den ganzen kroatischen Raum abdeckt. Die beiden staatlichen Anstalt befinden in einer privilegierten Lage, da sind monatlich eine bestimmte Summe aus den Gebühren erhalten, die in Kroatien für jeden Radio- und Fernsehbestitzer obligatorisch sind." (Plenkovic, Kucis, 1996: C1-135)

"Das Kroatischen Fernsehen möchte den monatlichen Betrag (ca. 8,-DM pro Haushalt) für sich behalten, und versucht zu beweisen, dass die Privatsender von Sponsor- und Werberträgen leben können". (Plenkovic, Kucis, 1996: C1-135).

HRTV1, HRTV2 i HRTV3 (local) i alguns canals privats de televisió (de cobertura local)

"Die aktuelle kroatische Medienproblematik wird durch folgende Charakteristika bestimmt: Transition, Privatisierung, Krieg, Marktwirtschaft, Parteieneinfluss (Pluralismus)."

Professors de la Facultat d'Economia Política de la Universitat de Zagreb i ella, membre/treballa per a la Croatian Communicologists Association

Mario Plenkovic i Vlasta Kucis (1996:C1-132)

Notes sobre la televisió a Eslovènia

La separació de la República d'Eslovènia de la resta de repúbliques de l'antiga Iugoslàvia (formada per deu repúbliques)

Hi ha sis diaris nacionals principals, en un estat format per dos milions de persones: Delo, Dnevnik, Republika, Slovenec i Slovenske novice (Ljubljana) i Vecer (Maribor). Hi ha una vintena de publicacions setmanals a Eslovènia.

(Markotich, 1995: 36-38). Quasi cada població disposa de la seva publicació setmanal, d'àmbit regional o municipal, segons el cas.

El mercat de la radiodifusió i de la televisió continua controlat especialment per les emissores públiques, que continuen atreient la major part de l'audiència, "tot i que en el mercat regional, les iniciatives independents i comercials estan creixent.

L'ens estatal de Televizija Slovenija té dos canals (STV 1 i STV 2). Kanal A va ser el primer canal privat eslovè, que va entrar en funcionament el 1991, i que s'ha convertit en l'alternativa dels dos canals públics d'àmbit nacional.

De totes maneres, l'actual legislació audiovisual eslovena només permet que els canals de Televizija Slovenija emetin a nivell nacional. De totes maneres, Kanal A arriba al setembre de 1995, al 90% de la població eslovena (Markotich, 1995:37), a més de tenir dos milions de telespectadors potencials a la veïna Croàcia.

MMTV, per la seva banda, neix el 1994, per cobrir Ljubljana i les seves rodalies. Hi ha altres iniciatives privades, però fins ara només es poden limitar a ser de cobertura local, amb un mercat potencial reduït.

Segons dades de Slovenian Media Guide 1995, TVS 1 aconsegueix, en horari de prime time (que a Eslovènia és de les 19h a les 22h), un 67% de l'audiència, mentre que STV 2 atrau el 12% i Kanal A el 4%, estacions estrangeres, el 15% i altres estacions eslovenes (locals i regionals), el 2%.

Hi ha sis emissores nacionals de ràdio: Radio Koper, Radio Maribor (MM1), Radio Slovenija 1, Radio Slovenija 2, Radio Slovenija 3 i les emissions en llengua estrangera de RMI, que és una "network" d'emissores de ràdio locals i regionals. La més petita és

Lokalna Radijka Postaja Ormoz, amb un mercat potncial de 14.200 oïdors. Les emissores Maribor's Mars i Ljubjana's Radio Student es dirigeixen a una població jove, per sota dels 30 anys.

A partir del 6 de desembre de 1992, amb les primeres eleccions democràtiques al parlament eslovè (des de la independència de l'estat), els partits polítics majoritaris vetllen pel control legal dels mitjans de comunicació i per iniciar el procés de privatització. Els mitjans, per la seva banda, inicien una estratègia d'aplicació del que a nivell professional s'anomena autocensura, per "combatre la concentració governamental de mitjans.

La limitació dels canals privats (que el govern només els atorga un poder d'àmbit local o regional) ha desvetllat diverses estratègies, com la impulsada per un grup de canals independents privats que han creat una organització (Pro Plus) que vol crear, a través de les connexions dels canals locals, establir un sistema nacional, de cobertura de tot el territori eslovè.

Televizija Slovenija, amb seu a Ljubljana, està formada per TV1 (amb un abast a Eslovènia, l'oest de Croàcia, el sud d'Àustria i el nord-est d'Itàlia) i TV2 (amb unes emissions que arriben a Eslovènia, l'oest de Croàcia, el sud d'Àustria i el nord-est d'Itàlia).

A part, també hi ha estacions regionals que operen com a part de la TV Slovenija (per exemple: Koper-Capodistria, Maribor).

A Eslovènia, també existeix una companyia de televisió privada, Kanal A, i més de 20 televisions-estacions locals de cable.

Hi ha la Radio Slovenija, amb un primer programa, que cobreix tota Eslovènia, Croàcia (Zagreb i Karlovac i les seves rodalies, Zagorje croata, Varazdin, Rijeka), Itàlia (Friuli, Giulia). Un segon programa cobreix tota Eslovènia, Croàcia (Zagreb i Karlovac i les seves rodalies, Zagorje croata, Varazdin, Rijeka), Àustria (parts de Caríntia i Estíria), Itàlia (Friuli, Giulia). I un tercer programa emet a tota Eslovènia i a la part de Caríntia i Baixa Estíria d'Àustria.

A més a més hi ha la Radio Musiki Val, amb seu a Murska Sobota i que té un abast d'emissió (programa hongarès) a Prekmurje i a les regions frontereres.

També hi ha Radio Maribor, amb seu a la ciutat de Maribor que té un primer programa que arriba a tota Eslovènia i Àustria. I un segon programa que arriba al nord i a l'est d'Eslovènia.

Cal destacar que hi ha una Agència de Premsa Eslovena, amb seu a la capital, Ljubliana.

A Eslovènia, es publiquen sis periòdics diaris (el març de 1995): Delo, Dnevnik, Republikam Slovenrc, Sloveneske Novice i Vecer. Hi ha 16 publicacions setmanals: Antena, Delavska Enotnost, Dolenjski List, Druzina, Fianace (bisetmanal), Gospodarski Vestnik, Gorenski Glas, Jana, Kmecki Glas, Mladina, Nedeliski Dnevnik, Novi Tednik, Primorske Novice, Stop, Vestnik Murska Sobota i 7D.

Pel que fa a revistes quinzenals hi ha Avto Magazin, Denar i Rezagledi. De mensuals Ars Vivendi (cada tres mesos), Podjetnik, Gea, Manager, Obrtnik, Profit i Rodna Gruda.

I, a part, cal destacar les publicacions en anglès Ars Vivendi (cada tres mesos), Flaneur (cada dos mesos), Slovenian Business Report i Slovenia Weekly.

La proximitat amb Itàlia i Àustria (comparteixen fronteres comunes) va permetre que Eslovènia es desenvolupés com a una de les regions (quan encara formava part dins de la federació iugoslava) més occidentalitzades d'Europa central. Tal com hem dit a l'apartat (capítol) anterior, les ones herzianes, el cable i el satèl•lit ha traspassat, des de la seva existència, les fronteres dels estats, més enllà dels límits permissos per la pròpia legislació.

A partir de les primeres eleccions democràtiques, el mes d'abril de 1990, la coalició Democratic Opposition of Slovenia (DEMOS) arriba al poder i es posiciona de manera oberta de cara als mitjans de comunicació, i en contra del que durant tant de temps s'havia imposat des de Belgrat. (Markotich, 1995:38). Però a partir de la independència, la relació entre els mitjans i el govern es van refredant. La majoria dels partits polítics vol influir a l'hora de determinar la legislació entorn els mtijans de comunicació (especialment els electrònics) i es perd el control centralitzat del comitè parlamentari supervisor per a la protecció dels mitjans de comunicació.

El mes de juny de 1992, Janez Jerovsek, l'aleshores director de Televizija Slovenija protesta obertament per la tendència totalitària i la limitació de llibertat que el govern

dóna als mitjans de comunicació i la llibertat de premsa.

El 6 de desembre de 1992 s'elegeix el primer govern presidencialista de l'Eslovènia independent. Els partits polítics majoritaris inicien uns canvis pel control legal de la radiodifusió i el principi de la privatització. Els mitjans de comunicació comencen a implantar el que a nivell professional es coneix com a autocensura, per

Marc legal

La República d'Eslovènia està regida per una democràcia parlamentària, amb un govern multipartidista.

La llei especial de la República d'Eslovènia (Constitució??) defineix la RTV eslovena com a "organització de radiodifusió pública, (sense ànim de lucre -"non-profit-making), que desenvolupa activitats de difusió de ràdio i televisió, amb els requeriments de servei públic que defineix el seu estatut.

-Llibertat d'expressió.

-Tipus de dictadura que hi va haver.

-Dates d'aprovació de la Constitució, la Llei especial, els organismes de ràdio i televisió públiques i privades.

-Control de la televisió privada.

RTV Eslovènia és membre de la Unió Europea de Radiodifusió i és un dels fundadors de la cooperació de diferents ràdios i televisions a la regió dels Alps (el Danubi), de l'Adriàtic i un dels més actius a la zona d'Europa central.

Llei de la Ràdio i la Televisió

El Parlament de la República d'Eslovènia aprova el 29 de març de 1994, a Liubjana, la Llei de la Ràdio Televisió Eslovena.

Formada per 6 apartats (Estatut de la RTV Slovenia; Activitats; Finançament; Management i Supervisió; Clàusula de penalitat; "Provision" temporal i final) i per 34 articles, la llei defineix i acota de forma detallada el sistema radio-televisiu del país.

El text delimita l'estatus de la Ràdio Televisió Eslovena (Radiotelevizija Slovenija) com

a institució de dret públic (Article 1) i amb entitat legal (Article 2).

Entre les activitats pròpies de la RTV Slovenia comprèn, tal com queda inclòs a l'Article 3:

-2 canals nacionals de TV

-2 canals nacionals de ràdio

-1 canal de ràdio i un de TV per a les minories nacionals italianes i hongareses

-Programació per a les minories eslovenes dels estats veïns (sobretot Itàlia, Àustria i Hongria)

-Programació dels centres regionals de Koper/Capodistria (al nord oest del país) i a Maribor (Nord est).

La llei defensa el respecte a la personalitat i dignitat, imparcialitat i autenticitat d'informació, pluralisme d'opinió i religió, independència política i autonòmica (Article 4), protecció dels infants i defensa del desenvolupament mental i psíquic de tots els ciutadans.

La cobertura dels canals nacionals arriba al 90% de la població eslovena (90%).

Les produccions pròpies de RTV Slovenia han d'arribar, com a mínim, al 50% del global, mentre que la resta pot anar a càrrec de productors free-lance o altres empreses (Article 6).

Tot i que la llei defensa la pluralitat religiosa, RTV Slovenia no pot ser utilitzada com a instrument de propagació de les religions (Article 7) ni de propagació de partits polítics (Article 8), a excepció dels períodes de campanya electoral al Parlament o als organismes locals. Les campanyes i la propaganda política podran començar 24 dies abans del dia de les eleccions i hauran d'acabar, com a màxim, 24 hores abans del dia de les eleccions.

Els candidats i partits polítics no podran aparèixer els 7 dies abans del dia de les eleccions.

La publicitat queda regulada a l'article 10 i estipula que no pot sobrepassar el 15% de la programació diària ni, en cap cas, els 12 minuts per hora. En el punt ... del capítol hi entrarem més en detall. L'esponsorització és un cas a part.

Transmitters and Communications Unit form and Audit Committee (Article 12). Està formada per:

- 2 membres de RTV Slovenia
 - 2 Membres del Govern de la República d'Eslovènia
 - 2 membres d'alguna organització de ràdio d'Eslovènia
 - 2 membres d'alguna organització de televisió d'Eslovènia
- Són elegits per un període de 4 anys, amb possibilitat de reelecció.

A part de les activitats pròpies de producció i d'emissió, RTV Slovenia desenvolupa uns serveis paral·lels (de teletext, música, vídeo i audio, publicacions d'obres relacionades amb aquestes activitats (Article 13).

Finançament

Els receptors de televisió que rebien almenys un dels canals de RTV Slovenia estan obligats, per llei, a pagar una quota de subscripció, la quantitat de la qual queda determinada pel Consell de RTV Slovenia, a partir de revisions anuals.

Consell de la RTV Slovenia està format per 25 membres que representen els col·lectius socials principals del país.

1. 5 membres nomenats pel Parlament (representació proporcional als partits de govern)
2. 1 membre de la comunitat nacional italiana
3. 1 membre de la comunitat nacional hongaresa
4. 1 membre representant de:
 - Universitat de Ljubjana i Universitat de Maribor
 - Acadèmia Eslovena de les Arts i de les Ciències
 - Associació de Productors de Pel·lícules Eslovens
 - Associació de Compositors Eslovena
 - Associació d'Escriptors eslovens i Associació d'artistes de teatre d'Eslovènia
 - Associació d'Organitzacions culturals d'Eslovènia
 - Associació de Periodistes d'Eslovènia
 - Consell d'Organització de Persones Discapacitades d'Eslovènia
 - Unió d'organitzacions d'esports d'Eslovènia
 - Associació de Treballadors d'Eslovènia
 - Associació de Pagesos i Unió Cooperativa
 - Comitè de Coordinació de les organitzacions i partits de persones jubilades d'Eslovènia

- Representats de sindicats (gremis de treballadors) com a representants de les organitzacions de treballadors.
- Consell de Joves d'Eslovènia i Unió dels Amics de la Joventut.
- Comunitats Religioses d'Eslovènia

Una de les clàusules de l'article destaca que cap membre del Consell pot ser alhora membre del Parlament, òrgans presidencials de partits polítics o de l'estat, treballadors de la RTV.

5. 3 membres de RTV Slovenia elegits per elecció directe per la seva tasca informativa, activitat cultural-artística i tecnològica.

El Consell d'Eslovènia tindrà com a tasques principals (Article 18):

*Adoptar l'estatut

*Nomenar:

- El Director general de la RTV Slovenia
- El Director de la radio
- El director de la televisió
- Manager of Unit Transmitters and Communications and Director of national minority programmes
- Editor en cap
- 1/3 membres consells programes per minoria nacional
- Pla de finançament
- Pla de programació
- Compliment de la lei i estatut

El President és elegit entre els membres del Consell, amb la majoria de vots (Article 19). Si no és elegit per majoria, el membre que hagi rebut més vots ocuparà temporalment el càrrec per un període de 6 mesos. Si hi hagués dos o més membres del Consell que haguessin obtingut el mateix número de vots, "lots decide on the appointment of an acting chairman on deputy".

El Director general de la RTV Slovenia és elegit pel Consell de la RTV Slovenia, per una duració de 4 anys.

El Consell de Programació es constitueix per defensar les programacions de minories nacionals (Article 22).

RTV Slovenia té 7 membres al Comitè per la Cooperació amb els consumidors de ràdio i de televisió (oients i telespectadors). Aquest comitè està format per 3 membres del Consell de la RTV Slovenia i 4 membres representats de les organitzacions de consumidors d'Eslovènia (Article 23).

El Comitè Auditor de la RTV Slovenia està format per 7 membres : 5 elegits pel Parlament i 2 elegits per elecció directe entre els treballadorsx de RTV Slovenia i s'encarrega de:

- Supervisió d'operacions de la RTV Slovenia.
- Control pla financer
- Supervisió de comptes i legalitat comercial
- Informes del Consell de la RTV Slovenia i Parlament, en la redacció de les seves conclusions per l'estatut (Article 24)
- Les activitats de RTV Slovenia són públiques Informe Anual (Article 25)

2

RTV Slovenia haurà de pagar la quantitat d'1 milió de tòlars eslovens si:

- Publica propaganda política sense l nom de la persona que ho ordena (paràgraf 4, article 8)
- Si no fa públic el mètode, les foremsi condicions de les presentacions dels candidats, partits polítics i dels seus programes amb 15 dies abans de l'inici de la campanya electoral (Paràgraf 6, article 9).

Estructura de la televisió

5.2.2.1) Públiques

La Ràdio Televisió Eslovena és un organisme públic, no controlat per l'estat.

Té una cobertura del 93 % del territori eslovè i també arriba a Àustria (als Estats Federats -regions autònomes- de Steiermark, Kärnten i Burgenland, Itàlia (a les regions de Friuli-Venezia-Giulia, Veneto, i algunes parts de Lombardia) i Croàcia (a Zagreb i Ístria).

"Els telespectadors de Milà per la costa de l'Adriàtic italià poden veure una programació especial de la TV Eslovena, a través del canal Koper / Capodistria, per la minoria italiana a Eslovènia i la minoria eslovena a Itàlia" (RTV Slo, 1992:3).

TV Eslovena té aproximadament 1.000 treballadors i la infraestructura està organitzada en: 4 estudis amb equipaments *moderns* a Ljubljana, i dos més a Maribor i Koper, respectivament. Paral·lelament, hi ha 11 centres de corresponals, equipats amb unitats electròniques. El sistema amb el qual treballen és de càmeres de 16mm i de Super 16mm, així com també un laboratori fílmic (de pel·lícules ???).

TVS1

Cobertura aproximada del 97%, segons fonts de la pròpia RTV Slo (RTV Slo, 1992:16).

TVS2

Cobertura aproximada del 87%, segons fonts de la pròpia RTV Slo (RTV Slo, 1992:16).

TVKP

Cobertura aproximada del 34%, segons fonts de la pròpia RTV Slo (RTV Slo, 1992:16).

RTV Eslovènia té corresponals a les principals ciutats italianes, austríaques i hongareses i a Nova York, Moscou, Brusel·les, Viena, Jerusalem, etc. (RTV Slo, 1992:2).

Programació televisiva

Televizija Slovenija

La programació de la televisió pública "ha de ser de caire general, amb identitat i creativitat cultural, amb producció de programes acceptables per la gran majoria de la població i també pels grups minoritaris" (RTV Slo, 1992); emet en llengua eslovena.

TV Eslovènia té 10 unitats independents que produeixen 8 tipus diferents de continguts: informatius, culturals i artístics, documentals, programes infantils i juvenils, entreteniment lleuger, esports, programes regionals i la unitat de teletext.

La unitat més important és la dels informatius, entre els quals destaca el programa específic de "Zarišče" (In Focus), un show de mitja hora diària de duració, amb invitats a l'estudi, títols suggerents i el seguiment de temes d'actualitat.

La programació de l'operador de TV Eslovènia es reparteix en dos canals de televisió (TVS 1 i TVS 2), que es complementen. La programació del primer canal és generalista, mentre que el segon canal emet una programació més específica, destinada a sectors

determinats de la població.

"Una atenció especial rep la promoció de les mnories ètniques (a Eslovènia anomenades nacionalitats). TV Eslovènia prepara prepara diferents shows sobre la via eslovena a Itàlia, Àustria i Hongria (en cooperació activa amb RAI, ORF i MTV, els canals públics de cada un d'aquests estats, respectivament)., i també mostra com les minories italianes, austríaques i hongareses viuen a Eslovènia.

TV Eslovènia ha endegat unsa estructura de cooperació internacional que actualment és de més de 50 canals nacionals (i d'altres categories) d'arreu del món, tant per cooperació com per coproduccions.

L'any 1994, la seva programació nacionalva ser de 8.916 hores, repartides de la manera següent:

Informació	17,7%
Sèries i serials	13,4%
Esport	12,5%
Pel•lícules	10,3%
Música	9,6%
Notícies	8,4%
Infantil i juvenil	8,4%
Arts/Humanitats/Ciències	6,7%
Entreteniment	6,1%
Publicitat	3,7%
Concursos	1,6%
Educació	1,0%
Religió	0,7%

Font: RTV Slovenija, 1995.

Del total de la programació, un 28,7% va ser producció pròpia, transmesa per primera vegada; un 35,5% eren intercanvis o programació comprada, (per primera transmissió) i la resta, un 35,8%, va ser programació de repetició.

TV Koper/ Capodistria

TV Coper/ Capodistria emet en llegua eslovena i italiana, i és d'àmbit regional. Emet a

la part occidental d'Eslovènia i a Itàlia, amb especial èmfasi a la cooperació entre estats (especialment al territori comprès entre les fronteres que limiten entre Itàlia, Àustria i Eslovènia -a la part occidental; i Àustria, Eslovènia, Hongria i Croàcia, per la part oriental de l'estat eslovè).

És membre de l'Associació de Televisions Regionals i forma part de la Comunitat Italofofona

L'any 1994, segons fonts de la RTV Slovenija, la TV Koper Capodistria va emetre 2.960 hores, repartides en:

Informació	21,9%
Esport	16,5%
Música	14,0%
Notícies	11,8%
Pel·lícules	10,6%
Arts/Humanitats/Ciències	8,4%
Religió	4,8%
Sèries i serials	4,6%
Infantil i juvenil	4,0%
Entreteniment	1,7%
Publicitat	0,6%
Altres	1,3%

Font: RTV Slovenija, 1995.

Del total de la programació, un 38,4% va ser producció pròpia, emesa per primera vegada, un 27,0% eren produccions comprades o d'intercanvi amb altres canals de televisió i la resta va ser repeticions (un 34,7%).

La programació global de RTV Eslovènia, l'any 1994 va ser de 57.382 hores que queden repartides de la següent manera:

TV Slovenija	8.916 hores
TV Koper/Capodistria (regional)	2.960 hores
Radio Slovenija	21.733 hores
Radio Mirabor (regional)	13.998 hores
Radio Coper/Capodistria (regional)	9.775 hores

Kanal A

L'únic canal de televisió privat eslovè d'àmbit nacional és Kanal A, ja que la resta de canals privats són de cobertura local o regional. Arriba a 650.000 habitants

La seva programació comença a les 8h del matí i acaba a l'entorn de la mitjanit, a les 24h. Amb un contingut divers, combina els gèneres informatius, amb entrevistes, pel·lícules, i programes documentals (Pejic, 1994:209).

Finançament

La televisió pública eslovena es financia en un 65% per subscripcions i el 35% restant, per publicitat.

Noves modalitats i canals estrangers

La penetració d'operadors i canals estrangers a Eslovènia

Durant els últims anys de l'era socialista, Eslovènia es va apropar a Europa occidental a través de canals de televisió de diversos estats. Els canals públics austríacs (ORF 1 i ORF 2) i els canals italians de RAI 1 i RAI 2 arribaven al públic eslovè sense satèl·lit ni ccable. A partir de la introducció del cable i el satèl·lit, altres canals com Eurosport, Sky Network (britànic) i es canals alemanys Pro 7, RTL i SAT.1, es poden captar perfectament (Markotich, 1995: 37).

Notes sobre la televisió a MACEDÒNIA

La història de Macedònia (Makedonija) neix lligada, des dels seus orígens, als conflictes constants amb els estats veïns d'Albània i Grècia, a causa de desacords en el traçat territorial i en la denominació oficial d'aquesta antiga república iugoslava que limita, al nord, amb Sèrbia i Montenegro, a l'est amb Bulgària, al sud amb Grècia i a l'oest amb Albània.

Dividida administrativament en 30 districtes, Macedònia té una superfície total de 25.713 quilòmetres quadrats i 2,1 milions d'habitants, el 67% dels quals són d'origen macedoni, mentre que un 19,8% pertanyen a la minoria albanesa, un 4,5% són turcs i el 8,7% pertanyen a altres minories ètniques. La llengua oficial és el macedoni, tot i que també es parla albanès, serbi, turc i zíngar i la religió predominant és la cristiana ortodoxa, en convivència amb la musulmana.

Aquesta convivència multiètnica es veu reflectida en l'aparició de mitjans de comunicació multilingües (premsa, ràdio i televisió), per cobrir la demanda dels diversos col·lectius que viuen a l'estat macedoni. Tanmateix, hi ha una tendència creixent d'inversions estrangeres, de manera que els mitjans macedonis es dirigeixen a la població macedònia, els mitjans albanesos o difosos en albanès busquen el públic albanès i els que s'editen o es difonen en turc, per atraure l'atenció dels ciutadans turcs que viuen a Macedònia.

Macedònia es proclama independent de l'antiga Iugoslàvia el 17 de setembre de 1991. La guerra dels Balcans l'afectarà durament, tant a nivell polític com econòmic i no serà fins quatre anys més tard que començarà a assolir una recuperació, unida a l'ingrés, l'octubre de 1995, al Consell d'Europa, a l'Organització per a la Seguretat i Cooperació d'Europa (OSCE) i a la "coparticipació per a la pau" de l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN) (Roux, 1996:552).

Aquest període de quatre anys ha estat marcat pels constants conflictes polítics a causa del nom de Macedònia. El govern de l'antiga república iugoslava demana adoptar el nom de "Macedònia" i mantenir la bandera que havien utilitzat fins llavors (amb un referent a Alexandre el Magne), però el govern grec s'oposa al reconeixement de la seva independència mentre no canviï el nom (ja que a Grècia hi ha la regió de Makedonia) i suprimeixi de la bandera els motius propis dels hel·lens de Grècia criticant que no se'ls pot apoderar.

En conjunt, la situació geopolítica fràgil es veu acusada per un sector públic deficitari, l'inici de les privatitzacions i, alhora, una manca de capital per noves inversions que també afecta la iniciativa i l'aparició de nous mitjans de comunicació.

Marc legal

Els mitjans de comunicació macedonis estan regulats directament pel Parlament, a través del Ministeri de Transport i Comunicacions i no existeix una llei específica de mitjans, tot i que el govern té interès en crear una llei de la Ràdio i la Televisió. D'aquesta manera, el Parlament es converteix en el màxim organisme responsable de les concessions de llicències, tant les públiques com en l'establiment de les pautes per concedir les primeres llicències privades de les emissores de ràdio i dels canals de televisió i de vetllar perquè les formes i els continguts de la programació no atemptin contra l'ètica i la moral de l'audiència.

La censura està formalment prohibida per l'article 16 de la constitució macedònia que garanteix la llibertat d'informació, però els partits polítics exerceixen una forta pressió als periodistes en l'intent de modificar els seus hàbits professionals i ètics i d'atemptar contra la llibertat d'expressió i de contingut informatiu, propi d'un estat amb democràcia plena.

"The penal code authorizes imprisonment for spreading false news and statements and it prescribes court warnings, fines or imprisonment for slander, publicly revealing personal or family matters and other media offenses. The editor in chief, editor, publisher, and producer of any publication or broadcast in which the offending material appears may be held liable."

(Geroski, 1995:44)

L'any 1991, un petit grup de periodistes macedonis publiquen el primer diari independent, fora del control estatal. Es tracta del diari *Republika*, però que amb pocs mesos veu la dificultat de subsistir sense subvencions estatals i es veu obligat a reconduir la seva política inicial d'independència.

Tanmateix, per defensar el pluralisme dels mitjans, el gener de 1995, un grup format per 50 periodistes macedonis, albanesos, turcs, zíngars, Vlach i serbis, provinents de diversos mitjans de comunicació (premsa, ràdio i televisió) creen el *Journalists' Club for Interethnic Dialogue* (Geroski, 1995:45), per debatre la cobertura dels esdeveniments des

d'un punt de vista ètic i no partidista, amb professionalitat.

Estructura de la televisió

El paisatge audiovisual macedoni es caracteritza per tres emissores de ràdio (2 en AM i 1 en FM) i tres canals de televisió: MRTV 1, amb una cobertura del 97% de tot el territori macedoni i MRTV 2, que arriba al 85% de la població i el tercer canal que emet per a la capital macedònia, Skopje.

La televisió pública macedònia (MRTV) és l'únic canal de tot el país que pot emetre a nivell nacional, mentre que els canals privats només tenen la concessió de llicència per cobrir nuclis urbans (àrees) i la seva capacitat tècnica tampoc permet poder oferir una cobertura major (Geronski, 1995:43).

La concessió de llicències privades apareix a partir de finals de 1993, amb iniciatives que neixen als principals nuclis urbans del país. Entre els canals privats més forts destaca A-1, amb emissions a l'àrea de Skopje, la capital, amb continguts principalment informatius. Existeix un altre canal local a Skopje, Sitel, que es dedica a informatius i documentals (Pejic, 1994:B2/144).

Dos altres canals privats TV Art, a Tetovo, i TV Era han estat clausurats per part del Parlament, però TV Art, amb emissions en llengua albanesa, macedònia i turca, torna a iniciar les emissions a mitjans de 1995.

Programació televisiva

La cadena pública MRTV, a través de MRTV 1 i MRTV 2, emet una programació de 40 hores diàries, basada en informatius, documentals, pel·lícules, música, esports i publicitat. L'informatiu del vespre (19.30h), en horari de màxima audiència, és un dels programes de major influència social. Per evitar discriminacions ètniques, el Parlament macedoni exigeix i estipula que la MRTV emeti programació en sis llengües diferents: en macedoni (la major part), una hora diària en albanès i una també en turc i 30 minuts setmanals en Vlach, serbi i zíngar, respectivament.

El tercer canal, MRTV 3, de difusió local per a la capital del país, difon informacions d'àmbit metropolità, amb un estil més informal i modern, respecte les emissions produïdes pels dos primers canals públics.

A nivell dels canals privats, destaca A-1, amb una programació de 16 hores diàries, i un contingut basat en la informació, política, cultura, ciència, esports, educació i entreteniment.

Finançament

Els tres canals de la televisió pública macedonia es financien a través d'una ajuda estatal del govern i per publicitat, mentre que els canals privats només poden mantenir-se a través d'anuncis i publicitat i el fet de tenir un àmbit local-regional limita, també, la possibilitat d'obtenció de recursos econòmics i diverses iniciatives no ha pogut reeixir degut a aquesta causa.

Noves modalitats i canals estrangers

Degut a la seva situació geogràfica, Macedònia rep emissions dels principals canals de televisió grecs, turcs, búlgars i albanesos. Tal com ja hem dit abans, un percentatge elevat de la població pertanyen a minories ètniques (33%) i les emissores de televisió i de ràdio ho tenen present en el disseny de la programació i en les seves estratègies empresarials per poder establir plans de creixement i obtenir una audiència cada vegada més gran.

Però les característiques de la seva geografia, amb planes i ambient rural, tampoc faciliten les xarxes de telecomunicacions i es pot dir que el cable i el satèl·lit encara estan en una fase embrionària.

Notes sobre la televisió a Polònia

La república de Polònia (*Polska Rzeczpospolita*), situada al bell mig del continent europeu i amb una superfície total de 312.677 quilòmetres quadrats, limita al nord amb Lituània i la petita regió rusa de Kaliningrad, a l'est amb Bielorrússia, al sud amb Eslovàquia, al sudoest amb la República de Txèquia i a l'oest amb Alemanya.

L'excel·lent situació geogràfica, fent frontera amb set països diferents, converteix Polònia en un punt estratègic a nivell polític i econòmic, sobretot en els diàlegs d'apropament entre la Unió Europea i els estats membres de l'antic bloc comunista.

La població polonesa és de 38,6 milions de persones l'any 1995, un 62% de la qual viu en nuclis urbans. A la capital, Varsòvia (Warszawa), s'hi concentra la principal indústria tecnològica i de serveis i és des d'on operen les principals cadenes de ràdio i televisió del país.

El fet que Polònia fos el segon proveïdor de combustible i de matèria prima als països del COMECON després de la URSS, durant els anys de la Guerra Freda, l'ha perjudicat des del moment de la desaparició d'aquest (organisme) i actualment el país té un PNB de 2.250 dòlars per càpita, l'any 1993, darrera d'Alemanya, Eslovènia, Hongria, Rússia, Bielorrússia, Estònia, la República de Txèquia i Croàcia.

La major part de la població de Polònia és eslava, tot i que també hi conviuen minories d'origen alemany, rus, bielorrús i ucraïnès. La llengua oficial és el polonès, la religió predominant és la catòlica (95%) i l'índex d'analfabetisme de la població adulta se situa, a l'inici de la dècada dels 90, en el 5% sobre el total (IEPALA,1997:464).

L'estat polonès està governat per una república multipartidista unitària amb dues cambres legislatives: el Senat i l'Assemblea (Sejm), els membres de les quals són elegits per un període de quatre anys.

La divisió administrativa de Polònia en 49 províncies (voicodats) ha obert un debat, en els darrers dos anys, provocat pel fet que cada un d'aquests territoris són massa petits per poder competir i, en ocasions, cooperar amb els forts länders alemanys veïns.

La llei contempla la creació del Consell Nacional de la Ràdio i la Televisió (Krajowa Rada Radiofoni i Telewizji, KRRT), basat en el model francès del Conseil Supérieur de l'Audiovisuel (CSA) i contempla la substitució de la ràdio i la televisió d'estat per organismes públics, enregistrats pel Tribunal de Varsòvia el 30 de desembre de 1993.

Aquest Consell Nacional de la Ràdio i la Televisió és la principal autoritat en matèria de regulació audiovisual i està format per nou membres (4 nomenats per l'Assemblea, 2 pel Senat i 3 directament pel President de la república), escollits entre personalitats relacionades amb els mitjans de comunicació (acadèmics, periodistes, intel·lectuals) i el seu mandat és per un període de sis anys, no renovable. Les seves funcions són remunerades i, per garantir la total independència de l'organisme, la feina com a membres del Consell és incompatible amb qualsevol càrrec polític, confessional o sindical.

Les decisions són preses per majoria absoluta de totes els nou membres.

La primera feina del KRRT és el març de 1993, quan obre el període per rebre sol·licituds per atorgar llicències locals (235 per la ràdio i 79 a la televisió), 60 per a difusió regional i nacionals (34 per la ràdio i 26 per la televisió), entre el 30 de setembre i el 30 de novembre de 1993, tot i que les concessions nacionals i regionals són prioritàries, per sobre de les locals.

La proliferació de canals il·legals que emetien a Polònia (abans de 1993) sense llicències va fer que el KRRT endurí els controls i tanqués els canals Polonia 1, creat per l'home de negocis italià Nicola Grauso, proper a Silvio Berlusconi.

L'estatut de funcionament del KRRT queda estipulat al capítol 2 de la Llei (art. 5 a 12).

El KRRT vetlla per la llibertat d'expressió, per la independència dels emissors i per la garantia de pluralisme. Prepara, en concens amb el Govern, els projectes de reforma i disposa d'un poder consultiu sobre els projectes relatius a l'àmbit audiovisual. Fixa l'augment de l'impost per la ràdio i la televisió que han de pagar els habitants i en quins casos les persones es poden acollir a una reducció o excepció d'aquest pagament.

Defineix les quotes de producció (art. 5), la normativa sobre la publicitat i el patrocini i els drets a la protecció dels infants. Controla l'activitat dels emissors i la cooperació estrangera i el respecte als sentiments religiosos i els valors cristians de l'audiència

(article 18-2).

El KRRT elabora un informe anual de l'activitat de les televisions públiques i el presenta a l'Assemblea i al Senat. Amb el ministre de Comunicació, el KRRT acorda les freqüències necessàries dels establiments públics, fixa el percentatge de la producció que ha de provenir dels canals locals i la part del cànon que els pertoca. Defineix, també, els drets d'intervenció dels partits polítics i dels sindicats.

Tanmateix, en els darrers dos anys, el KRRT té veritables dificultats polítiques per poder assegurar la seva independència, degut a les fortes pressions per part de partits polítics.

El KRRT té poder d'atribució de les concessions als difusors privats per la difusió hertziana, per satèl·lit i per cable.

El president del KRRT té poders de sanció importants:

- En casos que un canal hagi desenvolupat activitats contràries a les que contempla la llei, les regles del KRRT o de la concessió (art. 10-2-3).
- Per demanar un augment del 5% de la taxa, per no respectar les disposicions relatives a (art. 53): les quotes de producció, les regles en matèria de publicitat i patrocini, la protecció a la infància.

També existeixen les possibilitats de revocació del Parlament.

Encara que la protecció de la infància i de l'adolescència no estiguin contemplades com a principi general dins la llei, el respecte moral (art. 18), els bons costums (art. 36) i, indirectament, el respecte dels valors cristians (art. 18 i 21) entren dins la categoria de principis generals de protecció de la infància i de l'adolescència.

El president del KRRT pot aplicar un augment del 50% de la taxa anual que un canal ha d'aportar per la utilització de la freqüència en cas que la cadena no respecti la reglamentació (infringeixi) de les emissores per a adults reservades per a emetre entre les

Estructura de la televisió

Fins la caiguda del Mur de Berlín, l'estructura de la televisió a Polònia es caracteritza

pel monopoli d'estat. Disposa d'una única televisió (Televisió polonesa), amb dos canals d'emissió (TVP1 i TVP2). A partir de 1991, amb el primer govern democràtic, Polònia aprova la reforma de la ràdio i televisió d'estat en organismes públics, trenca el monopoli públic i aprova la concessió de llicències a canals privats de ràdio i televisió.

Cadenes públiques

L'1 de març de 1993 es trenca el monopoli de la televisió d'estat i

POLSKA TELEWIZYJNA S.A.

TVP1. Creada l'any 1952, emet una mitjana de 18 hores diàries de programació, de tendència generalista i destinada a un públic majoritari.

TVP2. Creada el 1970, emet 16 hores diàries de programació de contingut especialment cultural (Cluzel, 1997:83).

La televisió polonesa disposa, a més d'11 centres regionals (Gdansk, Lodz, Cracòvia, Poznan, Katowice, Szczecin, Warsòvia, Wroclaw, Lublin, Bydgoszcz, Rzeszów), que emeten de 12 a 14 hores per dia.

Impost per aparell de televisió: 34% de la TV pública; 7 zlotys 1996, contra 5,8 el 1995.

TV POLONIA. Canal satèl.lit llançat el mes de març de 1993 per la televisió pública polonesa (Eutelsat II F6 i 13°E-Hot Bird)

Cadenes privades

POLSKA TELEWIZJA SATELITARNA (POLSAT)

POLSAT obté la llicència d'emissió el mes d'octubre de 1993 per emetre via satèl.lit i, cinc mesos més tard, l'1 de març de 1994, rep el permís per difondre també a través de les ones terrestres.

Fins ara és l'única cadena privada que pot emetre a nivell nacional, ja que la resta només tenen llicència per difondre a nivell regional o local.

TELEWIZJA CANAL + POLSKA

Les primeres emissions regulars de Canal + Polska arriben el mes de novembre de 1994, amb l'autorització d'emetre a 13 poblacions poloneses (Bielsko-Biala, Bydgoszcz, Gdansk, Gdynia, Katowice, Cracòvia, Łódz, Lisztyn, Opole, Poznan, Rzeszów, Szczecin i Varsòvia), fet que li permet arribar a un 20% de la població total polonesa.

El seu accionariat està format en un 33% per Canal + France i el 67% restant pel grup empresarial Polska Korporacja Telewizjna (PKT), un consorci d'empreses poloneses encapçalat per Kodak i L'Oréal Polonia.

Canal + Polska emet 20 hores diàries de programació, excepte els divendres i dissabte que difon una programació ininterrompida de 24 hores.

Com en la resta dels canals impulsats pel grup francès (Canal + France, Canal + España, Premiere Detuschland), Canal + Polska està basada en una programació basada principalment en esports i pel·lícules i és de pagament.

TELEWIZJA NIEPOKALANOW

Telewizja Niepokalanow és la primera televisió catòlica (i, de moment, l'única religiosa) en rebre una llicència oficial d'emissió. Depèn de l'ordre dels franciscans i inicia les seves emissions, d'àmbit local, a partir del mes de gener de 1996, amb una programació diària de 3 hores de duració i un contingut religiós del 30% del total.

La programació

Amb la introducció de la televisió privada, TVP perd audiència de manera progressiva. El 1995, la televisió pública tenia el 88% de l'audiència total, respecte el 19% que tenia el 1993.

La llei fixa una quota de producció polonesa no inferior al 30% del total de la programació. Les informacions, els programes esportius, la publicitat, els jocs televisius i el teletext queden exclosos d'aquesta quota. La llei de 29 de desembre de 1992 també contempla la possibilitat que el KRRT té el dret d'imposar una quota d'emissions elaborades per productors europeus (contingut de la Directiva de la Televisió sense Fronteres de la Unió Europea).

El finançament

-Quota de (subvenció de l'estat)

-Impost per al ciutadà

-Tipus: publicitat i patrocini

L'any 1994, l'augment de les inversions publicitàries és del 75% (Cluzel, 1997:93).

La publicitat

Els principis de l'activitat publicitària són regulats pel Consell Nacional de la Ràdio i la Televisió, a través d'un decret aprovat el 20 de maig de 1993

El temps d'antena destinat a la publicitat no pot excedir, segons l'article 16.2 de la Llei, en:

-TVP1: 1 minut 44 segons, per cada hora

-TVP2: 1 minut, per cada hora

-Privades: 15% del temps de difusió ni de 12 minuts per hora

Els programes dels canals públics no poden ser interromputs per pauses publicitàries i, en el cas de les privades, el KRRP recomana que es respectin les pauses "naturals" de la pròpia programació, mínim cada 20 minuts, a excepció dels esports. Per pauses "naturals" entén els intervals marcats pel ritme de la programació.

Queda totalment prohibit emetre missatges publicitaris dins els infomatius de televisió, les emissions religioses i els programes infantils que tinguin una durada inferior a 30 minuts.

Les begudes alcohòliques, el tabac, els medicaments sense recepta mèdica, els partits polítics i els grups religiosos no es poden anunciar (estan exclosos).

El temps d'antena de publicitat d'un mateix sector econòmic no pot representar més del 35% del total de missatges publicitaris en un any. Així mateix, els treballadors de canals de televisió (presentadors, periodistes, conductors) no poden ser utilitzats dins els anuncis publicitaris.

L'aparició del concepte de patrocini televisiu a Polònia data del 1990. Actualment, el patrocini queda regulat per l'article 4 de la Llei, que considera patrocini tota persona que, sense ser el productor de l'emissió, financia directament o indirectament, en la seva totalitat o en una part, una emissió dins la qual promou el seu nom, raó social o producte.

L'article 17-1 de la Llei estipula que el nom del patrocinador ha d'aparèixer a l'inici o al final del programa patrocinat i la venda de productes dins un programa queda totalment prohibida. Tanmateix, els espais de telecompres estan permesos, tot i que la seva durada mai pot excedir d'1 hora diària.

La Llei preveu que el CNRT pot prohibir el patrocini de certes emissions o certs models de patrocini: reportatges d'informació/notícies, programes sociopolítics, programes destinats als consumidors, programes relacionats amb les eleccions, programes de contingut religiós. No poden ser patrocinadors les empreses que tenen productes que estan prohibits d'anunciar-se, així com tampoc els partits polítics, els sindicats, ni ordres religioses, a través d'un decret del CNRT.

Noves modalitats i canals estrangers

La xarxa de cable comença a desenvolupar-se a Polònia a partir de l'any 1991 i, a finals del 1994, arriba a un terç de tota la població.

Tot i que és el tercer mercat europeu de cable i de recepció de satèl·lit (Cluzel, 1997:92), Polònia no disposa d'un sistema jurídic que reguli l'emissió a través de les modalitats de cable i satèl·lit i això provoca que hi hagi un buit legal per on les empreses multinacionals intenten infiltrar-s'hi per apoderar-se d'una part del mercat quan el govern reguli el sector. És necessari, doncs, la creació d'una llei que protegeixi el contingut, la forma i especialment els drets d'autor dels programes que s'emeten via cable i satèl·lit.

El mercat del cable polonès interessa sobretot als cable-operadors nord-americans. Entre les empreses que estan interessades hi ha la televisió de pagament més important dels Estats Units (i del món), Home Box Office (HBO) té la intenció de difondre els seus programes a través del cable polonès. HBO Polska busca un partner polonès, suficientment fort, que pugui aportar-li el 66% de capital nacional estipulat per llei, ja

que una empresa estrangera només pot disposar del 33% del capital (i no en pot apropar més). HBO, relació amb Canal+ Polska (Cluzel, 1997:92). HBO, que ja està present a Hongria i a la República de Txèquia, compte poder oferir una programació comparable a Canal+, a un preu millor (6\$ mensuals, en contra de 10\$ de Canal+ Polska de l'any 1996).

EUROSPORT

En col.laboració amb Canal + Polska, la cadena paneuropea especialitzada en esports, Eurosport, inicia el mes de març de 1996 programes en polonès. Un equip de periodistes de Canal + Polska treballen en cooperació per tal que aquesta nova iniciativa pugui fortificar i, alhora, fructificar.

Notes sobre la televisió a Romania

Amb la mort del general Nicolae Ceaucescu el 25 de desembre de 1989 (un mes i mig després de la Caiguda del Mur de Berlín), Romania comença un procés de transformació social, que desemboca en la instauració d'un sistema parlamentari presidencialista. L'inici de la dècada dels anys 90 es presenta ple d'incerteses, però sembla posar fi al descontentament i decepció de la població que existia des del 1987, a partir de les vagues dels treballadors a les mines i el desacord en la política agrària que Ceaucescu havia imposat. Més de la meitat de la població romana és camperola i viu de les feines relacionades amb el camp.

És un moment difícil i la via cap a un estat democràtic és ple d'incertes i de dubtes. Cau l'estructura econòmica socialista i és imprescindible actuar amb rapidesa per no perdre'n el control.

La substitució de l'Stasi (cos de la policia secreta del règim de Ceaucescu) desvetlla la manipulació a la qual havien estat sotmesos els romanesos durant els anys que va durar el règim comunista.

Els mitjans de comunicació romanesos (tant la premsa, la ràdio com la televisió) esperen poder cobrir la demanda de llibertat d'expressió. Hi ha una necessitat efervescent de poder fer públic allò que durant tants anys estava completament prohibit per la censura. Com es perceben les coses per part dels diferents sectors socials i quina és l'opinió pública "real".

Per primera vegada, després de més de quaranta anys, els romanesos esperen poder opinar lliurement als mitjans de comunicació, sense por a represàlies, controls ni persecussions socials.

Fins el 1989, el ventall d'ofertes dels mitjans de comunicació es limita a cent publicacions diàries, i un canal de ràdio i dos de televisió de propietat de l'estat/govern, que constituïen l'ens de Radioteleviziunea Romana. Tots havien estat sotmesos sota un control rigorós del general Ceaucescu i a partir del 1990 es comença a plantejar les perspectives de futur.

Segons Pavel Campeanu, l'evolució de la televisió romanesa passa per tres etapes diferents: l'anterior a la revolució del mes de desembre de 1989, durant la revolució i després de la revolució de 1989. "Cada una d'aquestes fases revela diferents relacions amb la societat en crisi, la programació televisiva i/o la institució televisiva i l'audiència" (Pavel Campeanu, 1992?:110, dins National Identity and Europe). Aquesta divisió, que pot semblar simplista és, en definitiva, el que ha marcat la programació, els continguts i la desregulació de l'estructura i el paisatge àudio-visual romanès.

La crisi econòmica de la segona meitat dels anys vuitanta va desencadenar un deute exterior de 12 bilions de dòlars. Per aquest motiu, Ceaucescu va imposar una forta restricció, tant en els béns essencials com en els no essencials (menjar, salut, electricitat i assistència mèdica). No era permès utilitzar elctricitat (només per una llum a cada una de les habitacions) i tampoc es podia utilitzar el cotxe els diumenges ni durant l'hivern. Els restaurants, teatres i cinemes tenien prohibit romandre oberts més enllà de les nou de la nit i amb aquestes restriccions, la població es veia obligada a romandre a casa, cada vespre, i veure la televisió, que també es va veure afectada per restriccions (Campeanu, 1992: 110).

Ceaucescu va suspendre les emissions del segons canal de televisió, i les emissions del primer canal van reduir-se de seixanta-cinc a quinze hores de transmissió per setmana: dues hores de dilluns a dissabte (que eren dies laborables) i tres hores el diumenge (considerat com a dia festiu). Els programes informatius, els d'educació i els d'entreteniment van quedar reduïts a una concentració de continguts político-ideològics.

"La resposta de l'audiència va ser de rebuig radical del nou servei de televisió" (Campeanu, 1992:111). La reorganització del servei de televisió es va desenvolupar com a estratègia política, sense tenir del tot en compte el nivell social, funcional i operacional de la televisió, ni l'oferta televisiva que s'oferia segons la demanda i la necessitat que hi havia abans de la forta repressió imposada als mitjans.

A conseqüència, un sector de la població albanesa es va interessar, per la seva banda, en poder accedir a la recepció de canals estrangers⁸. Calia, però, una antena especial al terrat de cada casa, per poder accedir a la recepció dels canals d'estats veïns. I el cost de les instal·lacions es disparava.

⁸ Romania és un estat fronterer amb la Unió Soviètica a l'est, Hongria al nord-oest, Iugoslàvia al sud-oest i Bulgària al sud.

A més a més, les emissions dels canals estrangers, com TV Sofia de Bulgària, emetien en llengua llatina romana, no pas eslava, com és el romanès. "La instal·lació de les antenes de televisió va suposar una triple resposta a la dictadura: el rebuig del seu discurs ideològic; la preferència a missatges estrangers alternatius; i l'augment considerable de consum energètic, i la imposició legal de restricció" (Campeanu, 1992:113). Per la població romanesa, la televisió s'havia convertit en un símbol per escapar de la isolació i aïllament respecte la resta dels estats veïns i del què passava en el món en general. En una societat totalitària, qualsevol iniciativa individual, de rebuig a la ideologia imposada és prohibida, per això, una actitud col·lectiva de rebuig és considerada un crim.

Els recursos periodístics eren precaris i hi havia dificultats per a la formació professional periodística. El contingut dels informatius es basava en notícies agràries estretament relacionades amb les collites que es realitzaven a cada una de les regions romaneses, també es retransmetien les visites, conferències i parlaments que oferia Ceaucescu i les activitats que desenvolupava la família del dictador. L'horari d'emissió oscil·lava a l'entorn de les quatre hores diàries, a la franja horària de tarda-nit. No s'emetien sèries, les pel·lícules eren poc freqüents i l'oferta de la programació televisiva era uniforme i monòtona.

A partir del 1990, l'eufòria de la democràcia va provocar una proliferació de nous mitjans de comunicació de masses, especialment de premsa escrita, que a principis de 1993 arribaren a ser 1.800 (font).

Durant aquest període, la Radioteleviziunea Romana va ampliar la seva oferta, amb tres emissores radiofòniques més, convertint l'ens de ràdio-televisió en una institució formada per quatre emissores de ràdio i dues de televisió. L'ens deixa de ser un organisme d'estat i es converteix en un sevei públic, plural, democràtic. Passa a dependre directament del Ministeri d'Informació, però no ofereix cap emissió regional pública.

Paral·lelament, 212 estacions privades de televisió estaven pendent d'obtenir llicència. El mes de març de 1993, el Consell Nacional de l'Àudio-visual (que depèn del Parlament) va concedir 50 llicències per emissores locals de ràdio, 4 per emissores universitàries privades i 27 per a televisions locals.

Dos anys més tard, el 1995 (Marienescu, 1995:10), "la producció de publicacions ha disminuït fins a uns 1.000 títols, i les emissions de ràdio i de televisió es mantenen

igual, tot i que les estacions anomenades *locals* o *petites* continuen proliferant".

Segons Valentina Marinescu, de l'Institut de Sociologia de Bucarest, actualment es pot distingir entre quatre característiques d'interès a l'entorn de la ràdio, la premsa i la televisió romaneses:

- a) Els mitjans de comunicació escrits són de domini privat, però l'estat hi manté un fort control;
- b) El Consell Nacional de l'Àudio-visual controla la ràdiotelevisió pública i privada
- c) La llibertat d'expressió i d'informació és un dret reconegut per la nova constitució romanesa; i
- d) Determinats periodistes, especialment els que treballen en el sector de la ràdio i la televisió, són vistos com a autèntics comunicadors i líders d'audiència.

Una de les novetats dins el sector àudio-visual romanès més esperada ha estat la introducció de la primera cadena de televisió privada comercial de Romania d'àmbit nacional (Pro TV), que inicia les seves emissions l'1 de desembre de 1995, a partir de la iniciativa de Central European Media Enterprises (CME), un dels grups empresarials estrangers més important de ràdio i de televisió privada comercial a Europa de l'Est (Kevin Done, Financial Times, 1-12-95).

A més a més, CME té previst expandir-se a Europa central, en un futur immediat, especialment entre el 1996 i 1998. El 51,9% de CME està controlat per Ronald Lauder (un dels responsables/dirigents de l'empresa de cosmètics nord-americana Estée Lauder).

TVR1 i TVR2 emeten 187 hores per setmana.

La programació de TVR1 és generalista i TV2, cultural (cal comprovar). Existeixen dues estacions regionals de TVR: TV Iasi i TV Cluj. "Les emissions que produeixen són difoses en la proporció del 8% dins el programa nacional de TVR1 i de 7% de TVR2" (Tomé, 1995:97).

Els principals canals locals privats operen a Bucarest i cobreixen la capital i el territori de les rodalies: TV-Solti, Antena 1, Canal 31, TV Sigma/TV-5 Europe, Tele 7 ABC, AmeRom TV. A més a més, existeixen 351 llicències de xarxes de televisió per cable.

Marc legal

La Constitució del 21 de novembre de 1991 contempla, a l'article 20, la llibertat d'expressió. Llei n° 48 de 28 de març de 1992 sobre l'àudio-visual. Llei n° 62 de 22 de setembre de 1993 modificant l'article 43 de la llei de 21 de març.

A més a més de regular el sector de la radiotelevisió romanesa, la Llei del 21 de maig de 1992 autoritza la creació, el 16 de juliol de 1992, del Consell Nacional de l'Àudio-visual (CNA), com a organisme amb autoritat i poder decisor i per establir les normes de l'àudiovisual i l'autorització de les concessions d'operadors a l'Estat romanès (concedides pel Ministeri de Telecomunicacions romanès).

Està format per onze membres nomenats pel President de la República (dos membres); el Senat (tres membres); la Cambra dels diputats (tres membres); el Govern (tres membres que han de ser professionals de la ràdio, la televisió i les telecomunicacions), amb un mandat d'una duració de quatre anys (Tomé, 1995:104). La seva creació està inspirada en el Conseil Supérieur de l'Audiovisuel francès, a causa de l'estreta col·laboració d'institucions i organismes d'ensenyament francesos a Romania. Un dels seus principals objectius és la defensa de la llibertat d'expressió i l'abolició de la censura a qualsevol tipus de mitjà.

A més, en cas que un operador o canal no compleixi la normativa vigent, el CNA té poder de sanció i fins i tot capacitat per retirar les concessions atorgades pel Parlament, mitjançant el (Ministeri d'Informació).

Romania està dividida administrativament en sis regions, influïdes per una geografia molt contrastada: Banat, Dobrutja Septentrional, Moldàvia, Muntènia o Gran Valàquia, Oltènia o Petita Valàquia i Transilvània.

ANTIGA TXECOSLOVAQUIA

Notes sobre la televisió a Eslovàquia

La història d'Eslovàquia anterior a la seva independència l'1 de gener de 1993 no es pot entendre sense les regions veïnes de Bohèmia i Moràvia, que actualment pertanyen a la República de Txèquia⁹ degut al fet que han viscut una història comuna.

La República d'Eslovàquia (Slovakia) es va convertir en estat independent l'1 de gener de 1993, amb la separació de Txecoslovàquia en dos estats (República de Txèquia i República d'Eslovàquia).

La República d'Eslovàquia limita al nord amb Polònia, a l'est amb Ucraïna, al sud amb Hongria, al sud-oest amb Àustria i a l'oest amb la República de Txèquia.

Dividida actualment en 38 municipis, Eslovàquia està formada per quatre regions principals: Bratislava (la capital de l'estat), Eslovàquia Occidental, Eslovàquia Central i Eslovàquia Oriental, i una població de quasi 5,5, milions d'habitants. D'aquesta, un 86% és d'origen eslovac, en convivència amb la minoria hongaresa (11% del total) gitana, txeca, russa i alemanya (3%).

La llengua oficial del país és l'eslovac i la religió catòlica és la més practicada.

La inestabilitat política s'agreuja davant les desaveniències entre el cap d'Estat, Michal Kovac, i el Primer Ministre, Vladimir Meciar, i els empresaris estrangers interessats en invertir-hi aturen les seves inversions. La falta de garantia, perquè no tenen la els transmeten la garantia suficient d'èxit.

Encara que la República d'Eslovàquia vagi formar part de Txecoslovàquia, el territori d'Eslovàquia ha anat sempre més a remolc de la República de Txèquia. I durant el període que formaven part d'un únic estat, la zona de Praga i Brno sempre havia tingut un nivell de desenvolupament i industrialització per sobre de la República d'Eslovàquia, que ara sembla que està patint un retrocés, un període de retrocediment o, per dir-ho d'una altra manera, un retorn en el passat.

⁹ Article 10 (punt 2).

El 15 de febrer de 1993, Michal Kovac és elegit president de la República i Vladimír Mečiar, líder del Moviment per a una Eslovàquia Democràtica (MED), primer ministre.

"Mečiar protagonitzà una administració polèmica. Acusado de autoritarisme per la oposició, reestatitzà el diari Smeňa, e imposà en la televisió un espai diari obligatori per a la divulgació de missatges governamentals" (IEPALA, 1996:243).

Les reformes econòmiques, quasi paral·litzades, igual com les reformes de privatització.

La República d'Eslovàquia s'ha convertit, després de quasi vuit anys de la caiguda del Mur de Berlín, en un dels exemples més clars d'estat que sembla que torni a l'antiga era comunista.

El canal STV 1, de tendència generalista, emet una programació amb informatius, esport, pel·lícules, documentals, sèries, des de les 8:20 del matí, a les 23:40 de la nit. STV 2, de contingut d'informacions per a les regions i d'àmbit educatiu, també emet sèries, el juny de 1995, com "Manuela" (Npp. Národná Obroda, 29-6-95); emet des de les 16:00 de la tarda, a les 22:50 de la nit.

Notes sobre la televisió a la República de Txèquia

La divisió territorial de la República de Txèquia, per l'Administració de l'Estat queda distribuïda en dos grans territoris: Bohèmia i Moràvia. Dins de Bohèmia podem distingir cinc subdivisions: Bohèmia Central (amb Praga), Bohèmia Meridional, Bohèmia Occidental, Bohèmia Oriental i Bohèmia Septentrional. I a la regió de Moràvia: Moràvia Meridional i Moràvia Septentrional.

La televisió pública de la República de Txèquia (Ceska Televize) comença les seves emissions el 1992, just un any abans de la seva independència de Txecoslovàquia. És un dels pocs exemples (amb la Televisió Eslovaca) que podem parlar realment d'una televisió pública estatal, creada abans de l'entrada en funcionament de l'estat, d'una manera oficial.

Ceska Televize és inaugurada l'1 de gener de l'any 1992, just un any abans que la República de Txèquia d'independitzi de Txecoslovàquia i es creï com a estat independent (l'1 de gener del 1993). És un moment de negociacions polítiques per a la configuració de la democràcia i l'establiment de les bases per a la nova Constitució federal.

Marc legal

Quin és el camí democràticament més adequat? El dubte, la inseguretad, la manera de poder tirar endavant els projectes és la pròpia inèrcia que marca les pautes del camí a seguir.

Prèviament a la creació oficial de la Ceska Televize, el Parlament Txec aprova la Llei No. 468/1991 sobre la Radiodifusió a Txecoslovàquia. (Czechoslovak Broadcasting Law of October 1991), on s'estableix que "els operadors de programes de radiodifusió han de ser lliures i independents i la interferència en les seves activitats només serà possible a través d'una llei" (Czech Television, 1993:8 i CSA, 1995:79).

L'objectiu és clar: que la Televisió Txeca és un servei públic, que contribueix a la formació d'una societat democràtica i reflecteix la pluralitat dels seus telespectadors, a

través d'una programació generalista, amb diversitat de continguts, en vista al desenvolupament de la identitat cultural de les nacions, minories i grups ètnics de la república, amb suport al desenvolupament domèstic i a les produccions europees.

Aquesta llei s'aprova el mes de novembre del 1991 (Llei No. 483/1991) i entra en funcionament l'1 de gener del 1992, data de fundació de la Ceska Televize.

"El públic controla les activitats de la Televisió Txeca a través del Consell de la Televisió Txeca. Hi ha 9 membres elegits a través del Parlament, per un període de 5 anys. Els elegits són personalitats políticament independents que representen l'opinió dels grups regionals, polítics, socials i culturals.

Està regit per un Director General de la Televisió Txeca, nomenat o reelegit pel Consell, amb una duració de sis anys. El Consell és qui té poder per aprovar els pressupostos i comptes finals i aprova l'Estatut de la Televisió Txeca.

La llei té estatuts especials pels estudis de Televisió de Praga, Brno i Ostrava, amb alguns poders especials. Els directors de cada un dels estudis són proposats pel Director General i aprovats pel Consell de la Televisió Txeca.

Des de la creació de la Televisió Txeca, els càrrecs directius no han canviat. Ivo Mathé és el Director General, Zdenek Drahos el director de l'estudi de televisió de Brno i Miloslav Petronec el director de l'estudis de televisió d'Ostrava. Praga a l'oest, Brno al sud i Ostrava a l'est, fronterer amb Eslovàquia.

L'any 1992, el sistema de transmissió de la televisió a Txecoslovàquia inclou el canal federal F1, operador a tot el territori de Txecoslovàquia, amb els altres dos canals públics separats (la Televisió Txeca i la Televisió Eslovaca). La Televisió Txeca operava amb els canals CTV i OK3 i la Televisió Eslovaca a través de STV i TA 3.

"El canal federal F1 era vist i entès amb la Televisió Eslovaca com a un factor d'integració de la federació. Els seus programes eren seleccionats amb el màxim èmfasi de qualitat, en acord per a les dues estacions de televisions (de cada república) i la Televisió Txecoslovaca federal. A partir de les eleccions del mes de juny del 1992, aquest principi es trenca i cada un dels canals segueix els seus interessos.

La divisió de Txecoslovàquia a finals del 1992 es troba amb el final de l'existència del canal de televisió comú Txec i Eslovac, F1.

El Parlament va decidir que la Televisió Txeca tingués un únic canal en propietat del canal CTV (anomenat CT 1 des de l'1 de gener del 1993). La Televisió Txeca és autoritzada per la llei a operar a través de dos canals temporalment: la part txeca del canal F1 (anomenat CT 2 des de l'1 de gener del 1993) sota les mans d'un operador comercial, i del canal OK 3 (anomenat CT 3 des de l'1 de gener del 1993) fins que el Parlament decideixi una nova llei (fins el 31 de desembre de 1995).

El Parlament soluciona el problema del monopoli de la televisió a través de la creació del càrrec d'"Intendent" of News and Current Affairs del canal CT 2. És elegit pel Consell de la Televisió Txeca, no pel Director General. L'Intendent és nomenat el mes de gener del 1993 i manté el càrrec fins que CT 2 sigui substituït per un operador comercial.

La llicència d'aquest canal és concedida a la companyia CET 21 (Central European Television for 21st Century) a finals del mes de gener del 1993. Aquesta empresa té 360 dies per posar en marxa el nou canal.

"La Televisió Txeca és el primer establiment de l'estat en definir-se a través d'una llei com a servei públic, des del 1989" i comença a transmetre programació independent, no-governamental i no mitjà de comunicació de partit." (Czech Television, 1993:11).

L'any 1992, el primer any d'activitat com a ens independent, la Televisió Txeca comença a emetre programes "objectius", respectant els punts de vista, amb informacions extenses, programes educatius i d'entreteniment. A partir d'aquest mateix any comença a interessar-se per les co-operacions amb companyies de canals de televisió estrangeres i productors internacionals.

"Una tasca tòpica el 1993, quan la Televisió Txeca opera temporalment en tres canals, és la introducció d'una política de repeticions i de manteniment d'una alta qualitat de notícies i de programes d'actualitat per cobrir les demandes 2de la llei i els espectadors, per una informació objectiva i extensa.

La llei (quina) limita la transmissió de publicitat als canals públics de la Televisió Txeca a un màxim d'1% de difusió diària. Aquesta limitació publicitària redueix, evidentment, la possibilitat d'ingressos i de pressupost.

La reserva de la més completa xarxa de canals (de ràdio i televisió) per la futura llicència de posseïdors no va tenir cap precedent a Europa. Fins el desembre del 1995,

la Televisió Txeca pot operar amb el tercer canal, fins que el Parlament decideixi el seu futur.

Al principi del 1993, la Televisió Txeca opera amb tres canals (CT1, CT2 i CT3). Quan una estació de canal comercial comença a transmetre un canal regional a Praga i la Bohèmia Central, el mes de maig del 1993, es trenca el monopoli de la televisió estatal txeca i s'introdueix el sistema dual de televisió a la República (Czech Television, 1994a...9).

4 febrer 1994, la decisió del Parlament i el Consell de la República Txeca per la Transmissió de Ràdio i Televisió (Czech licensing body) i lliurat al segon canal comercial NOVA.

El primer temps de la història del programa de la Televisió Txeca ha estat percebut com a medi ambient del sistema dual de transmissió de televisió, no només per les pròpies transmissions, sinó també, en particular, pels espectadors.. El model dual de transmissió, caracteritzat per operacions de servei públic i privat subjectes, és també implementat pel ràpid desenvolupament de les televisions private per cable.

Al principi del 1994, la Televisió Txeca crea l'experiència pràctica del funcionament real del sistema de transmissió de televisió dual.

La Televisió Txeca certament no vol crear un model rival de transmissió de televisió, però és iniciant de la construcció del futur per a un perfil dels dos programes complementaris amb èmfasis a la creació de la televisió domèstica en gèneres i programes.

La llei contempla dues fonts de finançament de la Televisió Txeca (l'impost per aparell: de 50.- CZK (corones txequés), mensuals, per llar (sobre 1,9 USD) i la publicitat (que no pot sobrepassar l'1% del total diari de l'emissió diària ni de 6 minuts per hora.

La Televisió Txeca ha anat protagonitzant diferents canvis, com a reflexos de l'organització interna, perquè CT2 és provisionalment a disposició de la Televisió Txeca fins el 31 de desembre del 1995. El Parlament debatrà el seu futur durant l'any 1995. Cada canal de televisió ha desenvolupat un caràcter propi. (Czech Television, 1995:9).

En el moment de la creació de la Televisió Txeca, l'1 de gener del 1992 aquest ens tenia una plantilla de 3.329 treballadors (2.809 a la seu central de Praga, 383 a l'estació

regional de Brno i 137 a Ostrava). Dos anys més tard (el 31 de desembre del 1993), la Televisió Txeca ha augmentat el seu personal a totes 2les seves instal·lacions, encara que de manera desproporcionada, perquè Praga és la central de producció i és on hi ha més necessitats per cobrir. Es passa a 3.303 treballadors a Praga, 385 a Brno i 381 a Ostrava. I, un any més tard, l'1 de gener del 1995, la Televisió Txeca s'ha vist obligada a reduir altra vegada el seu personal, de manera que a Praga es queden 3.085 treballadors (218 marxen), Brno 382 (en marxen 3) i a Ostrava 322 (en marxen 59). Encara que no queda molt clar, aquesta reducció sembla ser deguda a al futur incert de CT2 i a l'estabilització de la televisió, després de tres anys de funcionament i de consolidació de la televisió estatal, i amb la coincidència de la introducció del primer canal privat (NOVA TV) txec.

La Televisió Txeca té la seu principal a Praga i ocupa les instal·lacions de l'antiga Televisió Txecoslovaca que el govern tenia a aquesta ciutat.

El procés de disvisió de la federació va ser més ràpid que la formació del sector privat de la televisió a la República de Txèquia.

Diferència entre la situació de la televisió a Txèquia i a Eslovàquia. Canvis en els darreres sis mesos.

-Llei de 30 d'octubre de 1991 sobre la "difusió radiofònica i televisiva".

-Llei de 21 de febrer de 1992, modificada per la Llei de 22 de desembre de 1992, sobre "algunes mesures referents a les emissions de ràdio i televisió".

Estructura de la televisió

5.4.2.1 Públiques

CT1

CT2

Privades

L'aprovació de la llei ha permès que la República de Txèquia pogués tenir emissores privades de televisió d'àmbit nacional i també regional i local. L'estructura geogràfica de la república (amb Praga, la capital de l'estat, al centre), ha permès que es difonguin mitjans de

comunicació...

NOVA TV

El Parlament de la República de Txèquia va concedir a l'operador de Nova TV la llicència per començar a emetre el 1994. Es convertia, d'aquesta manera, en el primer canal privat de televisió que s'introduïa a la República de Txèquia, a través d'emissions per via terrestre.

El seu contingut, dedicat bàsicament a pel·lícules estrangeres, sèries i telenovel·les, ha Comença les seves emissions el 4 de febrer de 1994 i trenca el monopoli de la televisió pública txeca.

La programació

La Nova TV emet una programació aproximada de divuit hores diàries. De dilluns a dijous emet des de les sis de la matinada a les dotze de la nit. Els divendres, de les sis del matí a les dues de la matinada, els dissabtes de les 7:30 a les 01:30 de la matinada i els diumenges de les 7:30 a les 12 de la mitjanit.

Nova TV es caracteritza per una programació basada en sèries, telenovel·les i produccions estrangeres. Entre la programació del 1995 hi ha el Show de Bill Cosby, Zorro (sèrie nord-americana), Beverly Hills 90210, Risk, Mash, Playboy magazin i Dallas. Entre els programes de producció pròpia destaquen: Eso (un musical sobre els vídeo-clips hit parades), els informatius (Televizni Noviny), esports, Telebingo i pel·lícules especialment nord-americanes, franceses i britàniques¹⁰.

Finançament

La Llei de 30 d'octubre de 1991 (apartat I-2) defineix la publicitat com a "tot anunci públic destinat a defensar l'empresa o qualsevol altre efecte buscat pel client, mitjançant pagament o contrapartida acordat pel temps d'antena".

A l'apartat I-6 (Llei de 30 d'octubre de 1991), la llei contempla que els missatges destinats a infants no poden atemptar la seva salut, desenvolupament psíquic o

¹⁰ Vegeu graella de programació a Televizija... 1995).

moral".

Pel que fa al temps d'antena de la publicitat, cal diferenciar entre els canals públics i els privats. Entre els públics:

CT1 concentra a les seves pantalles el 2% de publicitat autoritzada (la llei ha previst inicialment un 1% del temps de difusió diari per canal i no més de 6 minuts per hora, entre les 19h i les 22h.

CT2 és, en principi, un canal exempt de publicitat.

En canvi, els canals privats són autoritzats per la llei a difondre els missatges publicitaris en la proporció del 10% del temps diari de difusió. Aquesta proporció pot arribar al 20% en les emissions autoritzades de telecompra. De totes maneres, el temps d'antena destinat a la publicitat no pot excedir els 12 minuts per hora.

Segons la Llei de 30 d'octubre de 1991, la publicitat ha d'estar insertada entre les emissions, excepte en: les emissions compostes per parts diferenciades, les retransmissions esportives, manifestacions o espectacles que ja comporten "pauses" naturals per elles mateixes.

Segons Tomé, a la pràctica, la televisió pública no interromp mai un programa. Les transmissions d'un ofici religiós no poden tenir publicitat ni immediatament abans ni immediatament després. Les obres cinematogràfiques o àudio-visual no poden ser objecte de talls, sinó és que estan formades per parts diferents.

Els sectors que queden completament exclosos de la publicitat són: la religió, els partits polítics, i el que pugui atemptar contra la moral, la salut, la seguretat i el medi ambient. El tabac pot ser objecte de missatges publicitaris, segons la Llei de 30 d'octubre de 1991, amb la condició que quedi contemplada la dosi de nicotina i el text (fórmula) "perjudicial per la salut".

Un projecte de llei de 1993, a favor de la publicitat de tabac a la ràdio i a la televisió ha estat discutit a finals de l'any 1994. Els canvis es preveuen per l'any 1995.

Tampoc es poden emetre anuncis sobre medicaments sense recepte mèdica ni begudes alcohòliques. Els medicaments i productes farmacèutics corrents han de tenir indicats els seus efectes i la naturalesa de la seva composició. Si l'anunci fa referència la cos de

ladona, cal que es difongui després de les 20h del vespre.

Les imatges subliminals queden completament prohibides.

El Consell de les emissions de la ràdio i de la televisió és l'autoritat competent per contactar les infraccions eventuais, tant dels canals públics com privats.

La falta de respecte de les normes de publicitat i patrocini poden ser multades per una quantitat entre 10.000 corones i 2 milions de corones (50.000-10 milions de pessetes, aproximadament) (Llei del 30 d'octubre de 1991, VI-0-5c).

El Consell ha multat dos canals privats per la publicitat il·lícita sobre begudes alcohòliques la Nova TV (per un milió de corones, que equivalen a uns 5 milions de pessetes) i la Primera TV (250.000 corones, que equivalen a uns 1.250.000 pessetes).

Paral·lelament a la publicitat, la Llei de 30 d'octubre de 1991 defineix el patrocini com a "tota contribució d'una persona física o moral al finançament directe o indirecte, d'una emissió, amb la finalitat publicitària d'un nom d'una empresa, d'una marca de comerç o d'una marca de servei".

És imprescindible que tots els patrocinadors identifiquin el nom, l'anagrama, el missatge d'animació o la identificació a la pantalla. Totes les emissores poden ser patrocinades, a excepció de les informacions, documentals i les emissores religioses.

A la pràctica, l'hora, la meteorologia, les sèries com "Dallas" són patrocinades el 1993 a la televisió pública. Queda totament prohibida la publicitat de tabac, medicaments que necessiten recepte mèdica i els productes que no poden ser anunciats o que no poden ser objecte d'anuncis publicitaris.

El Consell per les emissions de ràdio i de televisió té capacitat per sancionar les infraccions en el camp del patrocini, tant en els canals públics com en els privats.

Noves modalitats i canals estrangers

Tot i la dificultat de desenvolupament de la televisió pública a la República de Txèquia, els organismes de radiotelevisió estudien la possibilitat d'introduir el sistema digital a les seves emissions. Saben que si no s'adapten a les noves tecnologies es tornaran a quedar enrera i això dificultarà la seva activitat i participació en coproduccions

estrangeres i en la seva obertura cap a un mercat internacional.

L'televisió pública txeca (CT1 i CT2) ha agafat una aproximació pragmàtica com a solució provisional un equipament Panasonic ex-Olímpic, que va ser comprat a Barcelona el 1993 a un preu econòmic, per obtenir experiència i poder començar en aquesta nova àrea. Darrera un número d'unitats a Brno, ara a Praga hi ha 12 unitats AJ-D 350 i 340..... . Per activar l'edició a posteriori hi ha un equip de 3 màquies 3D." (Czech Television, 1995:32).

I estudien també la possibilitat de tirar endavant un canal de televisió pels estats de l'antic bloc de l'est.

2"La Ceska Televize es va adherir al projecte pan-European Digital Video Broadcasting l'any 1994, com a l'única difusió de televisió en el bloc dels països de l'est. Aquest projecte, el qual té senyals del final del MAC i alguns dels sistemes EDTV, hauria d'obrir el camí cap a les noves tècniques de transmissió digital, donant-nos una qualitat més pròxima per la visió domèstica (d'usos quotidians)." (Czech Television, 1995:35).

Notes sobre la televisió a ESTÒNIA

Situada a la costa nord-oriental del mar Bàltic, Estònia (Eesti Vabariik) té una superfície territorial de 45.274 Km² i limita al nord amb el Golf de Finlàndia, a l'est amb la Federació Russa i al sud amb Letònia. Està dividida administrativament per 15 (regions o) districtes i 6 ciutats, amb una població total d'un milió i mig d'habitants (1995). La capital, Tallinn, concentra la major part de la indústria i el sector de serveis i és considerat com el centre principal de producció audiovisual del país.

Té un poder legislatiu unicameral, amb una Assemblea (Riigikogu), formada per 101 membres que són elegits per un període de quatre anys.

Va proclamar-se independent de la URSS el 20 d'agost del 1991, un any i mig més tard que Lituània i un dia abans que la independència de Letònia.

La major part d'estudis socio-polítics i culturals que analitzen l'evolució dels mitjans de comunicació a Estònia s'han dut a terme, en paral·lel (i en comparació), amb els seus dos estats bàltics veïns: Letònia i Lituània. Tanmateix, l'esperit independent del poble està contrasta amb el sentiment nacional dels letons i els lituans i ha provocat que, en realitat, els estons posseeixin uns vincles culturals i lingüístics més propers als finesos del nord, que no pas als bàltics indoeuropeus del sud (IEPALA, ITeM, 1996:253).

Estructura de la televisió

Les emissions regulars de Ràdio Estònia s'inicien el 18 de desembre de 1926, amb estudis a la capital, Tallinn, i a Tartu, la segona ciutat més important del país.

Des del principi del seu funcionament es mantenen contactes professionals amb la Radiodifusió Finesa (Yleisradio), degut a la proximitat territorial i social entre les dues cultures i es porten a terme intercanvis d'experiències i intercanvis de producció, des dels anys 50 també amb la televisió

El 19 de juliol de 1955 es duen a terme les primeres emissions regulars de la Televisió Estona (Eesti...)

L'any 1946 entra a formar part de l'OIRT i l'any 1962 a Intervision. Amb la caiguda del socialisme, entra a formar part de l'EBU.

El control soviètic a la radio i televisió d'estat d'Estònia s'endureix a partir de la dècada dels anys 70.

"Die Zahl der noch zensierten Sendungen ging zurück, im Januar 1990 wurde die Zensur offiziell abgeschafft und das Staatliche Komitee für Fernsehen und Rundfunk Estlands aufgelöst. An seine Stelle traten ab Oktober 1990 das Estnische Radio (ER) und das Estnische Fernsehen (ETU), die dem Parlament unterstellt wurden"

(Ebert, 1996:C1/6)

El Parlament estonià aprova la Llei de la Radiodifusió el 19 de maig de 1994. Aquesta llei dotarà la ràdio i la televisió públiques d'una establilitat i exigeix que la programació nacional ha de ser com a mínim un 51% respecte el total de la programació i que els mitjans públics han de preservar els drets nacionals de la llengua i cultura propis de l'estat estonià (Article 26). Atorga l'estatus oficial de la radiotelevisió pública -pas de radiotelevisió d'estat a televisió pública-(Article 24).

La publicitat no pot sobrepassar el 5% de la televisió diària, ni a les emissores de Ràdio Estònia (ER) ni a Televisió Estònia (ETV) (Article 35). En el cas de les televisions privades, la publicitat no pot exedir el 20% de la programació diària. La publicitat de tabac i alcohol està completament (totalment) prohibida (Article 19)

El Ministeri d'Educació i Cultura és el responsable de les competències del sector audiovisual. El Consell de Radiodifusió (Ringhäälingen noukogus) és elegit pel Parlament per a un període de sis anys.

"El gobierno ha logrado presentar su candidatura [la de Estonia] de adhesión a la Unión Europea el 24 de noviembre de 1995" (Le Marc, 1997:567).

Estònia, Letònia i Lituània són les úniques tres antigues repúbliques socialistes soviètiques que no formen part de la CEI (Confederació d'Estats Independents). Aquesta institució -el CEI- es crea a finals del 1991, amb la desaparició oficial de la URSS. Està formada per les antigues repúbliques socialistes que constituïen la URSS.

Marc legal

El Consell de la Radiodifusió (Ringhäälingu Noukogu) depèn directament del Parlament, que és l'organisme responsable d'elegir, per a un període de sis anys, els membres que en formaran part (un terç dels quals hauran de ser renovats cada dos anys, per tal d'evitar una forta permanència i cohesió/enfortiment) dels representants.. Les llicències són atorgades per un període de cinc anys, renovable.

Estònia (EVTV) i a la cadena publicitària RTV, i l'altra a Kanal 2 (Kanal Kaks).

EVTV neix l'1 d'agost de 1993, amb unes emissions setmanals, els dilluns, dimecres, divendres i diumenges, entre les 17.30h i les 00.30h, amb un total d'unes 28 hores setmanals de programació, basada en telenovel·les sud-americanes i sèries populars australianes.

Compartint el mateix canal (llicència), RTV neix el març de 1992 i emet una programació que arriba a les 21 hores setmanals, repartida els dimarts, dijous i dissabtes, de les 18h a les 00h i els diumenges de les 9h a les 12h del migdia. A partir de l'estiu de 1995, les dues cadenes es plantegen la possibilitat de fusió.

Kanal 2 (K-2) inicia les seves emissions regulars l'1 d'octubre de 1993, de la mà d'un productor de cinema i televisió estó, Ilmar Taska, que té al darrera una llarga i reconeguda experiència professional a Hollywood. Precisament, aquesta posició privilegiada dins el sector audiovisual, fa que la resta dels accionistes de la cadena siguin homes de negocis de Suïssa, Alemanya, Austràlia i Estats Units, amb un contingut basat en sèries de gran èxit internacional com "Santa Barbara".

A finals de 1994 neix Tipp TV, amb una emissions al vespre per Tallin, de 44 hores setmanals, de la mà del mateix propietari de Radio Tipp, Jüri Makarov.

Tartu TV i Alo TV, de caràcter regional.

"...wieviel Radio- und Fernsehprogramme in Estland, auf einem kleinsten europäischen Rundfunkmarkte, überhaupt finanzierbar sind. Zwar hat Ministerpräsident Vähi erst jüngst die Existenz des öffentlich-rechtlichen Rundfunks garantiert..." (Ebert, 1996:C1/10)

Notes sobre la televisió a Letònia

Els orígens de l'actual república letona (Latvijas Republika) es troben en les tribus nòmades de caçadors, pescadors i recolectors, que van emigrar a les selves de la costa del mar Bàtic després de la retirada dels últims glaciars, 2.000 anys abans de Crist.

Un dels problemes territorials que Letònia arrossega des de principis de segle i que encara no ha pogut superar és el traçat de la seva frontera comuna amb Rússia i el tractat firmat pels dos estats l'any 1920 (Le Marc, 1996:567). El govern letó reclama la incorporació de la regió d'Abrene (Pitalovo, en rus), que va ser absorvida per la República Socialista Soviètica l'any 1945, coincidint amb la fi de la II Guerra Mundial.

"Los símbolos de la independencia de Lweetonia, el himno, la bandera, monumentos e historia nacionales fueron adecuados al nuevo régimen institucional. El ruso se impuso como idioma oficial y se hizo una sitemática inmigración de rusos y otras nacionalidades, considerada por los nacionalistas como una política de colonización, para disminuir la influencia de la población local" (IEPAL; ITeM, 1996: 364).

Des de l'any ... (independència) està governada per una república parlamentària unicameral (Saeima), formada per 201 diputats elegits democràticament per vot directe.

"Nachdem Sowietische Fernsehstudios bereits in Moskau, Leningrad und Kiew entstanden waren, begann am 6. November 1954 das lettische Fernsehen -als erstes in den baltischen Republiken- mit der Ausstrahlung von TV-Programmen (seit 1974 sendet es in Farbe)" (Ebert, 1996:C1/11)

La regulació del sector audiovisual

Després de dos anys d'intenses discussions, el 6 de maig de 1992 s'aprova la Llei de la Ràdio i la Televisió a la República de Letònia. Aquest text marcarà el futur del sector audiovisual letó.

Notes sobre la televisió a Moldàvia

Moldàvia és un dels estats més petits de l'antiga URSS i va aconseguir la seva independència de la URSS el 27 d'agost de 1991. Amb 33.700 quilòmetres quadrats de superfície i quatre milions d'habitants, concentrats majoritàriament a la capital (pendent de confirmació), Chisinau.

Sistema de govern de democràcia presidencialista.

A partir del 1989, el govern de Moldàvia aprova l'ús de l'alfabet llatí, en substitució del ciríl·lic, que havia (persistit) durant l'època que l'estat formava part de la influència soviètica (Cluzel, 1996:25).

"La ley proclamó el moldavo como lengua oficial para los asuntos políticos, económicos, sociales y culturales, dejando el ruso solamente para el uso en los medios de comunicación" (IEPALA, ITeM, 1996:411).

"Moldavia, a la vez que intenta mantener unas relaciones equivalentes con Rusia i Rumanía, y gozando de una ayuda sustancial, teniendo en cuenta su entidad, por parte de las organizaciones internacionales, cuida muchi su imagen de cara al exterior. Así, ha sido el priemr Estado de la CEI admitido por el Consejo de Europa en julio de 1995, y en diciembre de 1995 pasó a engrosar las huestas de la francofonía." (Crosnier, 1997:573)

Notes sobre la televisió a Ucraïna

Independitzada oficialment de la URSS el 24 d'agost de 1991, Ucraïna (Ukrayina) limita amb sis estats diferents: al nord amb Belarús, a l'est i al nord-est amb Rússia, al sud amb les aigües del Mar Negre i el Mar d'Azar, al sud-oest per Romania i Moldàvia i, a l'oest amb Polònia i Hongria.

Està formada per 25 regions, una de les quals, la República de Crimea, posseeix un estatus especial que la dota d'una gran autonomia interna, degut especialment als conflictes històrics, entre Ucraïna i Rússia, per apropiar-se d'aquest territori fronterer.

Amb una superfície total de 600.700 Km² i una població de quasi 52 milions d'habitants, Ucraïna té un dels percentatges més elevats de russos fora del territori de Rússia (un 22% el 1995, segons dades oficials). A les quatre regions més orientals del país (Charov, Donezk, Lutschansk i Saporoshje), la proporció de russos arriba a ser del 50% respecte la població autòctona d'ucraïnesos (l'altre 50%).

Una dada significativa és l'estudi realitzat pel centre d'investigació Open Media Research Institute, de Praga, Departament d'investigació d'opinió i audiència per la qual es va detectar que només el 55% dels ucraïnesos parla ucraïnès a dins de casa seva i a l'entorn familiar (Lapychak, 1995).

A les quatre regions més orientals del país (Charkov, Donezk, Lutschansk i Saporoshje), la proporció arriba a oscil·lar a l'entorn del 50% d'ucraïnesos respecte el 50% de russos.

A partir de la independència d'Ucraïna, el 24 d'agost de 1991, els mitjans de comunicació del país es troben amb un cúmul d'obstacles que han de superar, a més a més de la dificultat que suposa sobreviure a la crisi econòmica del post-comunisme i la caiguda del comunisme.

La censura està prohibida per llei, però a la pràctica els periodistes no poden criticar el govern.

El Ministeri d'Informació és l'organisme institucional, dotat de competència directa per temes dels mitjans de comunicació.

"Although advertising space bought in print media and advertising time on television have grown 250 percent in the last two years, the advertising market largely undeveloped" (Lapychak, 1995:22), i els mitjans de comunicació, especialment els de premsa escrita, n'veuen en la publicitat comercial el recurs per finançar la seva independència com a mitjà.

"The regional focus encourages fragmentation and offers leverage to regional -as well as national-interest groups" (Lapychak, 1995:23).

"While a number of independent television and radio stations have emerged, the procedure for obtaining broadcast licences and access to the airwaves is government-controlled and easy manipulated" (Lapychak, 1995:22)

Ucraïna aconseguí la independència l'any 1991. És l'estat més a l'Est d'Europa, limitat amb la Federació Russa. Molts habitants. Índex d'analfabetisme. Els mitjans de comunicació es troben amb molts obstacles per poder actuar amb independència. La majoria de publicacions, incloses les que s'autoanomenen independents, reben suport directe o indirecte de l'estat (Lapychak, 1995:22). Això comporta el constant control governamental i afavoreix la manipulació de continguts per part dels polítics, tot i que la censura està prohibida oficialment a través de la llei de ràdio i televisió de 1994, amb "amendments" aprovats l'abril de 1995 (Lapychak, 1995:22).

La llei de ràdio i televisió, igual com la llei d'agències d'informació limita la participació de capital estranger al 30%, tant en agències de notícies com canals de ràdio i televisió.

A l'actualitat, el govern ucraïnès financïa el 46% dels mitjans de comunicació i el 54% sovint és finançat per partits polítics i altres grups de pressió social (Lapychak, 1995:22).

Ucraïna no ha pogut salvar-se (fins ara) de la crisi econòmica enregistrada al sector post-soviètic i el preu dels espais publicitaris s'han vist incrementats en un 250% en els dos darrers anys, fet que ha impedit un desenvolupament progressiu, endavant, de la publicitat. Aquest fet també ha afectat els mitjans escrits, tant els diaris com les revistes.

El número de publicacions a Ucraïna ha crescut ràpidament. El juliol de 1995 hi ha 4.228 diaris registrats: 3.345 com a diaris, 740 com a setmanals, 70 com a butlletins, 57 com a col·leccions i 16 almanacs.

"Dos de cada tres diaris a Ucraïna són distribuïts només a nivell local. El focus regional "encourages" fragmentacions i ofereixen una cobertura regional, com a grups d'interès nacional.

La premsa ucraïnesa exerceix una forta competència als periòdics russos. Els diaris més populars a Ucraïna és el rus "Komsomolskaya Pravda", el tabloide en llengua ucraïnesa "Kievskie Vedomosti", el rus "Trud" i "Izvestiya" i l'únic bilingüe "Holos Ukraïny", que és el diari del parlament ucraïnès, amb 500.000 subscriptors.

L'any 1992 els diaris russos tenien una quota de mercat ucraïnès del 62% i tres anys més tard, el 1995, havia baixat al 5%.

A Ucraïna hi ha dos canals de televisió estatal (MTV1 i MTV2) i de privades NAP-TV i diferents estacions locals.

"Las elecciones de 1994 demostraron la profunda brecha entre el oeste del país, muy tintado de nacionalismo, y el este, que más bien ha permanecido bajo la influencia comunista. Así se explica el inmovilismo que impide la formación de un consenso acerca de los cambios que conviene aplicar" (Drweski, 1996:574).

"Kiew intentó obtener una ayuda económica a cambio del cierre de la central nuclear de Chernóbil, donde se produjo la terrible catástrofe de 1986; pero los occidentales finalmente aceptaron el 20 de mayo de 1996 que la central siguiese funcionando hasta el año 2000. También se ha perseguido una política de acercamiento a los países del oeste, pero la evolución diplomática general ha parecido depender sobre todo de sus relaciones con Rusia, de donde importa la casi totalidad de su energía." (Drweski, 1996:574).

Després de la caiguda del comunisme, els diplomàtics ucraïnesos intenten treure profit de la situació que és única, ja que per Ucraïna passen els gasoductes que permeten a Rússia exportar la seva energia cap a l'oest. (Drweski, 1996:574)

El retard d'Ucraïna en aplicar el conjunt dels canvis preconitzats pel FMI ha portat a ajornar fins a inicis de 1996 la concessió dels últims trams crediticis promesos el 1995. La introducció d'una nova moneda, la hrivna, també s'ha retardat en diverses ocasions, degut que l'índex d'inflació segueix essent massa elevat. (Drweski, 1996:574).

La destitució per L. Kuchma el 27 de maig de 1996 del Primer ministre Y. Marchuk i la seva substitució per Pavel Lazaranko semblen indicar un enfortiment del camp dels reformadors. La política preconitzada per Kiev està orientada a la integració econòmica de la CEI (Comunitat d'Estats Independents), evitant al mateix temps la creació d'estructures supranacionals. (Drweski, 1996: 575).

5. Conclusions

La rapidesa amb la qual s'ha portat a terme el procés de liberalització de la televisió a Europa central i oriental comporta l'obertura d'un nou mercat comercial verge i trenca el sistema tradicional audiovisual.

La conversió dels organismes públics ha estat una simple transposició dels models occidentals, sense tenir en compte, l'adaptació social necessària ni la seva adequació en funció de les necessitats de les societats dins de cada un dels estats.

El canvi de les polítiques de comunicació en aquests estats s'ha vist marcat per la dificultat econòmica de disposar dels recursos necessaris per poder competir adequadament amb les ofertes dels operadors privats, especialment degut a la forta penetració de capital estranger.

La desaparició del sistema televisiu comunista s'ha produït de forma brusca, sense tenir en compte les línies que podrien quevaer estat positives per millorar la futura qualitat de continguts de la televisió (docuemtnals, reportatges, series).

La participació de capital estranger en els nous operadors privats de forma simultània en els diferents estats d'Europa central i oriental (CME, FilmNet, Canal Plus France), provoca la necessitat d'intentar establir algun organisme intergovernamental per preservar la identitat audiovisual d'aquests estats, caracteritzats per una democràcia fràgil i sense una tradició consistent en la qual aferrar-se per desenvolupar un sector audiovisual plural.

Bibliografia

Llibres, capítols, articles i estudis

- ARENILLA, Manuel; John LOUGHLIN i Theo A.J. TOONEN, ed. (1994): *La Europa de las regiones, una perspectiva intergubernamental*. Granada: Universidad de Granada.
- AUTISSIER, Anne-Marie; Kristian FEILGELSON; André LARGE, Tristan MATTELART i Kirill RAZLOGOV (1992): *Guide du cinéma et de l'audiovisuel en Europe centrale et orientale*. Paris: Eurocréation/IDATE/ Institut d'Études Slaves.
- BAHRMANN, Hannes i Christoph LINKS (1994): *Cronik der Wende (Die DDR zwischen 7. Oktober und 18. Dezember 1989)*. Berlin: Christoph Links/ ORB.
- BAKARDJIEVA, Maria (1995): "The New Media Landscape in Bulgaria", dins de *Canadian Journal of Communication*, vol. 20, 1.
- BALKANMEDIA (1995): "The law on Radio Television Slovenia", dins de *Balkanmedia*, Volume IV/1/1995, spring, pg. 57-60.
- BALLAURI, Elsa (1996): "Das Rundfunksystem Albaniens", dins de HANS-BREDOW-INSTITUT (1996): *Internationales Handbuch für Hörfunk und Fernsehen 96-97*. Baden-Baden/Hamburg: Nomos, pàg. C1/1-4.
- BECKER, Jörg i Tomás SZECSKÖ (1989): *Europe speaks to Europe*. New York: Pergamon.
- BELIN, Laura (1995): "Wrestling Political and Financial Repression", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 59-63.
- BELIN, Laura i Peter RUTLAND (1995): "Regional Press Flight Political Control (Interview with Victor Davidoff)", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 64-67.
- BERNALDO DE QUIRÓS, Lorenzo i Enrique DE DIEGO (1992): *Nuevos tiempos (De la caída del Muro a Maastricht)*. Madrid: Fundación Cánovas del Castillo.
- BOURGEOIS, Isabelle (1990): "Allemagne: vers le paysage audiovisuel unifié" dins *Mediaspuovoirs*, n° 20, octubre-desembre. Paris: Bayard-Prese, pàg. 167-174.
- BOURGEOIS, Isabelle (1993): *Radio et télévision publiques en Allemagne*. Paris: CIRAC.
- BREKA, Samuel (1994): "Slowakei", dins de HANS BREDOW INSTITUT (1994): *Internationales Handbuch für Hörfunk und Fernsehen 1994/95*. Baden-Baden/Hamburg: Nomos.

- CASERO, Raquel (1989): "Euro Aim, la organización independiente de distribución de programas más importantes de Europa", dins de *RTV: magazine de los mercados audiovisuales*. Barcelona: Show Press, pàg. 17-19.
- CEPOL, Corina (1996): "Moldova becomes a TV Crossroads", dins de *Balkan Media*, Volum V/4/ Hivern 1996/97. Sofia, Balkan Media. Pàg. 17.
- CHERNAYSKA, Yelena (1995): "Media regulation [Ukraina]", dins de *The Bulletin of the European Institute for the Media*. Volume 12, N°1, març 95. Düsseldorf: European Institute for the Media. Pàg. 34-35
- CLUZEL, Jean (1996): *Regards sur l'audiovisuel en Europe centrale et orientale*. Paris: Librairie générale de droit et jurisprudence. 1a edició. 183 pàg.
- COMAS, José (1994): "Cinco años sin muro" dins el suplement *El País. Domingo*. Diario El País, Madrid, 6 de novembre. Pàg. 1-3.
- COMISIÓN EUROPEA (1992): *Central and Eastern Eurobarometer. Public opinion about the European Community*, n° 2, gener. Luxemburg: Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas.
- COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (1991): *La comunidad y sus vecinos del Este*. Luxemburg: Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas. Documentos "Europa en movimiento", 7 pàg.
- COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS (1994): *Comunicación de la Comisión al Consejo y al Parlamento Europeo relativa a la aplicación de los artículos 4 y 5 de la Directiva 89/552/CEE Televisión sin Fronteras*. COM (94) 57 final, de 3 de març de 1994. Bruselas: Comisión de las Comunidades Europeas.
- CONNORS, Stephen, Mark RHODES i Matthew EWARSHAW (1995): "Differing Views on Government Control", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 26-29.
- CORNEJ, Petr (1993): *Todo lo fundamental de la historia checa*. Praga: Práh.
- CZECH TELEVISION (1993): *Facts and Figures 1992/1993*. Prague: Press and Information Centre of Czech Television.
- CZECH TELEVISION (1994): *Catalogue Zlatá Praha "Prague d'or" of 31st International Television Festival*. Prague: Press and Information Centre of Czech Television.
- CZECH TELEVISION (1994): *Facts and Figures 1993/1994*. Prague: Press and Information Centre of Czech Television.
- CZECH TELEVISION (1994): *Telereport 1 Zlatá Praha "Prague d'or" of 31st International Television Festival*. Prague: Press and Information Centre of Czech Television.
- CZECH TELEVISION (1995): *Facts and Figures 1994/1995*. Prague: Press and Information Centre of Czech Television.
- DEUTSCHALAND (1995): "Reflexiones sobre el 8 de Mayo / 50 años después del fin de la guerra" dins *Deutschaland, revista de política, economía y ciencias*, n° 2, abril. Bonn: Societäts/Oficina de prensa e Informaciones del Gobierno Federal Alemán.

- DONE, Kevin (1995): "CME launches Romanian commercial TV service", dins de *Financial Times*, London: Financial Times, 1-Desembre.
- FARRÉS, Ramon (1993): "Alemanya: un tractament de qualitat" dins de *Cultura*, nº 51, desembre. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, pàg. 40-41.
- FEILGERSON, Kristian (1990): *L'URSS et sa télévision*. Institut National de l'Audiovisuel / Champ Vallon, Paris, 168 pàg.
- FILMNET (1995): *FilmNet, 10 years* (fulletó). Hoffdorp-Amsterdam: FilmNet.
- FISHER, Sharon (1995): "Slovak Media Under Pressure", dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 7-9.
- FLICHY, Patrice (1991): *Une histoire de la communication moderne, espace public et vie privée*. La Découverte, Paris, 281 pàg.
- FÖRST, Walter (ed.) (1984): *Rundfunk in der Region. Probleme unter Möglichkeiten der Regionalität*. Köln: Westdeutscher Rundfunk.
- FRACHON, Calire i Marion VARGAFTIG, dir. (1993): *Télévisions d'Europe et immigration*. Paris: Institut National de l'Audiovisuel/ Association Dialogue Entre les Cultures.
- GARITAONANDIA, Carmelo *et al.* (1990): "Políticas de comunicación en las regiones y nacionalidades europeas", dins de Linde, Enrique: *Las radiotelevisiones en el espacio europeo*. València: Ente Público de RTVV, pàg. 276-283.
- GARITAONANDIA, Carmelo (1993): "Regional Television in Europe" dins d'*European Journal of Communication*, vol. 8:3, pàg. 277-294.
- GEREMEK, Bronislaw (1995): "La identidad de Europa central" dins de *Claves de Razón Práctica*. Madrid, nº 52, maig.
- GEROSKI, Branko (1995): "Waiting for a Second Chance in Macedonia", dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 42-45.
- GIFREU, Josep (dir.) i Maria COROMINAS (cord.) (1991) : *Construir l'Espai Català de Comunicació*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació.
- HASTER, Al i L. Earle Reybold (ed.) (1991): *Revolutions for Freedom: The Mass Media in Eastern and Central Europe*. Athens: Henry W. Grady College of Journalism and Mass Communication, University of Georgia.
- HEGE, Hans (dir.) (1993): *DLM. Jahrbuch 1992. Privater rundfunk in Deutschland*. München: Reinhard Fischer.
- HEGE, Hans (dir.) (1994): *DLM. Jahrbuch 1993-94. Privater rundfunk in Deutschland*. München: Reinhard Fischer.
- HESSISCHER RUNDFUNK (1980): *Radio und Fernsehen in der Bundesrepublik Deutschland*. Frankfurt am Main: Hessischer Rundfunk.
- HESSISCHER RUNDFUNK (1990): *Radio und Fernsehen in der Bundesrepublik*

Detuschland. Frankfurt am Main: Hessischer Rundfunk.

- IONESCU, Dan (1995): "Romanian Media's Independence Struggles", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 52-55.
- JAKUBOWICZ, Karol (1994): "Equality for the downtrodden, freedom for the free: changing perspectives on social communication in Central and Eastern Europe", dins de *Media, Culture & Society*, vol.16, 2, abril. London: SAGE.
- JAKUBOWICZ, Karol (1995): *Medios de difusión en Polonia*. Warsaw: Institute of Journalism, Warsaw University (en premsa).
- JOYAUX, François (ed.) (1994): *Enciclopedia de Europa*. Madrid: Alianza Editorial.
- KAPLAN, Robert D. (1995): *Fantasmas balcánicos*. Madrid: Acento.
- KARPINSKI, Jakub (1995) "Information and Entertainment in Poland", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 13-15.
- KENNTMICH, W.; Manfred DURNIOK i Thomas KARLAUF (ed.) (1994): *Das war die DDR*. Berlin: Rowohlt/MDR Fernsehen.
- KETTLE, Steve (1995): "The Czech Republic Struggles to Define An Independent Press", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 4-6.
- KLEINSTEUBER, Hans J. i Barbara Thomaß (1995): "Germany: The initiative in the Hands of the Länder", dins de MORAGAS, M. de i C. GARITAONANDIA (1995): *Decentralization in the Global Era*. London: John Libbey.
- KLEINWÄCHTER, Wolfgang (1995): "From the Mountains of Visions to the Valleys of Reality: New Legal Frameworks for Broadcasting in Eastern and Central Europe", dins de *Canadian Journal of Communication*, vol.20, 1.
- KRAUSE, Stefan (1995): "Purges and Progress in Bulgaria", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Praga: Open Media Research Institute, pàg. 46-48.
- LAUDYN, Stefan (1992): *The EFDO Guide to Central Europe. Film Production and Distribution in Poland, Hungary and the Czechoslovakian Republics*. EFDO (European Film Distribution Office), Hamburg, 46 pàg.
- LAUK, Epp (1996): "Estonian Journalists in search of new professional identity", dins de *Javnost/The Public*, volume 3 (1996), 4. Ljubjana: Javnost, pg. 93-105.
- LEGIONNET, Gisèle (1994): *Die Einführung des dualen Rundfunksystems und die Folgen (publizistischer un ökonomischer Wettbewerb)*. Berlin (en premsa).
- LEMON, Alan (1995): "Increasing Opportunities for Romani Publishing", dins de *Transition*, Vol. 1, n° 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 56-58.
- LINDER, Uwe-Jeans i Michael SCHULENBURG (1993): *Modell Brandenburg. Entstehungsgeschichte und Entwicklung des Ostdeutschen Rundfunks Brandenburg*. Potsdam: ORB.

- LÓPEZ Bernat i Marta CIVIL (1995): "La televisión en Europa central i oriental", dins de *Telos*, nº45, març-maig. Madrid: Fundesco, pàg. 85-96.
- MARKOTICH, Stan (1995): "Slovenia's Early Reforms Laid the Foundation", dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 36-38.
- MARTÍN DE LA GUARDIA, Ricardo M. i Guillermo Á. PÉREZ SÁNCHEZ (1995): *La Europa del Este, de 1945 a nuestros días*. Madrid: Síntesis.
- MATEO, Rosario de (coord.) (1993): *Els mitjans de comunicació socials als quatre motors per a Europa*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació.
- MATIC, Veran (1995): "The Rump Yugoslavia as the New Balkan 'Black Hole'", dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute.
- MATTELART, Armand (1994): *Els nous escenaris de la comunicació internacional*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació.
- MATTELART, Tristan i Anne-Marie AUTISSIER (dir.) (1992): *Entre État et marché: audiovisuel et cinéma en Europe centrale et orientale. Actes des Deuxièmes Rencontres Est-Ouest des Professionnels européens de l'Audiovisuel et du Cinéma*, Viena, 19-21 març. Paris: Eurocréation.
- MERLE, Marcel (1991): *Sociología de las relaciones internacionales*. Madrid: Alianza Editorial, segona edició revisada (Primera edició: 1978).
- MICHEL, Hervé i Anne-Laure ANGOULVENT (1992) *Les télévisions en Europe*. Paris: Presses Universitaires de France.
- MILEV, Rossen (1996): "Das Bulgarische Rundfunksystem", dins de HANS-BREDOW-INSTITUT (1996): *Internationales Handbuch für Hörfunk und Fernsehen 1996/97*. Baden-Baden-Hamburg: Nomos, pàg. C1/31-38.
- MITCHELL, Jeremy i Jay G. BLUMLER amb Philippe MOUNIER i Anja BUNDSCHUH (1994): *Television and the Viewer Interest. Explorations in the Responsiveness of European Broadcasting*. London: The European Institute for the Media/John Libbey.
- MOND, Georges (1986): "Information et désinformation a l'Est", dins de *Mediaspouvoirs*, nº 3, juny. Paris: Bayard-Presses, pàg. 5-16.
- MOORE, Patrik (1995): "War as the Centerpiece in Bosnia and Croatia", dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 30-33.
- MORAGAS, Miquel de (1988): *Espais de comunicació: experiències i perspectives a Catalunya*. Barcelona, Edicions 62.
- MORAGAS, Miquel de (1990): "Políticas de comunicación, televisión y regiones en Europa" dins *El nuevo mapa informativo europeo. Actas de las IV Jornadas Internacionales de Ciencias de la Información*. Pamplona: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Navarra, pàg. 95-106.
- MORAGAS, Miquel de i Carmelo GARITAONANDIA (dir.) (1994): "La televisió a les regions, nacionalitats i als petits països de la Unió Europea", dins *Anàlisi (Quaderns de Comunicació i Cultura)*, Nº 17. Bellaterra: Universitat Autònoma de

- Barcelona, desembre, pàg. 7-175.
- MORAGAS, Miquel de i Carmelo GARITAONANDIA (ed.) (1995): *Decentralization in the Global Era*. London: John Libbey.
- MUSSO, Pierre (1991): *Régions d'Europe et Télévision*. Mirrors/Conseil Régional Nord/Pas-De-Calais.
- NOAL & NOIIC (1989): *Documentos del Movimiento de Países No Alineados sobre el Nuevo Orden Internacional de la Información y la Comunicación (1986-1987)*. Prague: Organización Internacional de Periodistas.
- NOAM, Eli (1991): *Television in Europe*. Nova York-Oxford: Oxford University Press.
- NÖLLE-NEUMANN, Elisabeth (dir.) (1995): *Fisher Lexikon Publizistik Massenkommunikation*. Frankfurt am Main: Fisher.
- NTC PUBLICATIONS (1992): *The European Television Directory 1992*. Oxfordshire: NTC Publications.
- OBSERVATOIRE EUROPÉEN DE L'AUDIOVISUEL (1994): *Annuaire Statistique 1994-1995*. Strasbourg: Observatorio Europeo del Audiovisual.
- OLTAY, Edith (1995): "Controversy and Crisis Deluge Hungary's Broadcast Media", dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 10-12.
- ORIVE, Pedro (1991): *Nuevo desorden mundial*. Madrid: EUEMA.
- OSTDEUTSCHER RUNDFUNK BRANDENBURG (1993): *Jahresbericht 1993*. Potsdam: ORB.
- PAASILINNA, Reino (1995): *Glasnost and Soviet Television*. Yleisradio: Finnish Broadcasting Company.
- PATERSON, Raymond (1983): *National minorities in Eastern Europe 1848-1945*. London: The Macmillan Press.
- PEJÍČ, Nenad (1994a): "Bosnien-Herzegowina", dins de HANS BRREDOW INSTITUT (1994): *Internationales Handbuch für Hörfunk und Fernsehen 1994/95*. Baden-Baden/Hamburg: Nomos.
- (1994b): "Jugoslawien", dins d'idem.
 - (1994c): "Kroatien", dins d'idem.
 - (1994d): "Mazedonien", dins d'idem.
 - (1994e): "Slowenien", dins d'idem.
- PLOG, Jobst (dir.) (1993): *ABC der ARD*. Baden-Baden: Nomos.
- PRADO, Emili (1992): "Euromonitor: un observatorio de la television en Europa" dins d'*Innovaciones en programas de radio y television*. Bilbao: Universidad del País Vasco, pàg. 195-207.
- RADU, Caliopia; Simon RADU i Lucian HOANCA (1994): "Das Rundfunksystem Rumäniens", dins de HANS BREDOW INSTITUT(1994):*Internationales Handbuch für Hörfunk und Fernsehen 1994/95*. Baden-Baden/Hamburg: Nomos.
- RALEIGH, Peter (1983): "Ventajas de la coproducción internacional: economía y

- mejor calidad de los programas", dins RICHERI, Giuseppe (ed.): *La televisión: entre servicio público y negocio*. Barcelona: Gustavo Gili, pàg. 315-327.
- RECOLONS, Lluís (1987): *Regions d'Europa, població i territori de l'Atlàntic als Urals*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill i Edicions de la Magrana.
- REPORTERS SANS FRONTIERES (1992): *Report-Freedom of the press trough the World*. London: John Libbey.
- RICARTE, José María (1991): *La naturaleza de la creatividad considerada como producto específico de la comunicación publicitaria*. Tesi docotral. Bellaterra, Facultat de Ciències de la Informació, Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat. 417 pàg.
- RODRÍGUEZ, Francesca (1994): *L'ensenyament de periodisme a Europa*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació.
- ROSEN, Philip T. (ed.) (1988): *International Handbook of Broadcasting Systems*. New York: Greenwood Press.
- SCHARPF, Fritz W (1992): *Socialdemocracia y crisis económica en Europa*. Valencia: Alfons el Magnànim.
- SCHMITT, Anne-Claire (1992): *Aides à la production et à la distribution cinématographique en Europe et au Canada*. Paris: Centre National de Cinématographie.
- SCHMUTZ, Bruno (Pres.) (1992) "A l'Ést, les médias" (dossier), dins *deMédiaspouvoirs*, n°26, abril-juny. Paris: Bayard-Press, pàg.68-162.
- SCREEN DIGEST (1996): "Broadcasting law finally passed in Hungary", N° february, pg. 30. Redacció.
- SCREEN DIGEST (1996): "Russian state TV joins digital satellite age", N° february, pg. 30. Redacció.
- SCREEN DIGEST (1996): "CME ramps up Polish network venture", N° february, pg. 30. Redacció.
- SCREEN DIGEST (1996): "Ukraine next stop for CME in Eastern Europe", N° april, pg. 1. Redacció.
- SENDER FREIES BERLIN (1993): *Jahresbericht'93*. Berlin: SFB.
- SENDER FREIES BERLIN (1994): *Das SFB-Info-Heft. 40 Jahre SFB*. Berlin: SFB
- SEMELIN, Jacques (1990): "Est-Ouest-Naissance d'une nouvelle Europe audiovisuelle?", dins *Mediaspouvoirs*, n° 20, octubre-desembre. Paris: Bayard-Press, pàg. 175-183.
- SENNIT, Andrew G. (ed.) (1995): *World radio TV Handbook*. Amsterdam: WRTH, pàg. 65-147/383-405.
- SILJ, Alessandro (dir.) (1992): "Francia e Germania. L'Europa dell'Est. La Regione Scandinava", dins *La nuova televisione in Europa*, volum IV. Milano: Gruppo Fininvest.

- SPARKS, Colin i Anna READING (1994): "Understanding media change in East Central Europe", dins de *Media, Culture & Society*, vol.16, 2
- SPLICHAL, Slavko (1992): "Globalization, Cultural Identity and Nationalism. A global view of Slovenia in post-socialist and post-federal Yugoslavia", dins de *Mass Communication, Cultural Identity and Cross-Cultural Relations*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació i UNESCO.
- SÜDWESTFUNK (1991): *Zahlen, Daten, Informationen* (Ausgabe 1991-92). Baden-Baden: Südwestfunk.
- SULLIVAN, Marianne (1995): "Albanians Still Struggle for Information, dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 39-41.
- TOMÉ, Françoise (1995): *Réglementation et régulation audiovisuelles en Europe de l'Est*. Paris: Conseil Supérieur de l'Audiovisuel. 149 pàg.
- TORRENTS, Marisa (1995): *La televisió russa arriba als 10 anys de 'Glasnost'*. Bellaterra, treball de curs, assignatura Politiques de Comunicació, Prof. Miquel de Moragas. 65 pàg.
- TRUFFART, François (1991): *Guide des télévisions en Europe*. Paris: Médiaspauvoirs/Bayard Presse.
- TUBELLA, Imma (1992): *Televisió i identitat cultural: el repte de la televisió pública a Europa*. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació.
- URGERER, Herbert (1992): *Telekommunikation in Europa*. Brusel·les: Europäische Perspektiven (Kommission der Europäischen Gemeinschaften).
- VATCHNAZDE, Géorgui (1992): *Los secretos de la prensa soviética. De Gorbachov a Yeltsin*. Barcelona: Ediciones Internacionales Universitarias.
- VEIGA, Francisco (1989): *La mística del ultranacionalismo (Historia de la Guardia de Hierro). Rumanía, 1919-1941*. Bellaterra: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- VIRTUM (1995): *Eslovenia para todos*. Ljubljana: Virtum.
- WALLON, Emanuel (1992): *A continent ouvert: les politiques culturelles en Europe centrale et orientale*. Paris: La Documentation Française.
- WHITE, Stephen (ed.) (1990): *Political and Economic Encyclopedia of the Soviet Union and Eastern Europe*. Harlow Essex: Longman.
- WOODARD, Colin (1995): "The Internet's Explosive Expansion", , dins de *Transition*, Vol. 1, nº 18, 6 d'octubre. Prague: Open Media Research Institute, pàg. 84-88.
- ZIMMERMANN, Peter (1990): "Las televisiones regionales en Europa", dins de Linde, Enrique: *La televisiones regionales en el espacio europeo*. Valencia: Ente Público RTVV, pàg. 139-148.

Anuaris

- CIDOB (1995): *Anuario Internacional CIDOB 1994*. Barcelona: Fundació CIDOB.
- ÉTAT DU MONDE (1994): *L'État du Monde 1995*. Paris: La Découverte.
- HANS-BREDOW-INSTITUT (1994): *Internationales Handbuch für Hörfunk und Fernsehen 1994/95*. Baden-Baden-Hamburg: Nomos (bianual).
- IEPALA /ITEM (1996): *Guía del Mundo 1996-1997; El mundo visto desde el Sur*. Montevideo/Madrid: Institute del Tercer Mundo y Instituto de Estudios Políticos para África y América Latina (bianual).
- NTC (1996): *European Television Directory*. Oxfordshire: NTC Publications.
- OBSERVATOIRE EUROPÉEN DE L'AUDIOVISUEL (1994): *Annuaire Statistique 1994-1995*. Strasbourg: Observatoire Européen de l'Audiovisuel.
- PAÍS, EL (1995): *Anuario El País 1995*. Madrid: El País.
- SENNIT, Andrew G. (ed.) (1995): *World Radio TV Handbook, 1995* Amsterdam: WRTH.

Enciclopèdies

- JOYAUX, François (1994): *Enciclopedia de Europa*. Madrid: Alianza Editorial.
- OSMAŃCZYK, Edmund Jan (1976): *Enciclopedia Mundial de Relaciones Internacionales y Naciones Unidas*. Madrid: Fondo de Cultura Económica.
- WHITE, Stephen (ed.) (1990): *Political and Economic Encyclopedia of the Soviet Union and Eastern Europe*. Harlow Essex: Longman.

Revistes i publicacions periòdiques

Balkan Media. Sofia: Association for Mass Media and Communication Culture on the Balcans (trimestral).

The Bulletin of the European Institut for the Media. Düsseldorf: European Institut for the Media (EIM) (trimestral).

Javnost - The Public. Ljubjana: European Institut for Communication and Culture (Euricom), University Luton Press of John Libbey (trimestral).

Medien Perspektiven. Frankfurt am Main: ARD (mensual).

Rundfunk und Fernsehen. Baden-Baden-Hamburg: Nomos (mensual). Hans-Bredow-Institut.

Screen Digest. (mensual)

Transition. Prague: Open Media Research Insitute (mensual).

Altres fonts:

Entrevistes personals:

ALTEMEYER, Frau
Cap de premsa Fernsehen aus Berlin
Berlín (12 de juliol de 1995)

CIRERA, Eulàlia
Coordinadora de producció de la Productora Cromosoma SA.
(Barcelona, 7 maig 1997)

ESTRADA VILARRASA, Albert
Cònsul honorari d'Eslovènia
(Sabadell, 11 novembre 1995)

HELBLEIB, Frau
Cap de Premsa Sender Freies Berlin
Berlín, 10 juliol 95

OLIVA, Lúcia
Periodista de TVE-Sant Cugat i antiga corresponsal a la URSS
Sant Cugat del Vallès /Sant Joan, setembre 1994

RODERGAS, Robert
President de Rodergas, Barrera & Associats S.A.
President del Gremi de Publicitat de Catalunya
(Barcelona, 14 maig 1997)

ROMEVA, Raül
Membre del Centre UNESCO de Catalunya enviat a Sarajevo
Bellaterra, 10 Juny 1995

SEYRING, Frau
IA Brandenburg
Berlin, 5 juliol 1995

VILLAFANE, Justo
Antic director de l'Institut de Europa Oriental
Madrid 24-10-95

VULKOVÁ,
Cap de premsa de la Česká Televize
Praga, 20-juliol 1995

WAHL, Ursula
Consorti Català de Promoció Exterior de la Cultura (Generalitat de Catalunya)
Berlín, juliol 1995

Mapes:

COMISIÓN EUROPEA, Dirección General X (1995): *La unión Europea. Estados miembros, regiones y unidades administrativas*. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas. Realización Cartográfica: Lovel Johns, Witney, Reino Unido. Primera edición. CM-85-94-220-ES-C.

Aproximació a la televisió a Europa central i oriental (1989-1996)

Annex 1

Directori

Directori¹¹

Aquest directori està ordenat alfabèticament, per estats, seguint la mateixa estructura utilitzada en tot l'estudi. Dins de cada un dels apartats s'hi inclouen, en un primer estadi, les agències de notícies, seguides per les associacions professionals de periodistes, a continuació els organismes de ràdio i televisió (tant els públics com els privats), i finalment, en els casos dels quals es disposa, les institucions -acadèmiques- especialitzades en recerca en l'àmbit de la comunicació.

A títol informatiu, en la majoria dels casos s'hi inclou el responsable principal de cada institució (vigent el segon semestre de 1997). Cal tenir en compte, però, que els càrrecs oficials poden variar, de la mateixa manera que les adreces, telèfons i números de fax inclosos en aquest directori també es poden veure modificats, especialment en els estats membres de l'antiga Iugoslàvia i de l'antiga URSS, a on lentament s'introdueix una nova estructura de telefonia i telecomunicacions.

Al final del directori s'hi pot trobar la relació de les ambaixades i consultats d'estats d'Europa central i oriental amb representació a Espanya.

Per facilitar el coneixement de les institucions, organitzacions i empreses que estan incloses en aquest directori, a sota del nom original de cada un dels organismes que plantegen més dificultats de comprensió s'hi inclou, entre claudàtors, la traducció del seu nom, en català.

¹¹ Aquest directori és una elaboració pròpia, amb dades obtingudes, a partir de: BalkanMedia 1997; Benn's Media, 1995; Drost, 1991; Hans-Bredow-Institut, 1994 i 1996; Hege, 1994; NTC, 1992; Plog, 1995; Rodríguez, 1994; Sennit, 1995; Transition, 1995; United Nations, 1995.

Agències de notícies

Agjensia Telegrafike Shqiptare (ATA)

[Agència Telegràfica Albanesa]
Bulevardi Marcel Cachin, 23
AL-Tirana
Tel. (+355 42) 244 12
Fax. (+355 42) 325 86 / 342 30

Associacions de periodistes

Bashkimi i Gazetarëve të Shqiptërisë

[Unió de Periodistes d'Albània]
Bulevardi Deshmoret e kombit
AL-Tirana
Tel. (+355 42) 279 77 / 286 24

Ens de radiotelevisió

Radiotelevizioni Shqiptar

[Radiotelevisió albanesa -pública-]
Rruga Ismail Qemali 11
AL-Tirana
Tel. (+355 42) 283 10
Fax. (+355 42) 277 45
Director TV: Quemal Sakajeva (Tel. +355 42-275 12)

Agències de notícies

Catholic News Agency (KNA)

Ardenaueralle 134
D-53113 Bonn
Tel. (+49 228) 260 000
Fax. (+49 228) 260 00 26
Director: K. Hoch

Deutsche Presse Agentur (DPA)

[Agència alemanya de premsa]
Mittelweg 38
D-20148 Hamburg
Tel. (+49 40) 41 130
Fax. (+49 40) 411 3351
Director: Wilm Herlyn

Evangelical Press Service (EPD)

Emil-von-Behring 3
D-60493 Frankfurt am Main
Tel. (+49 69) 580 980
Fax. (+49 69) 580 981 22
Director: H. Hafenbrack

General German News (ADN/DDP)

Friedrich-Vilhelm-Strasse 45
D-53113 Bonn
Tel. (+49 228) 529 225
Fax. (+49 228) 549 370
Director: Helge Ehler

United Economic Service (VWD)

Niederurseler Allee 8-10
D-65760 Eschbom
Tel. (+49 6196) 4050
Fax. (+49 6196) 482 007
Director: G. Olthof

Associacions de periodistes

Deutsche Journaliste Vereinigung (DJV)

[Associació de periodistes alemanys]
Bennauserstrasse 60
D-53115 Bonn
Tel. (+49 228) 222 971
Fax. (+49 228) 214 917
President: H. Meyn

Professional Media Workers Union

Friedrichstrasse 15
D-70174 Stuttgart
Tel. (+49 711) 20 189
Fax. (+49 711) 723 146
President: D. Hensche

Ens de radiotelevisió

ARD

(Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland)

[Grup de treball dels establiments de radiodifusió públics de la República Federal d'Alemanya]

Bertramstraße 8
D-60320 Frankfurt am Main
Tel. (+49 69) 59 06 07
Fax. (+49 69) 155 20 75
Director: Christoph Strupp

Bayerische Rundfunk (BR)

[Radiodifusió bavaresa]
Rundfunkplatz 1
D-80300 München (Munic)
Tel. (+49 89) 59 00 01
Fax. (+49 89) 59 00 23 75
Director general: Prof. Albert Schaf
Director televisió: Dr. Gerhard Fuchs

Hessischer Rundfunk (HR)

[Radiodifusió hessiana]
Bertramstraße 8
D-60320 Frankfurt am Main
Tel. (+49 69) 15 51
Fax. (+49 69) 155 29 00
Director general: Prof. Dr. Klaus Berg
Director programació televisió: Dr. Hans-Werner Conrad

Mitteldeutscher Rundfunk (MDR)

[Radiodifusió de l'Alemanya central]
Kantstraße 71-73
Postfach 67
D-04251 Leipzig
Tel. (+49 341) 300 30 00
Fax. (+49 341) 300 55 44
Director general: Dr. Udo Reiter
Director televisió: Henning Röhl

Norddeutscher Rundfunk (NDR)

[Radiodifusió de l'Alemanya del Nord]
Rothenbaumchaussee 132
D-20149 Hamburg
Tel. (+49 40) 451 60

Fax. (+40 40) 44 76 02
Director general: Jobst Plog
Director programació televisió: Dr. Jürgen Kellermeier

Ostdeutscher Rundfunk Brandenburg (ORB)

[Radiodifusió de l'Alemanya de l'Est de Brandemburg]
August-Bebel-Straße 26-53
Postfach 909090
D-14439 Potsdam
Tel. (+49 331) 7210
Fax. (+49 331) 721 35 71
Director general: Prof. Dr. Hans-Jürgen Rosenbauer

Radio Bremen (RB)

Bürgermeister-Spitta-Allee 45
D-28329 Bremen
Tel. (+49 421) 2460
Fax. (+49 421) 246 20 10
Director general: Karl-Heinz Klostermeier
Director programació televisió: Dr. Rüdiger Hoffmann

Saarlandischer Rundfunk (SR)

[Radiodifusió del Sarre]
Funkhaus Halberg
D-66100 Saarbrücken
Tel. (+49 681) 6020
Fax. (+49 681) 602 38 74
Director general: Dr. Manfred Buchwald
Director programació televisió: Werner Zimmer

Sender Freies Berlin (SFB)

[Emissor de Berlín Lliure]
Masurenallee 8-14
D-14057 Berlin
Tel. (+49 30) 303 12 00
Fax. (+49 30) 301 50 62
Director general: Günther von Lojewski
Director televisió: Horst Schättle
Responsable de Premsa: Frau Faulhaber

Süddeutscher Rundfunk (SDR)

[Radiodifusió del Sud d'Alemanya]
Neckarstraße 230
Postfach 106040
D-70 049 Stuttgart
Tel. (+49 711) 929 0
Fax. (+49 711) 929 26 00
Director general: Hermann Fünfgeld
Director televisió: Dr. Hans Heiner Boelte

Südwestfunk (SWF)

[Radiodifusió del Sud-Oest]
Hans-Bredow-Straße
Postfach 820
D-76530 Baden-Baden
Tel. (+49 7221) 920

Fax. (+49 7221) 92 20 10
Director general: Peter Voß
Director televisió: Dr. Cristoph Schmid

Westdeutscher Rundfunk (WDR)

[Radiodifusió de l'Oest d'Alemanya]
Appellhofplatz 1
D-50667 Köln
Tel. (+49 221) 2201
Fax. (+49 221) 220 48 00
Director general: Fritz Pleitgen
Director televisió: Jörn Klahroth

ZDF (Zweites Deutsches Fernsehen)

[Segon canal alemany -públic-]
ZDF-Straße 1
D-55100 Mainz
Tel. (+49 61 31) 701
Fax. (+49 61 31) 702 157
Director general: Prof. Dr. Dieter Stolte

Deutsche Welle TV

[Ones alemanyes TV]
Raderberggürtel 50
50968 Köln
Tel. (+49 221) 3890
Fax. (+49 221) 389 30 00
Director general: Ernst Elitz
Director televisió: Dr. Wolfgang Krüger

ARTE Detuschland

(Europäische Wirtschaftliche Interessen vereinigung)
Schützenstraße 1
D-76530 Baden Baden
Postfach 140 153
D-76495 Baden-Baden
Tel. (+49 07) 221 93 69-0/221 93 69 50

Deutsches Sportfernsehen GmbH (DSF)

(Televisió esportiva alemanya)
Bahnhofstrasse 27
D-85774 Unterföhring
Tel. (+49 89) 950 02-0
Fax. (+49 89) 950 02-392
Director: Dr. Dieter Hahn

Fersehen aus Berlin (FAB)

[Televisió de Berlín]
Hardenberplatz 2
D-10623 Berlín
Tel. (+49 30) 262 93 01
Fax. (+49 30) 261 90 36
Responsable de l'oficina de premsa: Jutta Altemeyer

HALLAS TV (Radio & TV Berlin)

[Televisió grega -local/regional]
Büro & Studiositz:
Dieffenbachstr. 69
D-10967 Berlín
Tel. (+49 30) 693 58 58
Fax. (+49 30) 691 83 10
Responsable de producció: Timotheos A. Stefanis

IA Fernsehen

[Televisió IA]
Fersehturm/Alexanderplatz
Panoramastraße IA
D-10178 Berlín
Tel. (+49 30) 23 80 05
Fax. (+49 30) 23 80 06 10
Director general: Harald Vogel
Responsable de premsa: Frau Seyring

Kabel 1 Fernsehen GmbH

Gutenbergstraße 2
D-85774 Unterföhring
Tel. (+49 89) 950 72 100
Fax. (+49 89) 950 72 209

Nachrichtenfernsehen GmbH & Co. KG (n-tv)

[Televisió de notícies]
Taubenstrasse 1
D-10117 Berlin
Tel. (+49 30) 201 900
Fax. (+49 30) 201 90 505
Director general: Karl-Ulrich Kuhlo

Nickelodeon GmbH

Couvenstraße 8
D-40211 Düsseldorf
Tel. (+49 211) 16 67 90
Fax. (+49 211) 16 67 930
Director: Andreas Hess (Deutschland), Jon Miller (London)

Première (Prèmiere Medien GmbH & Co. KG)

Tonnendorfer Hauptstrasse 90
D-22045 Hamburg
Tel. (+49 40) 66 80-0
Fax. (+49 40) 66 80-1199
Director: Dr. Bernd Kundrum

Pro7 Television GmbH

Bahnhofstrasse 28
D-85767 Unterföhring
Tel. (+49 89) 950 01 0
Fax. (+49 89) 950 01 230
Director: Dr. Georg Kofler

RTL Deutschland Fernsehen GmbH & Co. Betriebs-KG

[Televisió alemanya RTL]

Aachener Strasse 1036
D-50858 Köln
Tel. (+49 221) 456 0
Fax. (+49 221) 456 16 90
Director: Dr. Helmut Thoma

RTL2 Deutschland Fernsehen GmbH & Co. Betriebs-KG

[Televisió alemanya RTL2]
Bavariafilmplatz 7
D-82031 Grünwald
Tel. (+49 89) 641 85 0
Fax. (+49 89) 641 85 999
Director general: Rudolf-Markus Reischl (també director de programació)

SAT.1 SatellitenFernsehen GmbH

[Televisió satèl.lit SAT.1]
Otto-Schott-Strasse 13
D-55127 Mainz
Tel. (+49 61 31) 90 00
Fax. (+49 61 31) 90 01 00
Director: Jürgen Doetz

Super Super RTL / RTL Club Fernsehen GmbH

Richard-Byrd-Straße 6
D-50829 Köln
Tel. (+49 221) 91 550
Fax. (+49 221) 91 55 119
Director: Peter T. Heimes

tm3 'Fernsehen für Frauen' GmbH

Bavariafilmplatz 7, Haus 3
D-82031 Grünwald
Tel. (+49 89) 641 95 0
Fax. (+49 89) 64 19 51 09

TRT-INT 'Truk media'

Paderborner Straße 1
D-10709 Berlin
Tel. (+49 30) 893 50 30
Fax. (+49 30) 893 33 70

VIVA

Claudia-Dornier-Strasse 5b
D-50829 Köln
Tel. (+49 221) 95 68 20
Fax. (+49 221) 95 68 282
Director: Dieter Gorny

VIVA II

Claudius Dornier Straße 5b
D-50829 Köln
Tel. (+49 221) 956 820
Fax. (+49 221) 956 82 82
Director general: Dieter Gorny

VH-1

Bramsfelder Straße 117
D-22305 Hamburg
Tel. (+49 40) 661 500
Fax. (+49 40) 61 15 01 19
Director general: Christoph Post / Michael Oplesch

VOX Film- und Fernsehen GmbH & Co.KG

Richard-Byrd-Strasse 6
D-50829 Köln
Tel. (+49 221) 95 34 0
Fax. (+49 221) 95 34 800
Director general: Markus Tellenbach

Organismes de control**Bayerische Landeszentrale für neue Medien (BLM)**

Fritz-Erler Straße 30
D-81737 München
Postfach 230151
D-83151 München
Tel. (+49 89) 638 08-0
Fax. (+49 30) 637 43 36
Director general: Dr. Hans Domecke

Bremische Landesmedienanstalt

Am Wall 140
D-28195 Bremen
Tel. (+49 04) 211 42 82
Fax. (+49 04) 211 42 26
Director: Wolfgang Schneider

Hamburgische Anstalt für neue Medien (HAM)

Skandinavia-Haus
Kl. Johannisstraße 10
D-20457 Hamburg
Tel. (+49 40) 369 00 5-0
Fax. (+49 40) 369 00 5-55
Director: Helmut Haeckel

Hessische Landesanstalt für Privaten Rundfunk (LPR Hessen)

Wilhelmshöher Alle, 262
34131 Kassel
Tel. (+49 561) 935 86 0
Fax. (+49 30) 935 86 30
Director: Wolfgang Thaenert

Landesanstalte für Kommunikation Baden-Württemberg (LfK)

Mönikestraße 21
D-70178 Stuttgart
Tel. (+49 711) 649 580
Fax. (+49 711) 649 58 15
President: Dr. Eugen Volz

Landesanstalt für Rundfunk Nordrhein-Westfalen (LfR)

Willi-Becker Alle 10
D-40227 Düsseldorf
Tel. (+49 211) 770 07-0
Fax. (+49 211) 72 71 70
Director: Dr. Norbert Schneider

Landesanstalt für Rundfunkwesen Saarland (LAR)

Karcherstraße 4
D-66111 Saarbrücken
Tel. (+49 681) 394 27
Fax. (+49 681) 394 20
Director: Thomas Kleist

Landesrundfunkausschuß für Sachsen-Anhalt (LRA)

Reichardtstraße 9
D-06114-Halle/Saale
Tel. (+49 345) 522 04 18 / 202 46 44
Fax. (+49 345) 202 84 91
President: Lutz Kühn

Landesrundfunkzentrale Mecklemburg-Vorpomern (LRZ)

Bleicherufer 1
D-19053 Schwerin
Tel. (+49 385) 55 88 10
Fax. (+49 385) 55 88 130
Director: Joachim Steinmann

Landeszentrale für Private Rundfunkversanstalter (LPR)

Turmstraße 8
D-67059 Ludwigshafen
Tel. (+49 621) 52 02-0
Fax. (+49 621) 52 02-152
Director: Reiner Hachstein

Medienanstalt Berlin-Brandenburg (MABB)

Europa-Center, 14.OG
D-10789 Berlin
Tel. (+49 30) 26 49 67 30
Fax. (+49 30) 26 49 67 90
Director: Dr. Hans Hege
Responsable del control de la programació: Sussane Grams

Niedersächsische Landesmedienanstalt für privaten Rundfunk (NLM)

Seelhortstraße 18
D-30175 Hannover
Tel. (+49 511) 284 770
Fax. (49 511) 284 77 36
Director: Reinhold Albert

Sächscische Landesanstalt für privaten Rundfunk und neue Medien (SLM)

Carolinestraße 1
D-01075 Dresden
Tel. (+49 351) 814 04 0
Fax. (+49 351) 567 05 23
Director: Detlef Kühn

Thüringer Landesanstalt für Privaten Rundfunk (TLR)

Plauensche Straße 20
D-99310 Arnstadt
Tel. (+49 3628) 781 88
Fax. (+49 3628) 781 80
President: Dr. Victor Henle

Unabhängige Landesanstalt für das Rundfunkwesen (ULR)

Schloßstraße 19
D-24103 Kiel
Tel. (+49 431) 97 45 60
Fax. (+49 431) 97 45 66 0
Director: Gernot Schumann

Gebühreneinzugszentrale (GEZ)

Freimersdorfer Weg 6
D-50829 Köln
Tel. (+49 221) 50 610
Fax. (+49 221) 50 61-507

Instituts de recerca

Hans-Bredow-Institut für Hörfunk und Fernsehen

[Institut Hans Bredow per a la radiodifusió i televisió]
Hamburg Universität
Heimhweterstraße 21
D-20148 Hamburg
Tel. (+49 40) 44 70 31 (editorial) / 44 70 34 (redacció) / 44 70 35 (biblioteca)
Fax. (+49 40) 41 78 70
E-Mail: 1000 22.1611@compuserve.com.
Director: Prof. Dr. Wolfgang Hoffmann-Riem

Net Com Leipzig

[Net Com Leipzig, -Centre especialitzat en estudis econòmics i legals dels mitjans de l'Est-]
Mühlstr 1
D-04317 Leipzig
Director: Wolfgang Kleinwächter

The European Institut for the Media

Kaistraße 13
D-40221 Düsseldorf
Tel. (+49 221) 901 04-0
Fax. (+49 221) 901 046

Slavistik Institut (Berlín)

[Institut Eslau]
Humboldt Universität
Unter den Linden 1
D-10117 Berlín
Tel. (+49 30) 2093 2249

Bulgària

Agències de notícies

Bulgarska Telegrafna Agentsia (BTA)

[Agència búlgara telegràfica]
49 Tsarigradsko Chaussée Blvd.
BG-Sofia 1000
Tel. (+359 2) 8461

Leff Information Service

127 Rakovski St.
BG-Sofia 1000
Tel. (+359 2) 871 1122
Fax. (+359 2) 871 122

Main Press & Publishing Information

11 Slaveikov Square
BG-Sofia 1000
Tel. (+359 2) 879 111

Sofia Press Agency

Slavyanska St. 29
BG-Sofia 1040
Tel (+359 2) 883 455

Associacions de periodistes

Balkan Information Pool

29 Slavyanska
BG-Sofia 1040
Tel. (+359 2) 877 769
Fax. (+359 2) 883 455
Director: S. Velev

Independent Journalists Union

106 Vassil Levsky B/106
BG-Sofia 1504
Tel. (+359 2) 466 712
Fax. (+359 2) 466 712
Secretari: R. Krupeva

Union of Bulgarian Journalists

(Unió de Periodistes Bulgaresos)
6, Graf Ignatiev
BG-Sofia 1090
Tel. (+359 2) 877 087

Ens de ràdiotelevisió

-Ràdio-

Bulgarska Nationalna Radio

[Ràdio búlgara -pública-]
4 Dragan Tzankov Boulevard
BG- 10 40 Sofia
Tel. (+359 2) 85 41 66 19 54
Fax. (+359 2) 662 215
Director: I. Obretenov

Darik Radio

Boulevard Climent Ohridski 14
BG-17 56 Sofia
Tel. (+359 2) 65 90 57 / 77 85 44
Fax. (+359 2) 65 02 78
Director: V. Tanev

Radio FM +

21 W. Gladstone
BG-Sofia 1000
Tel. (+359 2) 873 659
Fax. (+359 2) 873 659
Director: P. Punchev

-Televisió-

Bulgarska Nationalna Televisiia

[Televisió búlgara -pública-]
29 ul. San Stefano
BG- 1504 Sofia
Tel. (+359 2) 65 28 70
Fax. (+359 2) 87 17 71
Director: Valeri Jakov

TNN

11 A. Bukurestliu
BG-Plovdiv 4000
Tel. (+359 32) 24 81 84
Fax. (+359 32) 22 70 93
Director: Todor Lichev

Institucions de recerca

**Association from Mass Media and Communication Culture on the Balkans
(Balkan Media)**

96 Angel Gergov (Lubotren)
BG-1407 Sofia
Tel. (+359 32) 62 24 97 / 87 59 75
Fax. (+359 32) 87 16 98

Hongria

Assocacions professionals de periodistes

Magyar Ujságírók Országos Szövetsége

[Associació nacional de periodistes hongaresos]

Andrassy utca 101

H-1062 Budapest

Tel. (36 1) 122 1699

Ens de radiotelevísió

-Ràdio-

Magyar Rádió

[Ràdio hongaresa -pública-]

Rody Sándor u 5-7

H-1800 Budapest

Tel. (+36 1) 138 3200

Fax. (+36 1) 138 7004

Radio Bridge

Naphegy ter 8

H-1016 Budapest

Tel. (+36 1) 201 0210

Fax. (+36 1) 155 95 84

Editor: Laszlo Palik

Radio Danubius

Brody Sandor u. 5-7

H-1800 Budapest

Tel. (+36 1) 138 8081

Fax. (+36 1) 138 8043

-Televisió-

Magyar Televízió (MTV)

[Televisió hongaresa -pública-]

Scabadság ter 17

H-1810 Budapest

Tel. (+36 1) 153 3200

Fax. (+36 1) 111 9603 / 132 8514

NAP TV

Angol utca

H-1146 Budapest

Tel. (+36 1) 251 0119

Fax. (+36 1) 251 33 72

FilmNet

MultiChoice Hungary

Erzsebet Krt. 50, II em.

H-1073 Budapest

Tel. (+36 1) 267 9077

Fax. (+36 1) 267 9078

Duna TV

Meszaros u.48-54

H-1016 Budapest

Tel. (+36 1) 156 0122

Fax. (+36 1)156 6772

Director: Sandor Sara

Antiga Iugoslàvia

Bòsnia-Hercegovina

Agències de notícies

BH Press

Musala, 9
BiH-Sarajevo
Tel. (+387 71) 473 036
Fax. (+387 71) 664 360

Associacions professionals de periodistes

Independent Journalists

Dzemala Bijedica, 185
BiH-Sarajevo
Tel. (+387 71) 460 982
Fax. (+387 71) 442 403/4
Director: M. Halilovic

Journalists Union

Prusackova, 8
BiH-Sarajevo
Tel. (+387 71) 472 627
Fax. (+387 71) 472 627
Director: E. Causevic

Ens de radiodifusió

-Ràdio-

Radio- Bosne i Hercegovine

[Ràdio de Bòsnia Hercegovina -pública-]
Bul. Mese Selimovica, 4
BiH-Sarajevo
Tel. (+387 71) 473 036
Fax. (+387 71) 664 360
Director: Amila Omersoftic

Radio 99

Djure Djakovica, 12
BiH-Sarajevo
Tel. (+387 71) 664 550
Fax. (+387 71) 664 905
Director: A. Kulenovic

Radio ZID

Ise Jovanovica-Ciglane
BiH-Sarajevo
Tel. (+387 71) 443 770/1
Fax. (+387 71) 647 108
Director: Z. Grebo

-Televisió-

Televizija Bosne i Hercegovine

[Televisió de Bòsnia-Hercegovina -pública-]

Bul. Mese Selimovica, 4

BiH-Sarajevo

Tel. (+387 71) 461 561

Fax. (+387 71) 461 561

Editor: Z. Vidovic

TV Hayat (Neovisna Televizija)

Sahinagica, 14

BiH-Sarajevo

Tel. (+387 71) 663 601

Fax. (+387 71) 663 601

Director: E. Svrakic

TV Tuzla

Slatina bb

BiH-Tuzla

Tel. +387 75/213 542

Fax. +387 75/215 772

Editor: Jasna Zunic

TV Zenica

Obaini bulevar, 29

BiH-Zenica

Tel. (+387 72) 35 599

Fax. (+387 72) 410 445

Director: M. Subasic

Agències de notícies

Catholic Information Agency (IKA)

Kaptol 4
HR-41000 Zagreb
Tel. (+385 1) 272 607 -681
Fax. (+385 1) 273 151
Editor: A. Z. Kustic

Croatian Information Agency (HINA)

Marulicev trg 16
HR-41000 Zagreb
Tel. (+385 1) 45 0008 -1707
Fax. (+385 1) 432 002 -450 477
Manager: M. Sibl

Ozeha

[Agència nacional de publicitat]
Trg Republike 3
HR-Zagreb
Tel. (+385 1) 245 219

Associacions professionals de periodistes

Croatian Journalist Association (HDN)

Perkoceva 2
HR-41000 Zagreb
Tel. (+385 1) 444 413
Fax. (+385 1) 418 669
President: Ante Gavranovic

Ens de radiotelevisió

-Ràdio-

Croatian Radio

[Ràdio croata -pública-]
Prisavlje 3
HR-41000 Zagreb
Tel. (+385 1) 663 366 -311
Fax. (+385 1) 663 366 -167
Director: N. Percin

Radio 101

Gajeva 10
HR-41000 Zagreb
Tel. (+385 1) 424 122
Fax. (+385 1) 434 944
Editor: I. Copo

-Televisió-

Hrvatska Televizija

[Televisió croata -pública-]
Jurisiceva 4
HR-Zagreb 41000
Tel. + 385 1/ 426 333 / 618 855
Fax. + 385 1/ 434 369 / 537 921

OTV

Teslina 7
HR-41000 Zagreb
Tel. (+385 1) 425 553
Fax. (+385 1) 451 366

Slavonska-TV

Ul. Hrvatske republike 20
HR-54000 Osijek
Tel. (+385 31) 124 111
Fax. (+385 31) 124 111
Editor: D. Kustro

TV-Fiume

P.O. Box 23
HR-51000 Rijeka
Tel. (+385 51) 513 533
Fax. (+385 51) 513 533
Director: Z. Versa

TV-Marjan

Savska bb
HR-58000 Split
Tel. (+385 21) 364 525
Fax. (+385 21) 523 455
Director: B. Gabela

Agència de notícies

Slovenska Tiskovna Agencija (STA)

[Agència de premsa eslovena]
PP145, Cankarjeva 5
SLO-61101 Ljubljana
Tel. (+386 61) 126 2222
Fax. (+386 61) 301 321
Director: Tadej Labernik

Associació professional de periodistes

Mednarodno Tiskovno Sredisce Ljubjana

[Associació professional de periodistes de Ljubjana]
Dunajska 107
P.O. Box 49
SLO-61113 Ljubjana
Tel. (+386 61) 372 302
Fax. (+386 61) 349 560
Director: Andrej Drapal

Ens de radiotelevisió

Radiotelevizija Slovenija

[Radiotelevisió eslovena -pública]
Kolodvorska, 2-4
SLO-61000 Ljubljana
Tel. (+386 61) 1311 333
Fax. (+386 61) 1319 171
Télex. 32283
Director General de la RTV: Zaro Petran
Director general ràdio: Andrej Rot
Director general televisió: Jenez Cadez

-Ràdio-

Radio Slovenija

[Radio eslovena -pública-]
Tavcarjeva 17
SLO-61000 Ljubljana
Tel. (+386 61) 131 1333
Fax. (+386 61) 133 4007
Director general: Andrej Rot

Glas Ljubljane

Kopitarjeva 4
SLO-61000 Ljubjana
Tel. (+386 61) 325 496
Fax. (+386 61) 133 001

MARS

Gosposvetska 87b
SLO-62000 Maribor
Tel. (+386 62) 221 442
Editor: Matjaz Salamun

Koroski Radio

Meskovva 21
SLO-62380 Slovenji Gradec
Tel. (+386 602) 41 245 / -818
Fax. (+386 602) 42 600
Director: Danila Vute

Radio Murski Val

Slovenska 41
SLO-69000 Murska Sobota
Tel. (+386 69) 31 960
Fax. (+386 69) 32 175
Director: Irma Benko

Radio Celje

Presernova 19
SLO-63000 Celje
Tel. (+386 63) 442 500
Fax. (+386 63) 441 032
Director: Mitja Umnik

Radio Gama

Stegne 21C
SLO-61101 Ljubljana
Tel. (+386 61) 159 9760 / -9842
Fax. (+386 61) 159 0862
Director: A. Urbanac

Radio Koper

Ulica OF 15
SLO-66000 Koper
Tel. (+386 66) 38 861
Fax. (+386 66) 391 049
Editor: Z. Ferletic

Radio Maribor

Ilichova 33
SLO-62000 Maribor
Tel. (+386 62) 101 333
Fax. (+386 62) 100 667
Director: I. Mulek-Ploj

Radio Smarje Pri Jelsah

Stajerski val
SLO-63240 Smarje pri Jelsah
Tel. (+386 63) 821 118 / -200
Fax. (+386 63) 821 060
Director: Mimica Kidric

Radio Student

Cesta 27-Aprila 31/VII
SLO-61000 Ljubljana
Tel. (+386 61) 123 1431
Fax. (+386 61) 263 583

Director: Miran Divjak

Studio D

Seidlovva C29
SLO-68000 Novo Mesto
Tel. (+386 68) 324 160 / -89
Fax. (+386 68) 321 401
Director: Uros Dular

-Televisió-

Televizija Slovenija

[Televisió eslovena-pública-]
Koldovorska 2-4
SLO-61000 Ljubjana
Tel. (+386 61) 1311 333
Fax. (+386 61) 31 99 71
Director general: Janez Cadez

Studio Koper Capodistria

Ulica OF 12
SLO-66000 Koper
Tel. (+386 66) 21 970
Fax. (+386 66) 21 970

Sudio Maribor

Ilchovva 33
SLO-62000 Maribor
Tel. (+386 62) 101 333
Fax. (+386 62) 304 947
Editor: Janez Ujic

FilmNet

MultiChoise Ljubljana
c/o Adrian Schmotolocha / Petra Stusek
Miklosiceva 16, 3d floor
SLO-Ljubjana
Tel. (+38 661) 132 1021 / +38 661 132 1029
Fax. (+38 661) 132 1037

HIT

Svetozarevska 13
SLO-62000 Maribor
Tel. (+386 62) 222 973
Fax. (+386 62) 222 742

Kanal A

Tivolska 50
SLO-61000 Ljubjana
Tel. (+386 61) 133 4133
Fax. (+386 61) 133 4222
Director general: Frank Dovecar

Novo Mesto

Glavni Trg 24
SLO-68000 Novo Mesto

Tel. (+386 68) 22 365
Fax. (+386 68) 21 696
Editor: Marjan Maskon

MMTV

Zorgova 70
SLO-61231 Ljubljana
Tel. (+386 61) 161 2122
Fax. (+386 61) 374 554
Director: Marjan Meglic

Studio City

Kolodvorska 10
SLO-61000 Ljubljana
Tel. (+386 61) 301 554
Fax. (+386 61) 319 971
Editor: Tomas Perovic

Teletext

Kolodvorska 10
SLO-61000 Ljubljana
Tel. (+386 61) 319 867
Fax. (+386 61) 19 971
Editor: Brane Nastran

VTV Veljenje

Stantetova 2
SLO-63320 Velenje
Tel. (+386 63) 854 264 / -405
Fax. (+386 63) 854 268
Director: R. Djordjevic

Macedònia

Agències de notícies

Macedonian Information Ctr. (MIC)

Orce Nikolov 28
MK-91000 Skopje
Tel. (+389 91) 221 842
Fax. (+389 91) 117 834
Director: A. Mitrev

Mils-News

Udarna Brigada 20b
MK-91000 Skopje
Tel. (+389 91) 223 319
Fax. (+389 91) 223 319
Director: L. Naumovski

Associació professional de periodistes

Macedonian Journalist Association

Gradski zid blok 13
MK-91000 Skopje
Tel. (+389 91) 16 447
Fax. (+389 91) 116 447

Ens de radiotelevisió

-Ràdio-

Skopje Radio

Goce Delcev bb
MK-91000 Skopje
Tel. (+389 91) 239 049
Fax. (+389 91) 111 821
Director: G. Varoslija

-Televisió-

Televizija Skopje

Goce Dekev 88
MK-Skopje 91000
Tel. (+389 91) 227 711
Fax. (+389 91) 236 856

TV Skopje

Goce Delcev bb
MK-91000 Skopje
Tel. (+389 91) 112 200
Fax. (+389 91) 112 156
Director: S. Ordanovskire

Sèrbia-Montenegro

Agències de notícies

Tanjug

Oblicev Venac 2
11000 Belgrad
Tel. (+381 11) 328 1608 / -1799
Fax. (+381 11) 1181 177
Director: S. Jovanoic

Associacions professionals de periodistes

Medjunarodni Pres Centar (MPC)

[Centre International de Premsa]
Trg Republike 5
11000 Belgrad
Tel. (+381 11) 635 455
Fax. (+381 11) 635 259
Secretari: Vesna Prlja

Sevez Novinara Jugoslavije (SNJ)

[Federació de Periodistes de Iugoslàvia]
Trg Republike 5
11000 Belgrad
Tel. (+381 11) 624 994
Fax. (+381 11) 624 994
President: D. Cukic

Ens de radiotelevisió

Jugoslovenska radiotelevizija (JRT)

[Radiotelevisió iugoslava]
Generala Zdanova 28
11000 Belgrad
Tel. (+381 11) 330 194
Fax. (+381 11) 434023
Director: S. Dumic

Radiotelevizija Beograd

[Radiotelevisió de Belgrad]
Hilandarska 2
11000 Belgrad
Tel. (+381 11) 346 801
Fax. (+381 11) 326 768

-Ràdio-

Radio Belgrade

Hilandarska 2
11000 Belgrad
Tel. (+381 11) 324 8888
Fax. (+381 11) 235 1226 / 326 678
Director: M. Pavlovic

Radio Novi Sad

Zarka Zrenjanina 3
21000 Novi Sad
Tel. (+381 21) 611 588
Fax. (+381 21) 22 490
Director: M. Todorov

Radio Podgorica

Cetinjski put bb
81000 Podgorica
Tel. (+381 81) 44 679
Fax. (+381 81) 43 640
Director: S. Sepic

Radio Pristina

Vidovdanska bb
38000 Pristina
Tel. (+381 38) 25 555
Fax. (+381 38) 25 355
Director: M. Vujovic

-Televizió-**Belgrade TV**

Takovska 10
11000 Belgrade
Tel. (+381 11) 324 9025
Fax. (+381 11) 324 9014
Director: D. Jerkovic

Podgorica TV

Cetinjski put bb
81000 Podgorica
Tel. (+381 81) 41 800
Fax. (+381 81) 43 640
Director: Z. Jocovic

Prisina TV

Kosancic Ivana 12
38000 Pristina
Tel. (+381 38) 31 211
Fax. (+381 38) 35 115
Director: N. Saric

Radio-TV Srbije

Takovska 10
11000 Belgrade
Tel. (+381 11) 324 9000
Fax. (+381 11) 324 8987
Director: M. Vucelic

TV Novi Sad

Kamenicki put bb
21000 Novi Sad
Tel. (+381 21) 56 855
Fax. (+381 21) 613 955
Director: M. Kekovic

Radiotelevizija Crne Gore (Montenegro)

[Radiotelevizi6 de Montenegro]
Cetinjski put 88
Podgorica 81000
Tel. (+381 81) 41800
Fax. (+381 81) 43640

Polònia

Agències de notícies

Agència de notícies AIM

Tel. (+355 42) 236 50 / 237 20
Fax. (+355 42) 279 19 / 237 26
Director: Qemal Sakajiva

Independent Press Agency

ul. Bagatela 10 m33
PL- 00950 Varsòvia
Tel. (+48 2) 621 0076/7
Fax. (+48 2) 621 0079
President: M. Przezdiak

Polska Agencja Interpress

(Agència Interpress Polonesa)
ul Bagatela 12
PL-00585 Varsòvia
Tel. (+48 22) 282 221
Fax. (+48 22) 284 651

Polska Agencja Prasowa (PAP)

(Agència polonesa de premsa)
Al Jerozolimskie 7
P.O. Box 898
PL-00950 Varsòvia
Tel. (+48 22) 628 001 / 621 6673
Fax. (+48 2) 621 3439
President: W. Gogolek

Polish Information Agency

ul. Bagatela 12
PL-00585 Varsòvia
Tel. (+48 2) 628 5740
Fax. (+48 2) 628 4651
President: Z. Domaranczyk

Associacions de periodistes

Catholic Journalism Association

Al. Jerozolimskie 99/13
PL-00950 Varsòvia
Tel. (+48 2) 628 6320 /-2787
Fax. (+48 22) 817 487
President: M. Letowski

Polish Republic Journalism Association

Ul. Foksal 3/5
PL-00366 Varsòvia
Tel. (+48 22) 278 715
Fax. (+48 22) 278 717
President: M. Podkowinski

Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich (SDP)

(Associació polonesa de periodistes)
ul Foksal 3/5
PL-00366 Varsòvia
Tel. (+48 22) 278 717/8
Fax. (+48 22) 278 717 / 628 05 88
President: A. Sawicki

Ens de radiotelevisió

Komitet do Spraw Radia i Telewizji "Polskie Radio i Telewizja" (PRT)

(Comitè de ràdio i televisió pública polonesa)
Ul. J.P. Woronicza 17
P.O. Box 35
PL-00950 Varsòvia
Tel. (+48 22) 478 501
Fax. (+48 22) 437 408
President: Andrzej Drawicz

-Ràdio-

Polskie Radio SA

[Ràdio polonesa -pública]
Al. Niepodleglosci 77/85
PL-00977 Varsòvia
Tel. (+48 22) 459 210
Fax. (+48 22) 447 512
Director: T. Fredro-Boniecki

Radio Artel

ul Woronicza 17
PL-00950 Varsòvia
Tel. (+48 22) 478 720
Fax. (+48 22) 437 408

Radio Solidnarośc

ul Konwiktorska 7
PL-00216 Varsòvia
Tel. (+48 2) 635 8888
Fax. (+48 2) 635 8037

Radio Eska

Al. Jerozolimskie 125/127
PL-02017 Varsòvia
Tel. (+48 2) 625 6593
Fax. (+48 2) 625 7379
Director: J. Wisniewska

Radio Kolor

ul. Krolewska 27
PL-00060 Varsòvia
Tel. (+48 22) 277 281
Fax. (+48 22) 276 814
President: E. Strzelec

RMF-FM

Aleja Waszngtona Kopiec Kosciuszki
PL-30204 Cracòvia
Tel. (+48 12) 219 969
Fax. (+48 12) 217 895

Radio Wawa

ul. Nowolipki 9b
PL-00151 Varsòvia
Tel. (+48 22) 312 002
Fax. (+48 22) 312 006
Editor: W. Reszczyński

Radio Zet

Piekna 66a
PL -00042 Varsòvia
Tel. +48 22/622 7575
Fax. +48 22/622 7900

-Televisió-

Polska Korporacja Telewizyjna

[Corporació polonesa de televisió]
Ul. Kawalerii 5
PL-00468 Varsòvia

Telewizja Gdansk

Ul. Sobótki 15
PL-80247 Gdansk - Wrzeszcz
Tel. (+48 58) 399 451 (director)/ -414 241/ -416 191
Fax. (+48 58) 410 482
Director: Pawel Huelle

Echo TV

ul Powstancow Slaskich 95
PL-53385 Wroclaw
Tel. (+48 71) 605 651
Fax. (+48 71) 611 151

FilmNet

MultiChoise Polska
ul. Domaniewska 39a
PL-02672 Varsòvia
Tel. (+48 2) 640 2905

Polsat SA

ul. Andersa 5
PL-00147 Varsòvia
Tel. (+48 2) 635 0789 /-6689
Fax. (+48 2) 635 1323
President: Z. Solorz

Romania

Agències de notícies

Agentia Nationala de Presa Rompres

[Agència Nacional de Notícies Rompres]

Piata Presei Libere 1

R-71341 Bucarest

Tel. (+40 1) 618 28 78 / 618 23 34 / 618 25 46

Fax. (+40 1) 311 02 89

Director: Neagu Udroi

Apres-Romania Libera

P.O. Box 33

R-Bucarest

Tel. (+40 1) 617 7849

Fax. (+40 1) 312 0456

Manager: U. Valureanu

Mediafax

135 Calea Victoriei

R-71102 Bucarest

Tel. (+40 1) 312 6988

Fax. (+40 1) 312 6988

Director: M. Vasiliu

PUBLICOM Advertising Agency

blvd Nicolae Balcescu 22

R-79502 Bucarest 1

Tel. (+40 1) 614 75 35 / 613 70 73

Fax. (+40 1) 614 75 35

Associació de periodistes

Societatea Ziaristilor din Romania (SZR)

(Unió Nacional de Periodistes)

Piata Presi Libere 1, sector 1

R-71341 Bucarest

Tel. (+40 1) 612 82 66

Fax. (+40 1) 612 82 66

Chairperson: M. Vergu-Iodache

Romanian Journalists Association (AZR)

135 Calea Victoriei

R-71102 Bucarest

Tel. (+40 1) 659 4024

Fax. (+40 1) 312 9627

Chairperson: C. Nistorescu

Ens de radiotelevizió

Radiotelevision Romana

Calea Dorobantilor 191

P.O. Box 63-1200

R-Bucarest

Tel. (+40 0) 33 47 10
Fax. (+40 0) 33 75 44
President: Razuan Theodorescu

-Ràdio-

Radiodifuziunea Romana

[Radiodifuziò romana -pública-]
60-62 Nufurilor
R-79756 Bucarest
Tel. (+40 1) 613 9366
Fax. (+40 1) 312 1057
Director: P. Grigoriu

-Televisiò-

Televiziunea Romana

[Televisiò romana -pública-]
191 Dorobanti
P.O. Box 63-1200
R-71223 Bucarest
Tel. (+40 1) 212 1530
Fax. (+40 1) 212 1427
Director: D. Pepa

Soti TV

35-37 Soseaua Oltenitei
R-Bucarest
Tel. (+40 1) 636 295 / 634 5509
Fax. (+40 1) 312 1293
Director: M. Moldovan

*Antiga
Txecoslovàquia*

Eslovàquia

Agències de notícies

Slovak Republik Press Agency

Pribinovva 23
SK-81928 Bratislava
Tel. (+42 7) 332 333
Fax. (+42 7) 332 333
Director: I. Melicherčík

Associacions professionals de periodistes

Independent Stations Association

P.O. Box 17
SK-83000 Bratislava
Tel. (+42 7) 291 247
Fax. (+42 7) 291 247
President: Zuzana Mistríková

Slovenský Syndikát Novinarov

[Sindicat eslovac de periodistes]
Zupne nám. 7
SK-81568 Bratislava
Tel. (+42 7) 335 071
Fax. (+42 7) 334 534
Chairperson: J. Gembický

Ens de radiotelevisió

-Ràdio-

Slovenský Rozhlas

[Ràdio eslovaca -pública-]
Mytná 1
SK-812 90 Bratislava
Tel. (+42 7) 49 31 74
Fax. (+42 7) 49 64 68
Director: Jan Tuzinský

Fun Radio

Leskova 5
SK-81104 Bratislava
Tel. (+42 7) 497 076
Fax. (+42 7) 495 535
Director: Lubos Zeman

-Televízió-

Slovenska Televize

[Televízió eslovaca -pública-]

Mlynska dolina

SK-84545 Bratislava

Tel. (+42 7) 725 948

Fax. (+42 7) 722 341

Director: Jozef Darmo

República de Txèquia

Associació de periodistes

Syndikát Novináruceske Republiky

[Sindicat de Periodistes de la República de Txèquia]

Parizská 9

CZ- 116 30 Praga 1

Tel. (+42 2) 232 51 09

Fax. (+42 2) 232 63 37

Ens de radiotelevisió

Asociace Provozovatelú Kabelové Televize (APKT)

[Associació d'entitats per televisió per cable]

Novodvorska 994

CZ- 140 00 Praga 4

Tel. (+42 2) 38 11 57

Fax. (+42 2) 38 11 57

President: Michal Hruby

Asociace Provozovatelú Soukromého Vysílání (APSV)

[Associació d'ens de radiotelevisions privades]

Zelená 14a

CZ-160 00 Praga 6

Tel. (+42 2) 311 18 61

Fax. (+42 2) 311 90 11

President: Michal Zelenka

-Ràdio-

Cesky Rozhlas

[Ràdio txeca -pública-]

Vinohradska 12

CZ-120 99 Praga 2

Tel. (+42 2) 211 51 11

Fax. (+42 2) 232 10 20 / 235 44 83

-Televisió-

Ceská Televize

[Televisió txeca -pública-]

Na hrenenech II, Kavrci hory

CZ-140 70 Praga 4

Tel. (+42 2) 413 11 11

Fax. (+42 2) 42 15 62

Director General: Ivo Mathé

Cap de premsa: Jana Jandová (Tel. +42 2-413 40 37, Fax. +42 2-413 40 72)

Ceská Televize (Television Studio Brno)

Béhounská 18

CZ-658 88 Brno

Tel. (+42 5) 4213 2201-3

Fax. (+42 5) 4221 4 045 /4221 4178

Director: Zdenek Drahos

Ceská Televize (Television Studio Ostrava)

Privozská 6
CZ-729 20 Ostrava
Tel. (+42 69) 620 1400
Fax. (+42 69) 225 484
Director: Miloslav Petronec

FilmNet

MultiChoise Czech Republic
Na Zderaze 12
CZ-120 00 Praga 2
Tel. (+42 2) 290 836 / 298 942
Fax. (+42 2) 2491 5065

Nova TV

Vladislavova 20
CZ-11000 Praga 1
Director: Vladimír Zelezny

FTV Premiéra a.g.

Radlická 103
CZ-150 02 Praga 5
Tel. (+42 2) 53 17 29
Fax. (+42 2) 24 51 02 70
Director: Jiri Majstrik

Instituts de recerca

Open Media Research Institute

Motokov Building
Na Strazi 63
CZ-140 62 Praga
Tel. (+42 2) 6114 2114
Fax. (+42 2) 426 396
E-mail: transition@omri.cz
President: John J. Mresca
Director del departament d'investigació i anàlisi: Jiri Pehe

Antiga URSS

Estònia

Agència de notícies

ETA Estonian Telegraph Agency

Pärnu Mnt 67A
EW-0090 Tallinn
Tel. (+372 2) 681 306
Fax. (+372 2) 441 483 / 682 201

Baltic News Service

Vana-Viru 12
EW-0001 Tallinn
Tel. (+372 2) 448 096
Fax. (+372 2) 449 132
Director: O. Harlamov

Associació de periodistes

Estonian Journalist's Union

Narva Mnt 30
EW-0010 Tallinn
Tel. (+372 2) 449 889
Fax. (+372 2) 433 583

Ens de radiotelevisió

-Ràdio-

Eesti Raadio

[Ràdio estoniana -pública-]
Gonsiori 21
EW-0100 Tallinn
Tel. (+372 2) 434 115 / 434 222
Fax. (+372 2) 434 457
Director: P. Sookruus

Raadio 2

[Ràdio 2 -pública-]
Gonsiori 21
EW-0010 Tallinn
Tel. (+372 6) 312 500
Fax. (+372 6) 312 203
Manager: Margus Hunt

Raadio 4

[Ràdio 4 -pública-]
Gonsiori 21
EW-0010 Tallinn
Tel. (+372 6) 434 125/6
Fax. (+372 6) 410 146

Paikeseraadio

Riia mnt. 12
EW-2400 Tartu
Tel. (+372 27) 476 000
Fax. (+372 27) 475 500
Director: Piia Rahuoja

Parnu Paikeseraadio

Suvituse 6
EW-3600 Parnu
Tel. (+372 44) 40 835/45 852
Fax. (+372 44) 45 983
Director: P. Valkna

Raadio Kuku

P.O. Box 3657
EW-0090 Tallin
Tel. (+372 6) 441 007
Fax. (+372 6) 308 088
Director: Rein Lang

Raadio Tallinn

Mere pst. 20
EW-0090 Tallinn
Tel. (+372 2) 602 690
Fax. (+372 2) 441 659
Editor: N. Meinart

Radio Tartu

Laulupeo pst. 25
EW-2400 Tartu
Tel. (+372 2) 421 200/900
Fax. (+372 2) 421 810
Director: V. Laan

Raadio Uuno

P.O. Box 3627
EW-0090 Tallinn
Tel. (+372 6) 308 002
Fax. (+372 6) 308 088
Editor: A. Raidmets

-Televisió-**Eesti Televisioon**

[Televisió estona -pública-]
Faehlmanni 12
EW-0100 Tallinn
Tel. (+372 2) 434 113
Fax. (+372 2) 434 155

EVTV

Peterburi tee 81
EW-0014 Tallinn
Tel. (+372 6) 328 228

Fax. (+372 6) 323 650

Eesti Reklaamitelevision

Tõnismägi 2
EW-0100 Tallinn
Tel. (+372 2) 434 518
Fax. (+372 2) 666 170

Kanal 2

Harju 9
EW-0001 Tallinn
Tel. (+372 2) 448 359
Fax. (+372 6) 446 862
Director: R. Suviste

Kanal 6

Raekoja plats 15
EW-0001 Tallinn
Tel. (+372 2) 446 164
Fax. (+372 6) 444 341
Director: P. Ojamaa

Tartu TV

Vanemuise 65
EW-2400 Tartu
Tel. (+372 27) 430 427
Fax. (+372 27) 430 165
Manager: A. Asser

TIPP TV

Regati pst. 1/6K
EW-0019 Tallinn
Tel. (+372 2) 238 787 /535
Fax. (+372 2) 238 555
Director: J. Makaro

Letònia

Agència de notícies

AFI

Kr. Valdemara 20
LV-Riga 1010
Tel. (+371 2) 282 433
Director: I. Kalnins

LETA Latvian Telegraph Agency

Palasta 10
LV-Riga 1502
Tel. (+371 2) 229 041
Fax. (+371 2) 224 502
Director: Z. Urbulis

Ens de radiotelevisió

-Ràdio-

Latvian Radio

[Ràdio letona -pública-]
Doma Lauk 8
LV-Riga 1050
Tel. (+371 2)206 747
Fax. (371 2) 206 728
Director: A. Klotins

Radio AA

Nometru 62
LV-Riga 1002
Tel. (+371 2) 601 054
Fax. (+371 2) 601 087
Director: M. Mednis

Radio Rigai

Z. Krastmala 3
LV-Riga 1509
Tel. (+371 2) 200 544
Fax. (+371 2) 200 999
Director: S. Grike

SWH

Skanstes 13
LV-Riga 1013
Tel. (+371 2) 362 186
Fax. (+371 2) 882 8283
Director: Z. Liepins

-Televizió-

Latvian Television

[Televizió letona -pública-]
Zakusalas Krustmala 3
LV-Riga 226083
Tel. (+371 2) 200 830
Fax. (+371 2) 200 025

TV Broadcasting CMTE.

Doma Lauk 8
LV-Riga 1050
Tel. (+371 2) 226 304
Fax. (+371 2) 200 025
Director: Z. Skujins

Ens de control

Comittee for Television & Radio Broadcasting

Doma Laukums 8
LV-Riga 226935
Tel. (+371 2) 227 906
Fax. (+371 2) 200 025

Agències de notícies

Baltic News Service (BNS)

Laisves 58
LT-Vilnius 2600
Tel. (+370 2) 429 010
Fax. (+370 2) 228 028
Director: E. Butkus

State Telegram Agency (ELTA)

Gedimino 21/2
LT-Vilnius 2750
Director: A. Semanska
Tel. (+370 2) 613 667
Fax. (+370 2) 619 507

Associació de periodistes

Journalists Union

Viliaus 35
LT-Vilnius 2001
Tel. (+370 2) 611 790
Fax. (+370 2) 221 571
Director: R. Eilunavicius

Ens de radiotelevisió

Lithuanian Television & Radio Broadcasting

Konarskio 49
LT-Vilnius 2674
Tel. (+370 2) 660 637

-Ràdio-

Lithuanian Radio

[Ràdio lituana -pública-]
Konarskio 49
LT-Vilnius 2674
Tel. (+370 2) 634 471
Fax. (+370 2) 263 282
Director: V. Miciulis

Laisvoji Banga

Naugarduko 91
LT-Vilnius 2006
Tel. (+370 2) 263 836
Fax. (+370 2) 263 836
Director: C. Burba

M-1

P.O. Box 1747
LT-Vilnius 2300
Tel. (+370 2) 428 370
Fax. (+370 2) 421 327
Director: H. Grusnys

Radio Hansa

Gedimino 34
LT-Vilnius 2000
Tel. (+370 2) 618 887
Fax. (+370 2) 222 161
Director: Jonas Varnas

Znad Wilii

Laisves 60
LT-Vilnius 2056
Tel. (+370 2) 429 457
Fax. (+370 2) 429 465
President: C. Okinczyc

-Televizió-**Lithuanian TV**

[Televizió lituana -pública-]
Konarskio 49
LT-Vilnius 2674
Tel. (+370 2) 636 961
Fax. (+370 2) 263 282
Director: S. Sondeckis

Baltijos TV

Laisves 60
LT-Vilnius 2056
Tel. (+370 2) 417 134
Fax. (+370 2) 428 907
Director: G. Songaila

Litpolinter

eriko 1
Lapes
LT-Kauno Raj
Tel. (+370 2) 531 269
Fax. (+370 2) 712 444
Director: A. Vilkinis

Tele 3

Kalvariju 85
LT-Vilnius 2024
Tel. (+370 2) 752 533
Fax. (+370 2) 355 032
Director: L. Baskauskas

Moldàvia

Agències de notícies

ATEM

[Agència d'informació moldova]
ulitsa Pushkina 22
Kishinev 277012
Tel. (+ 2) 233 495
Fax. (+ 2) 234 371

BASA-PRESS

Hinchesti St. 72
277012 Chisinau
Tel. (+ 2) 221 396
Fax. (+ 2) 212 093 / 221 396
Director: Vasile Botnaru

Infotag

Pushkin St. 22
277012 Chisinau
Tel. (+ 2) 213 028 / 228 268
Fax. (+ 2) 233 717
Director: A. Golia

Moldova-Press

Pushkin St. 22
277012 Chisinau
Tel. (+ 2) 233 428
Fax. (+ 2) 234 317
Director: A. Golia

Associació de periodistes

Journalists Union

Pushkin St. 24
277012 Chisinau
Tel. (+ 2) 23 3411 / 2660

Ens de radiotelevisió

Teleradio Moldova State Co.

Miorita St. 1
277028 Chisinau
Tel. (+ 2) 721 077
Fax. (+ 2) 723 325
Sots-President: A. Usatii

-Ràdio-

State Radio

Miorita St. 1
277028 Chisinau
Tel. (+ 2) 723 329
Fax. (+ 2) 723 329
Sots-President: A. Dorogan

Radio Kishinev

ulitsa Prevezhnikov 1
Kishinev 277028

-Televisió-**State TV**

Shos. Hinchesti 64
277028 Chisinau
Tel. (+ 2) 739 470
Fax. (+ 2) 723 537
Sots-President: D. Turcanu

Rússia**Agències de notícies****Ima-Press**

Kalashny per. 14
RUS-130009 Moscou
Tel. (+7 095) 238 6574 / 290 3461
Fax. (+7 095) 238 0865
Editor: A. Loskutov

Interfax

ul. P. Tverskaya-Yamskaya 2
RUS-103006 Moscou
Tel. (+7 095) 250 9840
Fax. (+7 095) 250 8994
President: M. Komissar

Itar-TASS

Tverskoy Blvd. 10-12
RUS-119021 Moscou
Tel. (+7 095) 229 7925
Fax. (+7 095) 203 3049 / -3180
Director: V. Ignatenko

Postfactum

5 Donskoi proezd. 21-B/10
RUS-117960 Moscou
Tel. (+7 095) 958 5900
Fax. (+7 095) 958 1314
Director: M. Solodukhin

Ria-Novosti

4 Zubovsky blvd.
RUS-119021 Moscou
Tel. (+7 095) 201 2424 / -5454
Fax. (+7 095) 230 2119
President: V. Markov

Associacions de periodistes

Journalist Unions International Confederation

4 Zubovsky bold.
RUS-119031 Mocou
Tel. (+7 095) 201 7770
Fax. (+7 095) 201 4891
President: M. Sagalaev

Journalists Union

4 Zubovsky blvd.
RUS-119021 Moscou
Tel. (+7 095) 201 5101
Fax. (+7 095) 201 3547
President: V. Bodganov

Ens de radiotelevisió

All-Russia State TV-Radio

5 ul. Yamskogo polya 19/21
RUS-125124 Moscou
Tel. (+7 095) 250 8140
Fax. (+7 095) 250 0105
Director: O. Poptsov

MPT - International Radio & TV Association

26 Pushkinskaya St., office 810
P.O. Box 46
RUS-103006 Moscou
Tel. (+7 095) 292 61 21 / -292 18 84
Fax. (+7 095) 292 59 18
Director executiu: Vladimir P. Zhukov

Russian State TV-Radio Ostankino

ul. Akad. Koroleva 12
RUS-127000 Moscou
Tel. (+7 095) 217 9866
Fax. (+7 095) 217 7057
Director: G. Shevelev

-Ràdio-

Echo Moskwy

ul. Nikolskaya 7
RUS-103002 Moscou
Tel. (+7 095) 297 8059
Fax. (+7 095) 924 7234

Golos Rossii

ul. Pyatnitskaya 25
RUS-113326 Moscou
Tel. (+7 095) 223 6331
Fax. (+7 095) 230 2828
Chairperson: A. Oganesyanyan

Mayak

ul. Akad. Koroleva 12
RUS-127427 Moscou
Tel. (+7 095) 217 9340
Fax. (+7 095) 215 6735
Director: V. Povolyaev

Radio Rossiya

ul. Yamskogo polya 19/21
RUS-125124 Moscou
Tel. (+7 095) 217 9980
Fax. (+7 095) 214 4756
Director: S. Davydov

Radio Vostok

ul. Pyatnitskaya 25
RUS-113326 Moscou
Tel. (+7 095) 223 6504
Fax. (+7 095) 230 2828
Director: N. Kryuchkov

-Televisió-

Public Russian TV

ul. Akad. Koroleva 19
RUS-127000 Moscou
Tel. (+7 095) 217 7288 -7720
Fax. (+7 095) 217 9356
Director: S. Blagovolin

NTV

Novy Arbat 36
RUS-121205 Moscou
Tel. (+7 095) 290 7077
Fax. (+7 095) 290 9069
Director: I. Malashenko

Ostankion TV

ul. Akad. Koroleva 12
RUS-127000 Moscou
Tel. (+7 095) 217 9866
Fax. (+7 095) 217 7057
Director: G. Shevelev

St. Petersburg TV-5

ul. Chappina 6
RUS-197376 St. Petersburg
Tel. (+7 812) 233 1443/ -234 0716
Fax. (+7 812) 315 6475
Director: B. Kurkova

TV Channel 2x2

ul. Akad. Koroleva 12
RUS-127000 Moscou
Tel. (+7 095) 217 9690
Fax. (+7 095) 216 5514
Director: E. Pokrovskaya

TV Rossiya

5 ul. Yamskogo polya 19/21
RUS-125124 Moscow
Tel. (+7 095) 251 6740
Fax. (+7 095) 214 2347

TV6 Moscow

10 Zubovsky blvd.
RUS-103070 Moscow
Tel. (+7 095) 206 0285 / -9298
Fax. (+7 095) 206 0886
Director: M. Ponomarev

Ucraina

Agències de notícies

Ukrainian Telegraph Agency (RATAU)

Kiev
Tel. (+7 44) 228 5192

Respublika-UNIAR

vul. Nyzhniy val 23d
Kyiv (Kiev)
Tel. (+7 44) 417 5656
Fax. (+7 44) 417 1332
Director: S. Naboka

Ukrinform

vul. B. Khmelnytskoho 8/16
252001 Kiev-1
Tel. (+7 44) 226 3230
fax. (+7 44) 229 3320
Director: V. Vozianov

Unian

Khreshchatyk 4
252001 Kiev-1
Tel. (+7 44) 229 3353
Fax. (+7 44) 229 3320
Director: V. Ruban

Associacions de periodistes

sJournalist Union

vul. Khreshchatyk 27
252001 Kiev-1
Tel. (+7 44) 228 6746
Secretari: I. Spodarenko

National Press Club

Khreshchatyk 4
252001 Kiev-1
Tel. (+7 44) 229 3110
Fax. (+7 44) 293 1163
President: L. Pavlyukh

Ens de radiotelevisió

-Ràdio-

Ukrainian State-Radio

Khreshchatyk 26
252001 Kiev-1
Tel. (+7 44) 226 3144
Fax. (+7 44) 229 1170
Director: O. Savenko

Crimean Broadcasting-Ostrov Krym

14 Studentska
333001 Simforopol
Tel. (+7 652) 275 703
Fax. (+7 652) 274 329
Director: L. Pilunskyi

Gravis Broadcasting Co.

Pr. Peremohy 37
KPI Korpus 1
Kiev
Tel. (+7 44) 274 1023
Fax. (+7 44) 274 2114
Director: Olha Taukach

Radio Lux

Halytska Ploshcha 15
290008 Lviv-8
Tel. (+7 322) 742 160
Fax. (+7 322) 271 234
Director: V. Halchynski

-Televisió-

Ukrainian State-TV

Khreshchatyk 26
252001 Kiev-1
Tel. (+7 44) 226 3144
Fax. (+7 44) 229 1170
Director: O. Savenko

Unika-TV

vul. Sakahanskoho 53/80
Kv. 601 Kiev
Tel. (+7 44) 227 0366
Director: V. Yatsura

TV-IMC

vul. Shevtsova 1
Kiev
Tel. (+7 44) 446 0208
Director: M. Knyazhytskyi

Ens de control

Darshavna Teleradiomowna Kompania Ukrainy

[Comitè de la radiotelevisió estatal ucaraïnesa]
Khreshchatyk 26
252001 Kiev-1
Tel. (+7 44) 229 1285 (Ràdio) / 229 0638 (TV)
Fax. (+7 44) 229 1170
President: Nicolai F. Okhmakiewitsch

Ambaixades i Consultats d'Europa central i oriental a Espanya

Alemanya

Ambaixada de la República Federal d'Alemanya

C/ Fortuny, 8
E-28010 Madrid
Tel. (+34 91-)319 63 10 / 319 58 66
Fax. (+34 91) 319 75 08
Conseller, afers premsa i informació: Rolf Schulze
Agregada de premsa: Margot Jüttner

Consolat de la República Federal d'Alemanya

Passeig de Gràcia 111
E-08008 Barcelona
Tel. (+34 93) 292 10 00
Fax. (+34 93) 202 10 02

Bulgària

Ambaixada de la República de Bulgària

Travesia de Santa María Magdalena, 15
E-28016 Madrid
Tel. (+34 93) 345 57 61 / 345 66 51 359 76 11
Fax. (+34 93) 359 12 01
Responsable de premsa: Entcho Ivtchev

Hongria

Ambaixada d'Hongria

C/ Ángel de Diego Roldán, 21
E-28016 Madrid
Tel. (+34 93) 413 70 11
Fax. (+34 93) 572 13 19
Primer Secretari i Agregat de premsa: Marianne Berecz

Antiga Iugoslàvia

Croàcia

Ambaixada de Croàcia

C/ Velázquez, 44, 2n
E-28001 Madrid
Tel. (+34 91) 577 68 81
Fax. (+34 93) 577 69 05
Segon Secretari: Ivo Klaric

Eslovènia

Ambaixada de la República d'Eslovènia

C/ Salustiano Olózaga, 5, 4t, esquerra
E-28001 Madrid
Tel. (+34 91) 575 65 56 / 575 88 13
Fax. (+34 93) 575 00 91
Primer Secretari: Robert Krmelj
Agregada cultural: Lidija Šircelj

Consulat de la República d'Eslovènia

Via Augusta, 120
E-08000 Barcelona
Tel. (+34 93) 218 22 55

C/ Indústria, 32 B, bajos
E-08201 Sabadell
Tel. (+34 93) 727 36 39
Fax. (+34 93) 727 36 39
Cònsol Honorari: Albert Estrada Vilarrasa

Polònia

Ambaixada de Polònia

C/ Guisando, 23-bis
E-28035 Madrid
Tel. (+34 91) 316 13 65
Fax. (+34 91) 373 66 24
Cap de premsa: Adres Antecki

Consolat de Polònia

Avinguda Diagonal, 593
E-08000 Barcelona
Tel. (+34 93) 322 72 34
Fax. (+34 93) 322 29 07
Cònsul honorari:

Romania

Ambaixada de Romania

Avda. Alfonso XIII, 157
E-28016 Madrid
Tel. (+34 91) 350 44 36
Fax. (+34 91) 345 29 17
Tercer Secretari i responsable de premsa: Daniel Tanase

**Antiga
Txecoslovàquia**

Eslovàquia

Ambaixada de la República d'Eslovàquia

C/ Pinar, 20
E-08006 Madrid
Tel. (+34 91) 411 16 21 / 564 12 41
Fax. (+34 91) 564 12 43
Primer Secretari: Prokic Danko

República de Txèquia

Ambaixada de la República de Txèquia

Caídos de la División Azul, 22-A
E-28016 Madrid
Tel. (+34 91) 350 36 04 / 350 36 05 / 350 36 06 i 350 36 07
Fax. (+34 91) 359 11 46
Primer Secretari i cap de premsa: Jan Lorenz

Antiga URSS

Ambaixada de la Federació Russa

C/ Velázquez, 155
E-28002 Madrid
Tel. (+34 91) 411 08 07 / 562 22 64
Fax. (+34 91) 562 97 12
Conseller de premsa: Mikhail Kamynin

**Aproximació a la televisió a
Europa central i oriental
(1989-1996)**

Annex 2

Breu cronologia

Aproximació a la televisió a Europa central i oriental (1989-1996)

Annex 2

Breu cronologia

Breu Cronologia

Aquesta cronologia inclou els principals esdeveniments socials, polítics, econòmics i legislatius que han marcat el procés reformador als estats d'Europa central i oriental, des de finals de la dècada dels vuitanta fins a l'actualitat, en concret, entre 1989 i el 1997¹².

ALBÀNIA

1990

- 26. 4. Albània accelera la seva obertura política amb el restabliment de relacions amb Estats Units i la URSS i l'ingrés a la CSCE.
- 1. 6. Les lleis del mercat s'obren pas amb les noves mesures econòmiques, però continua el rebuig a la reforma política.
- 5. 7. El govern es mostra disposat a facilitar 15.000 visats i passaports de sortida dels seus ciutadans. Les 17 seus diplomàtiques del país es col·lapsen de refugiats.
- 6. 7. 10.000 persones recorren els carrers de la capital, Tirana, a la primera manifestació de la història del règim comunista albanès.
- 7. 7. Autorització de sortida de 5.000 refugiats a les ambaixades occidentals de Tirana. La crisi dels refugiats provoca la substitució del ministre de l'Interior Simon Stefani per Hekuran Isai.
- 13. 7. 100.000 persones es concentren a Tirana en suport al règim de Ramiz Alia i de la política de democratització del PAT.
- 30. 7. La URSS i Albània restableixen relacions diplomàtiques, tallades 30 anys enrera.
- 14.11. L'Assamblea del Poble aprova una nova llei electoral i inicia la reforma de la Constitució.

1991

- 10.12. La Radiotelevisió d'Estat anuncia la fi del monopoli comunista, enmig d'una tensa crisi estudiantil a la capital albanesa.

¹² Elaboració pròpia a partir de: Bourgeois, 1993:115-122; Conseil d'Europe; Virtum, 1995; Hans-Bredow-Institut, 1994/95 i 1996/96; Ruiz de Elvira i Pelanda, 1991.

ALEMANYA ORIENTAL I EL PROCES CAP A LA UNIFICACIO ALEMANYA

1989

- 2.5. Hongria obre la seva frontera amb Austria, fet que permet a milers d'alemanys orientals passar a Occident. Comença la crisi dels refugiats.
- 7.10. Mijaíl Gorbachov visita la RDA i condemna públicament la rigidesa del règim d'Erich Honecker.
- 9.10. 300.000 persones es concentren a Leipzig per demanar canvis polítics i socials.
- 18.10. Erich Honecker, número u del règim des de 1971 i cap d'estat des del 1976 abandona tots els càrrecs polítics i Egon Krenz és elegit per substituir-lo com a cap de l'Estat i de l'exèrcit.
- 3.11. Egon Krenz força la dimissió de 5 dels 18 membres que formen el Buró polític del SED.
- 4.11. Prop d'un milió de persones es concentren a Berlín Est per exigir reformes polítiques al país. Es tractarà de la protesta pacífica més gran de la història de la RDA.
- 7.11. Dimissió del govern en ple de la RDA, la vigília de la reunió del comitè central del Partit Comunista (SED).
- 8.11. Elecció del nou buró polític a la RDA i nomenament de Hans Modrow com a primer ministre, mentre el partit accepta a la mateixa reunió, la necessitat de celebrar "eleccions lliures amb totes les seves conseqüències".
- 9.11. La RDA obre el Mur de Berlín i la frontera interalemanya. Data clau en el procés de desintegració dels règims comunistes als diferents estats d'Europa central i oriental.
- 13.11. Káner Malodia, líder del Partit Camperol, és elegit president del Parlament de la RDA, mentre Modrow és confirmat com a primer ministre i Egon Krenz com a cap d'Estat.
- 28.11. El canceller de la RFA, Helmut Kohl, presenta un pla de 10 punts per a la "reunificació".
- 3.12. Dimissió en bloc dels 160 màxims dirigents comunistes, inclosos els 13 del Politburó.
- 5.12. Arrest domiciliari d'Erich Honecker per sospites de corrupció.
- 6.12. Egon Krenz dimiteix com a cap d'Estat.
- 19.12. Helmut Kohl i Hans Modrow acorden firar una societat contractual interalemanya.

1990

1. 2. Hans Modrow presenta un pla de tres etapes per una pàtria alemanya.
13. 2. Kohl proposa negociacions per la unitat econòmica i monetària dels dos Estats.
14. 3. Els quatre països aliats i les dues Alemanyes inicien la conferència 2+4 sobre la reunificació alemanya.
18. 3. Se celebren les primeres eleccions lliures, amb la victòria dels conservadors.
12. 4. El democristià Lothar de Maiziere forma Govern a la RDA.
23. 4. La RFA accepta que la paritat de moneda sigui un marc de la RFA per un marc de la RDA, a partir de l'1 de juliol.
6. 5. Primeres eleccions municipals lliures, que serveixen per marcar les bases per restablir, el gener de 1991, els antics "länder". La coalició conservadora Aliança per Alemanya guanya, tot i el seu retrocés electoral.
18. 5. Els dos ministres de Finances alemanys firmen la unitat econòmica, monetària i social, que serà efectiva a partir del dia 1 de juliol.
16. 7. La URSS dona el seu consentiment perquè l'Alemanya unida sigui membre de l'OTAN.
2. 8. Els governs alemanys firmen un tractat pel qual se celebraran eleccions generals conjuntes el 2 de desembre de 1990, sota una llei comuna.
21. 8. La Comissió Europea presenta el calendari de la integració de la RDA a la CE.
23. 8. El Parlament de la RDA aprova que el 3 d'octubre es demani l'annexió a la RFA.
31. 8. Es firma a Berlín el tractat de la unió entre la RDA i la RFA.

ALEMANYA UNIFICADA

1990

- 1.7. Unió monetària de la RDA i la RFA. Primera etapa de la unificació alemanya.
- 3.10. Unificació alemanya per l'adhesió de la RDA a la RFA. Proclamació d'aquesta data com a festa nacional.
- 14.10. Eleccions a Baviera i als 5 nous estats creats a l'antiga RDA. Helmut Kohl, cap de Govern de la República Federal d'Alemanya (nom que s'aplica a l'Alemanya unida) triomfa en quatre i els socialdemòcrates guanyen a Brandenburg.
- 2.12. Eleccions generals, amb un 77,8% de participació, amb el resultat següent: 43,8% CDU-CSU; 11,0% FDP; 33,5% SPD; 3,9% Verds; i 2,4% PDS.
- 11.12. Constitució a Baden-Baden de la societat ARTE Deutschland TV GmbH, homòloga de la SEPT a París.

BULGÀRIA

1989

- 6.5. S'inicia la campanya de bulgarització i més de 300.000 refugiats turco-búlgars creuen la frontera amb Turquia.
- 21.8. El govern turc tanca la frontera als búlgars d'origen turc.
- 10.11. El Cap d'Estat i del Partit Comunista Búlgar, Todor Yivkov, és substituït per Petar Mladenov, després de romandre 35 anys al poder.
- 18.11. Primera manifestació dels darrers 40 anys en la qual, 100.000 persones demanen eleccions lliures.
- 15.12. L'Assemblea General vota a favor de l'amnistia dels presos polítics.

1990

- 15.1. El Parlament posa fi al monopoli comunista i aprova la reforma de la Constitució.
- 18.1. L'antic cap d'Estat i del Partit Comunista, Todor Yivkov és detingut i acusat de corrupció.
- 1.2. Dimissió en ple del Govern comunista. Aquest fet coincideix amb la cloenda del Congrés del Partit Comunista Búlgar.
- 30.3. La taula rodona formada pel Govern i l'oposició crea la presidència de la República i convoca eleccions pel 10 i 17 de juny.
- 3.4. El Parlament elegix Petar Mladenov president de la República.
- 10 i 17.6. Primeres eleccions generals lliures dels últims 46 anys a Bulgària. Els ex comunistes del Partit Socialista obtenen la majoria absoluta.
- 6.7. Dimissió del President Petar Mladenov, després de la seva designació, a conseqüència de l'amenaça estudiantil i la pressió social.
- 17.7. El Parlament elegix Nicloai Todorov president de l'Assemblea Nacional.
- 20.11. El primer ministre socialista Andrei Lukanov anuncia la seva dimissió. Vaga general promoguda pel sindicat independent Podkrepa.
- 7.12. El president Zhelev encarrega la formació del nou govern a Dimitar Popov, magistrat i no pertanyent a cap partit.

1992

- 7.5. Bulgària entra a formar part del Consell d'Europa, amb la Resolució (92)8 de 7.5.92.

HONGRIA

1989

- 28. 1. El ministre d'Estat per Afers Econòmics, Reszo Nyers, anuncia el final del partit únic.
- 11. 3. El primer Congrés el Fòrum Democràtic es converteix en la primera assemblea legal de l'oposició.
- 10. 5. El Partit Socialista Obrer Hongarès (PSOH) cessa Janos Kádár de la seva presidència d'honor.
- 1. 6. El Govern proposa la rehabilitació legal del líder reformista Imre Nagy.
- 24. 6. El ministre d'Estat reformista Reszo Nyers és nomenat president del Partit Comunista Hongarès (PSOH)
- 28. 6. Els ministres d'exteriors d'Austria i Hongria tallen el "taló d'acer".
- 6. 7. Janos Kádár mor a Budapest.
- 7.10. El Partit Socialista Obrer Hongarès canvia el seu nom per Partit Socialista Hongarès (PSH) i també modifica els seus estatuts i el seu programa.
- 22.10. Proclamació de la República Hongaresa i la fi del règim socialista que havia estat implantat al país el 1948.
- 26.11. Els hongaresos decideixen, mitjançant un referèndum, que el futur Parlament elegeixi el nou cap d'Estat.

1991

- 25. 3. Primeres eleccions lliures en 44 anys. El Fòrum democràtic es perfila com a partit majoritari.
- 8. 4. Segona ronda d'eleccions parlamentàries amb la victòria del Fòrum Democràtic.
- 22. 5. El primer ministre, Jozsef Antal, presenta el primer Govern democràtic davant el Parlament.
- 21. 6. Obertura oficial de la primera Borsa a un país de l'antic bloc d'Europa de l'Est.
- 15. 9. Jozsef Antal confirma que el seu país abandonarà el Pacte de Varsòvia el 1991.
- 6.11. Hongria entra a formar part del Consell d'Europa a través de la Resolució (90)17 de 17.10.90.

IUGOSLAVIA

1989

11. 1. Després de més de 30 hores de pressió popular, tots els dirigents de la república iugoslava de Montenegro dimiteixen.
19. 1. La presidència col·lectiva iugoslava nomena primer ministre el croata Ante Markovic.
17. 2. Les autoritats iugoslaves bloquegen l'intent de formació del primer partit polític independent del país, la Unió Socialdemòcrata d'Eslovènia. En el transcurs d'un any apareixeran una desena d'associacions polítiques de l'oposició.
20. 2. Vaga general a la província de Kosovo, amb paralització de tota l'activitat econòmica.
3. 3. Albanesos i serbis de Kosovo comencen a tornar carnets del partit comunista iugoslau, mentre continua la massiva presència militar a Pristina.
16. 4. Ante Markovic, nou primer ministre iugoslau, declara davant l'Assemblea Nacional al presentar el seu Gabinet, que la solució a la crisi passa per l'eficiència en l'economia i per l'enfortiment de la democratització política".
28. 3. El Parlament serbi proclama la Constitució, que redueix l'autonomia albanesa. Els enfortiments armats a Kosovo entre manifestants albanesos i forces de seguretat eleven a 26 el número de víctimes mortals amb desenes de ferits i centenars de detinguts.
5. 4. El president de la província autònoma de Kosovo, Remzi Koljgeci, presenta la seva dimissió una setmana després dels disturbis que van provocar la mort de 26 persones.
12. 5. L'associació d'escriptors serbis demana l'abolició del sistema monopartidista i del monopoli comunista i la introducció del pluripartidisme.
Janez Drnovsek, president de Iugoslàvia, anuncia la formulació d'una iniciativa per redactar una nova Constitució que porti el país cap a un Estat modern.
27. 9. Eslovènia vota les esmenes a la Constitució que recullen el dret a separar-se de Iugoslàvia. Sèrbia i Montenegro criden a les armes contra les lleis eslovenes de secessió.
- 13.11. El serbis voten, per primera vegada directament, en les eleccions locals i parlamentàries anticipades, al president de la República. El líder comunista serbi Slobodan Milosevic és reelegit.
- 11.12. El Partit Comunista de Croàcia sol·licita la convocatòria d'eleccions lliures i multipartidistes.
- 17.12. Els comunistes serbis aproven el pluralisme amb reserves en el seu XI Congrés.
- 18.12. El dinar iugoslau es converteix en la primera moneda del bloc d'Europa de l'Est convertible.

1990

4. Primeres eleccions democràtiques a Eslovènia.

1990

25. 6. La República d'Eslovènia declara oficialment la seva independència.
27. 6. L'exèrcit de iugoslàvia ataca Eslovènia.
7. 7. L'exèrcit de iugoslàvia tanca la seva intervenció militar a Eslovènia amb la firma de la Declaració de Brioni.
- 23.12. S'adopta la Constitució eslovena.

1992

15. 1. La Comunitat Europea reconeix Eslovènia.
4. Inici de la guerra a l'antiga Iugoslàvia

1993

14. 5. Estònia, Lituània i Eslovènia entren a part del Consell d'Europa, a partir de les Resolucions (93)23, (93)24 i (93)25 de 14.5.93, respectivament.
- Juny El Consell Europeu accepta les perspectives d'adhesió i ampliació cap a l'est. Consell Europeu de Copenhagen.

1994

27. 9. El ministre eslovè de Relacions Econòmiques i de Desenvolupament firma a Ginebra la declaració d'adhesió d'ingrés al GATT. Amb això, Eslovènia es converteix en un dels membres fundadors de la WTO (22 de desembre de 1995).

1995

6. 3. El Consell de ministres de la Unió Europea concedeix el mandat per a les negociacions de l'acord d'associació entre la UE i Eslovènia.
- 15.12. Acord de Dayton sobre la pau a la guerra dels balcans.
- 16.12. Reunió del Consell Europeu a Madrid.

1996

- 6.11. Ingress de Croàcia al Consell d'Europa, a través de la Resolució (96)31 de 2.7.96.

POLONIA

1989

- 6.2. Ronda de conversacions entre el Govern i Solidaritat per l'inici del procés democràtic.
- 17.4. Legislació de Solidaritat.
- 4.6. Primeres eleccions a Polònia des del final de la guerra a Polònia. Solidaritat aconseguix tots els escons del Senat i el 35% del Congrés.
- 17.7. Jaruselski accepta un Govern dirigit per Solidaritat.
- 19.7. Jersuelski nomena Tadeusz Mazowiecki primer ministre i li encarrega formar Govern.
- 12.9. El Parlament aprova el Govern dirigit per Solidaritat. S'acaba amb 40 anys de poder comunista.
- 30.12. El Parlament aprova la reforma constitucional i el canvi de sistema econòmic.

1990

- 28.1. El Congrés del POUP aprova la seva transformació en el Partit Socialdemòcrata de la República de Polònia, amb Alexander Kwasniewski com a President.
- 30.1. Polònia demana ingressar al Consell d'Europa.
- 20.4. El segon Congrés Nacional de Solidaritat aprova la gestió de Lech Walesa i la seva reelecció.
- 13.7. El Parlament aprova la privatització que dona via lliure a la restauració del capitalisme.
- 17.9. El líder de Solidaritat, Lech Walesa, presenta la seva candidatura a la presidència.
- 27.9. El Parlament canvia la Constitució per substituir el President.
- 25.11. Eleccions presidencials. Walesa i el sorprenent Tyminski guanyen la primera volta. Mazowiecki presenta immediatament la seva dimissió.
- 9.12. Lech Walesa és proclamat president amb el 74,25% dels vots. Tyminski obté només el 25,75. Respecte a la primera volta, el nombre de votants disminueix del 60,63% a

53,40%.

1991

26.11. Polònia entra a formar part del Consell d'Europa a través de la Resolució (91)18 de 26.11.91.

ROMANIA

1989

- Juny. El govern confirma la construcció d'una tanca a tota la frontera amb Hongria, per impedir la fugida dels seus conciutadans a aquest país. Des de principis d'any, uns 30.000 romanesos han fugit del país.
- 20.12. Nicolae Ceaucescu reafirma la continuïtat del seu règim al XIV Congrés del PCR.
- 17.12. A la repressió de les manifestacions de Timisoara i altres poblacions de la regió de Transilvània moren desenes de ciutadans civils.
- 20.12. Vaga general a Timisoara. Ceaucescu amenaça amb augmentar la repressió.
- 22.12. El fill de Nicolae Ceaucescu, Nicu, intenta agafar ostatges abans de ser capturat per les seves pròpies forces de seguretat, després que aquestes l'haguessin abandonat.
- 23.12. Detenció de Nicolae Ceaucescu, la seva esposa Elena, el seu fill Nicu i el seu cunyat Ilia Petrescu. Milers de morts en l'enfrentament de la Securitate amb l'exèrcit i la població. Les autoritats del nou règim ordenen el tancament de l'espai aeri i la liberalització de tots els presos polítics.
- 25.12. Nicolae Ceaucescu i la seva esposa són executats per genocidi, després d'un judici militar sumaríssim.
- 26.12. Petre Roman es converteix en el nou primer ministre del Govern provisional.
- 27.12. Constitució dels tribunals militars encarregats de jutjar els membres de la Securitate.

1990

1. 1. El nou govern reprimeix la pena de mort i legalitza el multipartidisme.
13. 2. Ion Iliescu, elegit president del Consell Provisional d'Unió Nacional.
2. 3. Judici a 21 membres de la Securitate i a lats dirigents de l'Exèrcit represors a Timisoara. Suicidi de Gerogica Popa, president del tribunal militar que jutjà el matrimoni Ceaucescu.
22. 3. Tropes romaneses envolten la ciutat de Tirgu Mures (Transilvània) per evitar incidents violents ètnics. Inici d'una setmana de manifestacions a Bucarest contra el règim de Ion Iliescu.
30. 4. El govern romanès i el Vaticà decideixen reemprendre les relacions diplomàtiques que havien estat interrompudes l'any 1948.
13. 6. Ion Iliescu demana la movilització de l'exèrcit i la policia contra la violència dels anticomunistes.

- 14. 6. Miners romanesos, cridats per Iliescu, sembren la violència a Bucarest.
- 17. 6. El priemer ministre, Petre Roman, s'enfronta amb el president Ion Iliescu, per la violència escampada al país.
- 26. 8. Mil policies antidisturbis reprimeixen una manifestació contra el president Iliescu.

1993

- 7.10. Romania entra a formar part del Consell d'Europa amb la Resolució (93)37 de 4.10.93.

TXECOLSOLVAQUIA

1989

- 28.10. Milers de persones demanen democràcia al carrer mentre la policia deté 350 persones a Praga.
- 14.11. Ladislav Adamec aixeca les restriccions perquè els ciutadans txecoslovacs puguin viatjar a Occident.
- 26.11. 600.000 txecoslovacs demanen a Praga que Dubcek sigui el seu nou president.
- 30.11. El Parlament aprova la reforma constitucional que inclou l'abolició del paper dirigent del partit comunista.
- 4.12. El Fòrum Cívic es rebel·la contra el nou govern.
- 5.12. El Partit Comunista perd el control de la República Socialista Txeca al ser nomenat un nou Gabinet.
- 7.12. El nou primer ministre, Ladislav Adamec, presenta la seva dimissió.
- 10.12. El president Gustav Husak presenta la seva dimissió.
- 20.12. Ladislav Adamec, elegit nou president del Partit Comunista.
- 21.12. El Govern decideix disoldre la policia secreta i les milícies armades comunistes.
- 28.12. Alexander Dubcek és elegit president del Parlament.
- 29.12. Nomenament de Vaclav Havel com a president, primer cap d'Estat no comunista des de l'any 1948.

1990

- 17. 2. El Partit Comunista Txecoslovac explusa l'expresident Gustav Husak i 22 dirigents més.
- 28. 3. El Parlament aprova la modificació de la llei de la Premsa i posa fi a la censura.
- 30. 3. El Parlament decideix que la denominació de l'Estat sigui República Federativa Txecoslovaca i convoca eleccions generals.
- 8. 6. Celebració de les primeres eleccions lliures des del 1946. Triomfa el Fòrum Cívic encapçalat per Vaclav Havel.
- 6. 7. El Parlament elegeix Vaclav Havel com a president del país.
- 12.10. El Govern decideix devaluar la seva moneda en més del 54%.

- 1.12. Havel, en un discurs extraordinari en el Parlament, demana poders excepcionals per acabar amb les tensions entre txecs i eslovacs.

1993

1. 1. Independència de la República de Txèquia i la República d'Eslovàquia de l'antic estat federal de Txecoslovàquia.
30. 6. La República de Txèquia i la República d'Eslovàquia entren a formar part del Consell d'Europa, amb les resolucions (93)32 i (93)33 de 30.6.93, respectivament.

UNIÓ SOVIÈTICA

En el cas de la Unió Soviètica hem cregut oportú iniciar aquesta breu cronologia l'any 1985, quan Mijaíl Gorbachov és elegit president del PCUS, degut al seu paper decisiu en el procés reformista, d'obertura i apropament cap a Europa occidental i Estats Units, i del trencament dels règims comunistes totalitaris d'Europa central i oriental.

1985

1. 3. Mijaíl Gorbachov és elegit secretari general del PCUS.
23. 4. El ple del Comitè Central debat la celebració del proper XXVII Congrés del PCUS, el 25 de febrer de 1986. Importants canvis entre els dirigents amb els ascensos de Víktor Chebrikov, Yegor Ligachov, Nikolai Rízhkov, Sergei Sokolov i Víktor Nikonov, que suposen una consolidació de l'equip del nou dirigent i de la corrent tecnocràtica del país.
2. 7. Gromiko, elegit president del Presidium Suprem de la URSS, la Prefectura de l'Estat, i substituït com a ministre d'Exteriors d'Edvard Shevardnadze.
2. 8. Mijaíl Gorbachov és nomenat president del Consell de Defensa. Es converteix en la màxima autoritat militar.
- 15.10. El Ple del Comitè Central analitza els projectes del nou programa del PCUS proposat per Gorbachov, amb els objectius del nou pla quinquenal (1986-1990) i de les previsions de 1986 a l'any 2000, que conjuguen amb l'acceleració del desenvolupament econòmic i el manteniment de la potència defensiva de la URSS al nivell necessari.
- 19/21.11. Cimera de Ginebra entre Ronald Reagan i Mijaíl Gorbachov en la qual es reempren el diàleg a alt nivell entre els dos països, interromput des del 1979, després de la reunió entre Carter i Bresnev, a Viena. Tot i els escassos resultats d'aquesta primera cimera, sobre unanova via de diàleg entre les dues grans superpotències mundials.

1986

25. 2./ 6. 3. XXVII Congrés del PCUS. Discurs de més de cinc hores de Gorbachov en la sessió inaugural en la qual presenta les línies mestres de la seva política interior i exterior i critica els errors de l'era Bresnev i del sistema. Per primera vegada s'utilitzen les paraules "perestroika", que significa reconstrucció, i "glasnost", transparència, que han passat a ser termes definidors de la política reformista de Gorbachov.

1987

21. 6. Eleccions en els soviets locals amb la nova modalitat de candidatures múltiples.
3. 7. Presentació a Moscou de la revista "Glasnost", la primera publicació política no

oficial.

- 31.10. El cap de l'organització del PCUS a Moscou, Bori Ieltsin, dimiteix per considerar que la "perestroika" ha fracassat.

1988

28. 6./ 1. 7. XIX Conferència del PCUS: Gorbachov proposa concentrar els càrrecs de cap d'Estat i Secretari General a la mateixa persona. L'1 de juliol s'aprova totalment la reforma proposada per Gorbachov que estipula també la permanència dels dirigents als seus càrrecs un màxim de 10 anys.
- 16.11. Estònia modifica la seva Constitució, que contempla la possibilitat d'oposar-se a les lleis de la URSS.

1989

14. 7/ 1.12. Vagues i conflictes dels miners a Sibèria i a Ucraïna.
- 20.11. Geòrgia aprova el seu dret a la secessió de la URSS.
- 9.12. Gorbachov dóna suport a la supressió de l'article 6 de la Constitució, admetent el pluripartidisme.

1990

4. 2. 300.000 manifestants demanen a Moscou el final del monopoli comunista.
4. 2. Gorbachov accepta la creació d'altres partits i proposa adelantar el XXVIII Congrés del PCUS.
6. 2. El Comitè Central aprova les reformes de Gorbachov i condemna l'escisió del PC lituà.
26. 2. Triomf independentista de les eleccions a Lituània.
1. 3. S'aprova la llei de la terra que permet la propietat privada.
4. 3. Ucraïns, bielorrussos i russos elegeixen els seus Parlaments i municipis democràtics. Triomf dels radicals.
12. 3. El Parlament de Lituània aprova la seva declaració d'independència.
14. 3. L'URSS es converteix en república presidencialista. Es posa fi al paper dirigent del PCUS.
21. 3. El Parlament de Lituània fixa les fronteres nacionals amb l'URSS. Els independentistes guanyen a les eleccions a Estònia i també a Letònia.
31. 3. La República d'Estònia decideix independitzar-se.
3. 4. Oferta conciliadora de negociació del Soviet Suprem lituà a Gorbachov.

- 4. 5. Letònia proclama la seva independència de la URSS.
- 24. 5. El primer ministre Nikolai Rizhov presenta al Soviet Suprem el pla de reformes econòmiques que dóna pas a l'economia de mercat.
- 29. 5. Boris Ieltsin és elegit president del Parlament rus.
- 12. 6. El Parlament rus proclama la seva "sobirania d'Estat", mentre que els presidents de 15 repúbliques, reunits a Moscou, accepten la proposició de Gorbachov de negociar "un nou tractat d'unió".
- 13. 6. El Soviet Suprem demana la primer ministre, Rizhkov, que modifiqui el seu pla de reformes econòmiques.
- 2./13. 7. XXVIII Congrés del Partit Comunista de la URSS. El dia 10, Gorbachov és elegit Secretari General. El dia 11 aconsegueix l'elecció del seu candidat, Vladimir Ivahko, com a substitut de Ligachov. El dia 12, Boris Ieltsin i altres reformadors radicals anuncien la seva sortida del partit.
- 16. 7. El Parlament d'Ucraïna adopta una "declaració de sobirania".
- 27. 7. Bielorrússia proclama la seva sobirania.
- 23. 8. El Parlament d'Armènia i el de Turkistan proclament la seva sobirania.
- 24. 9. El Parlament autoritza Gorbachov a legislar per decret la introducció de l'economia de mercat.
- 2.10. El Parlament de l'URSS aprova el pluripartidisme.
- 19.10. El Soviet Suprem aprova el pla de Gorbachov per la transició a una economia de mercat.

1995

- 10. 2. Letònia entra a formar part del Consell d'Europa a través de la Resolució (95)3 de 6.2.95.
- 13. 7. Moldàvia i Albània entren a formar part del Consell d'Europa, amb les Resolucions (95)7 i (95)8 de 10.7.95, respectivament.
- 9.11. Ucraïna i l'antiga república iugoslava de Macedònia entren al Consell d'Europa amb les Resolucions (95)22 i (95)23 de 19.10.95, respectivament.

1996

- 8. 2. Ingress de la Federació de Rússia al Consell d'Europa, a través de la Resolució (96)2 de 8.2.96.

Agraïments

Aquest treball no s'hauria pogut portar a terme si durant els mesos de recerca de documentació, recollida i anàlisi de material i contacte directe amb les fonts no hagués pogut comptar amb el suport de la Fundació Jaume Bofill de Barcelona (i en especial al seu director, Jordi Porta), que ha finançat la recerca i que donà un vot de confiança al projecte, abans que es pogués tirar endavant; a Miquel de Moragas, com a director del projecte, i a Bernat López, per la seva experiència com a impulsors de l'equip d'investigació EURORETV (Europa, Regions, Televisió) de la Universitat Autònoma de Barcelona; a Daniel E. Jones, pels consells en l'elaboració del directori; a la família Suchan-Süssdorf i Klaus Kiewning, per les converses mantingudes sobre la televisió a Alemanya Oriental; a Gisèle Légionnet, per la seva visió professional com a traductora i periodista especialitzada en mitjans de comunicació centroeuropeus; a Katarina Vaculíková, cap de premsa de la televisió pública de Txèquia; a Susanne Grams, del Medienanstalt Berlin-Brandenburg; Bernd Schwintowski, de la cadena de notícies alemanya n-TV; i, per últim però no el darrer, a Raül Iborra pel seu constant suport i visió crítica del treball realitzat.

MARTA CIVIL i SERRA
Sabadell, gener-1995/març-1998